

PCR  
Comitetul Regional Aut. Magh.

Dos. Nr. 287

Fondul nr. 3  
Comisia Economică

Conținutul

Propuneri privind schița program de dezvoltare economică și social-culturală al  
Reg. Aut. Magh. până în 1975 și planul economic pe anii 1960-1965 cu 2 anexă

Început

1960

Terminat

Total 165 file

PARTEA I-a  
DEZVOLTAREA ECONOMICA SI SOCIAL-CULTURALA A  
REGIUNII AUTONOME MAGHIARE IN  
PERIOADA 1948–1958

Regiunea Autonomă Maghiară este așezată în partea de răsărit a bazinului Transilvaniei, pe cursul superior al râurilor Mureș, Olt și Tîrnave.

Suprafața regiunii este de 13.500 kmp cu o populație de 751.475 locuitori. Densitatea populației este de 56 locuitori pe kmp.

Relieful este prin excelență muntos, cu excepția părții de vest, ce înglobează ultimele prelungiri ale cîmpiei ardelene, a podișului Tîrnavelor, precum și depresiunea submontană și intramontană din valea râurilor Olt și Mureș.

Zona muntoasă este formată din două șiruri paralele: în est lanțul Gherghiului, Ciucului, Oituzului și Vrancei, – alcătuit dintr-un complex de roci sedimentare și metamorfice – iar în vest, lanțul munților vulcanici Căliman, Gurghiu și Harghita, – alcătuit din andezite și roci bazaltice.

Rețeaua hidrografică aparține bazinului superior al Mureșului, Oltului și Tîrnavelor.

Clima este variată: în partea muntoasă o climă aspră, iar în partea de cîmpie o climă temperată. Media anuală a temperaturilor variază între +6,1 grade la Gheorgheni și +8,7 grade la Tg.Mureș.

Precipitațiunile atmosferice variază între 600 mm pînă la 900 mm.

În regiunea noastră găsim următoarele tipuri de sol:

51% podzol, 32% brun-roșcat, 12% aluvionar, 4% cernoziom degradat și 1% alte feluri.

Vegetația regiunii muntoase este caracterizată prin prezența pădurilor de rășinoase și foioase, ca și a pășunilor alpine, pe cînd în zona depresiunilor se cultivă secară, orzoaică, cartofi, în, precum și plante furajere; în zona de podiș și cîmpie predomină cerealele, sfecla de zahăr, livezile de pomi fructiferi și vița de vie.

Creșterea animalelor ocupă un loc important în economia regiunii, predominînd creșterea bovinelor (vacă de rasă), ovinele și porcinele.

Subsolul este bogat în gaz metan, cărbune, sare, mineuri complexe și rare, roci utile și ape minerale.

## 1. OCUPAREA FORTEI DE MUNCA

În perioada regimului burghezo-moșieresc Regiunea Autonomă Maghiară din punct de vedere economic era slab dezvoltată. Industria regiunii asigură posibilități de lucru unui număr neînsemnat de muncitori industriali. În agricultură predominau micii producători de mărfuri, care lucrau pe suprafețe fărâmițate, practicînd o agricultură extensivă cu o productivitate scăzută.

Din cauza posibilităților de existență reduse, în regimul burghezo-moșieresc a existat o suprapopulație relativă, care devenea de la an la an tot mai acută.

După eliberarea țării s-a ridicat, ca o problemă de mare importanță, folosirea forței de muncă în continuă creștere, ca urmare a creșterii populației.

În perioada 1948–1955 populația Regiunii Autonome Maghiare a crescut în medie pe an cu 8.200 persoane, ajungînd la 751.475 oameni în anul 1958.

Creșterea populației a fost determinată în principal de scăderea considerabilă a mortalității generale, de la 17,2% în 1933 la 8% în 1958.

În anul 1958, conform balanței resurselor de muncă, din numărul total al populației, un număr de 457.142 locuitori se consideră ca resursă de forță de muncă. Din această resursă 75% este utilizată în sfera producției materiale, iar 8% în sfera neproductivă.

În intervalul 1948–1958 în cadrul populației active a crescut numărul celor ocupați în industrie.

Creșterea numărului de muncitori în industria Regiunii Autonome Maghiare în procente se prezintă în felul următor:

1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958
100	127	179	188	200	205	234	227	242

Această creștere a influențat favorabil schimbarea structurii de clase a populației, clasa muncitoare devenind din ce în ce mai numeroasă.

## 2. DEZVOLTAREA INDUSTRIEI

În anii regimului burghezo-moșieresc, această regiune era slab dezvoltată din punct de vedere industrial. Ramura preponderantă a fost industria forestieră. Pe lângă întreprinderile

forestiere industria era reprezentată prin câteva unități de industrie alimentară și ușoară ca: Fabrica de zahăr, Fabrica de unt și Fabrica de piele și mînuși (în Tg.Mureș), Fabrica de textile și Fabrica de țigarete (în Sf.Gheorghe). Industria regiunii era concentrată în special în aceste două orașe.

Au lipsit o serie de ramuri importante ale industriei ca: industria energiei electrice și termice, industria extractivă a minereurilor, industria construcției de mașini, industria chimică și altele.

Repartizarea forțelor de producție în industrie a fost neuniformă, specific modului de producție capitalist.

În unele raioane ca: Gheorgheni, Cristurul Secuiesc, Tg.Secuiesc, Sg.de Pădure, Reghin – în afara industriei forestiere nu au existat alte unități industriale.

În regiune au lucrat un număr însemnat de mici meseriași care realizau cca. 40% din volumul total al producției industriale.

Datorită slabei dezvoltări, în industria regiunii a lucrat un număr redus de muncitori. În anul 1938 numărul muncitorilor industriali reprezenta doar 2% din numărul total al locuitorilor, adică cca. 10 mii de persoane.

În anii regimului democrat-popular, odată cu promovarea politicii de industrializare socialistă a țării, a început și industrializarea regiunii noastre, mult rămasă în urmă. În această perioadă s-a trecut la refacerea și dezvoltarea industriei distrusă de război, precum și la construirea unor noi întreprinderi industriale.

Naționalizarea principalelor mijloace de producție a creat sectorul socialist în industrie și implicit condiții pentru dezvoltarea planificată a regiunii.

Industria regiunii noastre se bazează pe bogățiile solului și a subsolului. Din bogățiile solului cea mai mare importanță au pădurile rășinoase și foioase, care constituie baza de materie primă pentru industria forestieră, iar producția agricolă (vegetală și animală) formează o sursă sigură pentru aprovizionarea cu materii prime a industriei alimentare.

Din bogățiile subsolului sînt exploatare: gazul metan, minereurile de fier și cuprifere, cărbunele și turba, sarea, caolina, diatomita, rocile eruptive, piatra de calcar, argila comună, pietrișul, balastul, nisipul și apele minerale.

O serie de alte minereuri complexe și rare, roci utile ca de exemplu: titan, zircon, diatomită etc. deși în majoritate sînt identificate, nu sînt exploatate sau sînt exploatate într-o mică măsură.

În perioada ce s-a scurs între anii 1948–1958, odată cu dezvoltarea vechilor unități s-au înființat noi unități industriale. Astfel, numai între anii 1951–1958 prin investirea sumei de 1.359.894 mii lei s-au construit o serie de întreprinderi industriale de stat și cooperatiste noi, din care enumerăm cele mai importante:

– Termocentrala Fîntînele cu o capacitate de	150 KW
– Stația de spălare caolină Harghita cu o capacitate de	3600 t/an
– Stația de flotație Bălan cu o capacitate de	185 t/zi
– Topitoria de in Joseni	1000/ t fibre/an
– Filatura de cîlți de in Gheorgheni ” ”	1500 t fibre/an
– Fabrica de piese de schimb și carde Encsel Mauriciu – Tg.Mureș ” ”	800 t piese/an
– Fabrica de mobile Simo Geza Tg.Mureș ” ”	40000 garnit./an
– Fabrica de lapte praf “Mureșeni” Remetea ” ”	800 t/an
– I.P.S.AcL. Gălăuțaș ” ”	

Aceste obiective au fost realizate pe baza creșterii acumulărilor socialiste, a dezvoltării industriei grele și cu ajutorul multilateral al U.R.S.S.

Pe lîngă construcțiile noi au fost dezvoltate un număr mare de întreprinderi, din care enumerăm cele mai importante:

– Mina Căpeni cu o capacitate de	10 t/oră
– Uzinele textile Sf.Gheorghe cu o capacitate de	2500 t fire/an
– Atelierul Reparații Auto Tg.Mureș cu o capacitate de	2275 mp
– Fabrica de țigle și cărămizi Tg.Mureș cu o capacitate de	18 mil. cărămizi-țigle/an.

În urma investițiilor și creșterii productivității muncii, a crescut și volumul producției industriale. Producția globală industrială a regiunii în 1958 a fost de 3,7 ori mai mare decît cea din 1950. Din volumul total al producției globale al anului 1958, industria socialistă a produs 96,6%, iar industria particulară 3,4%.

Greutatea specifică a producției globale industriale a regiunii în anul 1958 reprezenta 3,7% din volumul total al producției globale a R.P.R. (situîndu-se pe locul 9 pe țară).

În anul 1958 industria republicană a produs 71,6%, industria locală de stat 14,4%, industria cooperației meșteșugărești 14,0% din volumul total al producției industriale a regiunii. În regimul democrat-popular, a crescut și producția principalelor produse. Astfel, în anul 1958, comparativ cu 1948, industria regiunii noastre a produs de 2,3 ori mai mult minereu de fier, de 3,5 ori mai mult lignit, de 5,4 ori mai mult material de zidărie și de 2,2 ori mai multe țesături de bumbac etc.

Datorită dezvoltării unor ramuri ale industriei, în ultimii ani au apărut produse noi, ce nu se fabricau în trecut, ca piese de schimb pentru mașini textile, carde, lapte praf, bărci și planoare, instrumente muzicale, mașini de calculat și altele.

Paralel cu creșterea producției industriale a crescut și numărul muncitorilor în industrie.

1950 = 100%

Specificare	1950	1955	1956	1957	1958
Total regiune	100	205	234	227	242
– ind. republicană	100	191	225	209	224
– ind. locală	100	411	486	541	579
– ind. cooperatistă	100	185	184	183	193

Forța de muncă a suferit nu numai schimbări cantitative, ci și calitative. Au apărut o serie de meserii noi pentru ramurile industriei constructoare de mașini, industriei chimice, industriei ușoare, alimentare, forestieră etc. Muncitorii ocupați astăzi în industria regiunii noastre au un înalt nivel tehnic și profesional, pentru care tehnica și tehnologia modernă este ușor accesibilă.

Analizând creșterea productivității muncii în industria regiunii în intervalul 1950–1958, constatăm, că aceasta deși a înregistrat o creștere de 52%, a rămas totuși sub nivelul de creștere pe întreaga economie națională.

Acest lucru se datorește în primul rând faptului, că în industria republicană și în industria locală de stat, ritmul creșterii numărului de muncitori a fost mai accentuat, decât creșterea valorii producției globale, ceea ce înseamnă că forța de muncă nu a fost folosită în mod rațional.

La creșterea volumului producției și a productivității muncii a contribuit în mod favorabil folosirea rațională a capacităților de producție. Remarcăm însă, că mai sînt unele întreprinderi, unde capacitatea de producție nu este pe deplin folosită. Astfel, la Uzinele de fier Vlăhița, la secția furnale, capacitatea este folosită numai în proporție de 88%, iar la secția de turnătorie între 34 și 66%; la întreprinderea Ludovic Minschi Tg.Mureș, capacitatea de producție a fost folosită în anul 1958 în proporție de 79%, ceea ce a influențat negativ și rentabilitatea acestor întreprinderi.

În anii 1948–1958 pe linia reducerii cheltuielilor de producție și a îmbunătățirii activității financiare, s-au obținut unele rezultate. Astfel, la întreprinderea minieră Bălan, prețul de cost pe tonă minereu extras a scăzut de la 133 lei în 1953 la 95 lei în 1958. La Termocentrala "Steaua Roșie" – Fîntînele, prețul unui kwh s-a redus de la 0,130 lei în 1954 la 0,086 lei în 1958.

Au existat însă și cazuri, cînd prețul de cost arată o creștere, ca de pildă la fontă, cherestea rășinoasă etc.

x  
x x

Bazat pe cele de mai sus se poate afirma că în Regiunea Autonomă Maghiară există toate premisele necesare dezvoltării într-un ritm mai accelerat a industriei.

### 3. DEZVOLTAREA AGRICULTURII

Din analiza dezvoltării agriculturii în ultimii 10 ani, se constată o continuă întărire a sectorului socialist. În urma muncii politico-organizatorice desfășurată de organele de partid și de stat, la sfîrșitul anului 1958 am ajuns la următoarele rezultate:

În regiune au luat ființă 8 stațiuni de mașini și tractoare, 13 gospodării agricole de stat și s-au organizat 132 gospodării agricole colective, 2 cooperative agricole de producție și 515 întovărășiri agricole și zootehnice. Sectorul socialist al agriculturii a ajuns predominant și reprezintă 53,68% din cele 724.483 ha teren agricol.



Sectorul agricol cooperatist cuprinde 163.112 ha din 497.422 ha cooperativizabile, adică 32,72%, la care adăugînd și suprafața loturilor individuale de 3.133 ha rezultă totalul cooperativizat de 166.245 ha sau 33,35%. Un număr de 65.442 familii au intrat în unitățile cooperatiste pînă la 31 decembrie 1958, adică 47,8% din numărul total al familiilor de țărani muncitori.

Din 671 localități, 26 au fost complet colectivizate, iar 128 au fost cooperativizate.

Fondul indivizibil în G.A.C. și C.A.P. s-a mărit față de anul 1950, de 14 ori, ajungînd la 173.127 lei/100 ha teren agricol. Din 132 G.A.C. existente, un număr de 31 au atins un fond de bază de peste 1 milion lei, iar din acestea 5 G.A.C. au depășit 2 milioane lei.

Retribuirea pentru zile muncă cea mai ridicată în produse și bani în anul 1958 a fost la G.A.C. Tg.Secuiesc, unde ziua muncă a atins valoarea de 52,35 lei, față de media regiunii de 24,58 lei/zi muncă.

Gospodăriile agricole de stat au avut un rol însemnat în aplicarea și popularizarea măsurilor agrotehnice, asigurarea semințelor de soi, de material săditor și de animale de rasă pentru sectorul cooperatist al agriculturii, precum și în formarea fondului central al statului.

Din valoarea producției globale de 7 mil. lei realizată în anul 1958 în G.A.S., ponderea principală o are sectorul animal, care reprezintă 61,5%. Prin dotarea G.A.S.-urilor cu mașini de mare productivitate, acestea s-au rentabilizat și au redus simțitor prețul de cost.

Volumul lucrărilor în cele 8 S.M.T.-uri existente a crescut în ultimii 10 ani de 10,6 ori, iar parcul de tractoare de 6,5 ori. Productivitatea pe tractor convențional a crescut cu 45%, iar prețul de cost la ha a.n. a scăzut cu 14,10 lei în 1958 față de 1955.

Regiunea noastră se caracterizează printr-un relief și climat variat, care îmbinate cu tipurile de sol existente, determină cultivarea mai intensă a grîului, orzoaicei, porumbului, sfeclei de zahăr, cartofilor și plantelor furajere. Fînețele și pășunile cu o vegetație abundentă, crează condiții prielnice creșterii animalelor.

Baza materială a agriculturii regiunii a înregistrat o continuă creștere. Astfel, terenul agricol a crescut în ultimii 10 ani cu 28.864 ha și a atins 724.483 ha, ceea ce reprezintă 53,66% din suprafața totală a regiunii. În același timp terenul arabil a crescut cu 9.998 ha prin amenajări și recuperări. Numai între anii 1956–1958 s-au ameliorat prin lucrările de îmbunătățiri funciare 6.100 ha teren agricol. Valoarea totală a lucrărilor s-a ridicat la 6.700.000 lei, din care 6.335.000 lei reprezintă valoarea zilelor muncă prestată voluntar.

Baza energetică a agriculturii a ajuns în anul 1958 la 51.235 kw ceea ce reprezintă o creștere cu 180,9% față de anul 1938. Această creștere nu satisface însă necesitățile actuale ale regiunii, din care cauză peste 60% din numărul vacilor sînt folosite la jug.

Mecanizarea principalelor lucrări în G.A.S. a ajuns la 96% la arături, 77% la însămînțări și 78% la recoltatul păioaselor, iar în G.A.C. se execută mecanizat 85% din arături și 35,9% din însămînțări.

În ultimii 8 ani investițiile în agricultura regiunii se cifrează la 115,2 milioane lei, din care construcții 25,2 milioane lei. Din această sumă în G.A.S.-uri s-au investit 29,4 milioane lei, iar în sectorul cooperatist s-au acordat 13,2 milioane lei credite pentru investiții.

În școlile agricole s-au calificat 2.949 cadre de muncitori și tehnicieni, număr insuficient față de nevoile structurii economice actuale și de perspectivă a agriculturii regiunii.

În producția vegetală se constată o tendință de creștere a culturii cerealelor pentru boabe și în special a porumbului cu 15.467 ha. La plante tehnice cultura sfeclei de zahăr s-a extins cu 639 ha, iar la culturile alimentare suprafețele însămînțate cu cartofi au crescut cu 10.297 ha față de anul 1951. Creșterea se face în detrimentul leguminoaselor pentru boabe și a plantelor de nutreț.

Din cauză că nu s-a putut asigura o rotație normală a culturilor producțiile medii nu sînt constante, iar gradul de fertilitate al solului a scăzut. Baza furajeră pentru efectivul de animale a fost numai parțial asigurată. Cantitatea îngrășămintelor naturale și chimice nu a satisfăcut cerințele, dozele aplicate au fost insuficiente.

Aplicarea măsurilor agrotehnice s-a intensificat prin lucrările de întreținerea culturilor și asigurarea a 20.968 ha cu semințe de soi și populații valoroase.

În unitățile sectorului socialist unde s-a aplicat întregul complex agrotehnic, s-au obținut producții medii mult superioare față de media regiunii. La G.A.S. Catalina în anul 1957, la grâul de toamnă s-au obținut 3.550 kg/ha față de 1.275 kg/ha în medie pe regiune, la G.A.C. Gălățeni în anul 1957 s-au realizat 40.000 kg/ha la sfecla de zahăr față de 15.435 kg/ha media regiunii, iar la G.A.C. Crăciunești în anul 1958, deși situat în zona de câmpie, s-a realizat o producție medie de 26.677 kg/ha la cartofi față de 12.292 kg/ha media regiunii. Aceste exemple demonstrează că sînt posibilități reale pentru sporirea producției la principalele culturi.

Valoarea producției globale vegetale este în continuă creștere, atingînd în anul 1958 în total 1.267.365 mii lei și reprezentînd o creștere de 36,7% față de anul 1955.

Cultura legumelor s-a extins în ultimii 3 ani cu 750 ha însă nevoile de consum sînt numai parțial satisfăcute. Pentru producerea de legume timpurii s-a extins suprafața serelor cu 12.160 mp, iar a răsadnițelor de la 3.000 mp la 15.000 mp. Culturile irigate s-au extins în ultimii 5 ani de la 350 ha la 520 ha.

Față de condițiunile regiunii, pomicultura și viticultura nu s-au dezvoltat satisfăcător.

Creșterea animalelor reprezintă în ultimii 10 ani o sporire a efectivului de taurine cu 92,8% față de 1938, din care la vaci cu 101,9%, la ovine cu 60,3%, la porcine cu 178,2%, iar la cabaline cu 78,2%. Densitatea efectivului de animale raportată la 100 ha este de:

Specia	1938	1948	1958
Taurine – total <sup>x</sup> -capete	16,9	34,2	38,7
din care: vaci <sup>x</sup> „	8,4	20,0	19,06
Ovine – total <sup>x</sup> „	34,2	72,9	65,0
Porcine – total <sup>xx</sup> „	21,2	21,5	69,1

x/ Calculat la 100 ha teren agricol

xx/ Calculat la 100 ha teren arabil

În unitățile agricole socialiste, unde s-a acordat atenția cuvenită creșterii animalelor, rezultatele sînt mult mai concludente. La G.A.S. Sîncrai la 100 ha teren, densitatea este de: 54,8 capete taurine, din care 19,6 vaci. De asemenea la G.A.C. Dănești, densitatea animalelor din proprietatea obștească este de 34 capete la taurine, din care 15 capete vaci, 152 capete la ovine și 20 capete la scroafe, iar împreună cu animalele proprietatea membrilor se ridică la 68 capete taurine, 159 capete ovine și 54 capete porcine.

Efectivele de animale au fost îmbunătățite prin introducerea la taurine a 147 capete tauri din import, iar la ovine prin acțiunea de țigaizare.

Productivitatea animalelor de asemenea a crescut la toate produsele. Astfel, la lapte de vacă media gospodăriilor agricole de stat a crescut de la 2.423 litri din anul 1955, la 2.828 litri în anul 1958; la gospodăriile agricole colective de la 1.160 litri în 1955 la 1.814 litri în 1958, iar media pe regiune a crescut de la 1.120 litri în anul 1955 la 1.480 litri în 1958. La laptele de oaie, mediile au oscilat între 40–56 litri pe cap de animal, iar la lînă s-a realizat 1,75 kg/cap în medie pe regiune. Prin selecția vacilor și furajarea rațională, G.A.S. Reghin a obținut 3.140 litri lapte în medie la un efectiv de 150 capete furajate, iar G.A.C. Valea Crișului 2.786 litri în medie la 43 capete vaci furajate. Aceste date demonstrează că avem posibilități reale pentru intensificarea densității și productivității animalelor.

În asigurarea bazei furajere, s-au făcut progrese în ceea ce privește ridicarea capacității de pășunat și însilozarea nutrețului, ajungîndu-se în anul 1958 ca în sectorul socialist să fie însilozate peste 5 tone siloz de fiecare unitate vită mare.

Contribuția regiunii la fondul centralizat al statului în produse agricole se asigură prin livrările unităților de stat, plata muncilor S.M.T., uiumuri și pe bază de contractări și achiziții. Prevederile anuale ale planurilor din ultimii 10 ani au fost realizate și depășite. Excepție fac contractările și achizițiile de cereale, unde în ultimii 2 ani – datorită muncii nesatisfăcătoare a organelor de contractare și de stat, precum și a slabei mobilizări a unităților cooperatiste și gospodăriilor țărănești individuale – realizările au rămas sub prevederile planului. La carțofi contribuția regiunii a crescut prin depășirea achizițiilor cu

26,2% față de media anilor 1952–1956, La carne această creștere este de 18% prin contractări și achiziții, la lapte creșterea este de peste 100% față de perioada 1952–1956. În aceeași perioadă contribuția regiunii în cereale scade cu 35%.

Pentru a ridica procentul de participare a regiunii la fondul central de produse agricole, trebuie să asigurăm mărirea producției vegetale și animale la unitatea de măsură.

#### 4. SILVICULTURA

În ultimii 10 ani fondul forestier al regiunii s-a dezvoltat pe o linie ascendentă, înregistrând importante îmbunătățiri.

În decurs de 7 ani (1948–1954) au fost amenajate toate pădurile din regiune. La baza planurilor de refacere și dezvoltare a întregii ramuri forestiere au stat amenajamentele întocmite.

La finele anului 1958 fondul forestier cuprindea 528.663 ha, reprezentând 39% din suprafața totală a regiunii. Din aceasta 485.663 ha reprezentau pădurile de stat și 43.000 ha pădurile de folosință comună. Speciile principale componente sînt: rășinoase 46%, fag 33%, stejar 10% și diverse esențe foioase 11%.

Suprafața păduroasă totală nu a suferit modificări sensibile în anii 1948–1958. Variațiile înregistrate anual reprezintă diferențe statistice rezultate prin reamenajări și schimburi cu sectoral pastoral agricol. Structura fondului forestier a suferit însă importante ameliorări care sînt rezultatul următoarelor lucrări:

S-a reîmpădurit efectiv în 10 ani, redîndu-se producției, o suprafață de aproape 53.000 ha adică mai mult de 10% din suprafața totală a pădurilor. Volumul lucrărilor de împăduriri a crescut de la 25 ha în 1948 la peste 8.500 ha în 1952, menținîndu-se în anii următori la un nivel mediu de 5.300 ha efectiv anual.

Îngrijirea culturilor forestiere a căpătat o mare extindere, cuprinzînd peste 26.000 ha anual cu un nivel maxim de peste 37.000 ha în anul 1957.

S-au ameliorat prin operațiuni culturale peste 70.000 ha păduri tinere cu un nivel anual maxim de peste 11.000 ha în anul 1958.

În aceste lucrări s-au investit în 10 ani peste 80 milioane lei. Efectul economic al acestor lucrări de investiții se poate exprima astfel:

Suprafața forestieră în producție a crescut cu aproape 53.000 ha.

Creșterea anuală medie a pădurilor s-a majorat cu aproximativ 10%. Față de cca. 3 mc/an/ha în 1948 ea reprezintă în 1958 aproximativ 3,3 mc pe an și pe hectar, ceea ce la suprafața în producție, reprezintă un plus anual de peste 140.000 mc masă lemnoasă.

Structura speciilor componente s-a îmbunătățit cantitativ și calitativ.

În ultimii 10 ani cantitatea de produse principale recoltate au depășit posibilitatea reală. Utilizarea fagului a crescut cantitativ și calitativ cu peste 100% față de anul 1950. Posibilitatea reală a pădurilor este în prezent de aproximativ 1.000.000 mc anual.

Producția secundară deși a înregistrat o creștere importantă (ajungând în 1958 la peste 5% din volumul produselor principale), este totuși sub posibilitățile reale, din cauza rețelei de drumuri insuficiente și a profilului actual al industriei forestiere, care nu poate industrializa lemnul de dimensiuni mici.

În silvicultură și în prezent se observă o rămânere în urmă în privința ritmului de mecanizare a lucrărilor.

## 5. TRANSPORT SI TELECOMUNICAȚII

### a/ Căi ferate

În perioada 1948–1958, volumul de transport exprimat în tone nete expediate, a crescut cu 187,8%, iar al călătorilor expediați cu 67,5%.

Sporirea volumului de transport a fost obținut pe de o parte pe baza unor lucrări de investiții în valoare de 102.084 mii lei, efectuate în perioada 1952–1958, iar pe de altă parte printr-o serie de măsuri tehnico-organizatorice.

Activitatea de transport pe căile ferate în Regiunea Autonomă Maghiară se realizează printr-un număr de 71 stații, 76 halte și puncte de oprire, cu o lungime totală de 458 km cale normală și 113 km cale îngustă, două depouri de locomotive, două secții de întreținerea căilor, un atelier de zonă și o secție de centralizare și telecomandă.

Luînd în considerare progresele realizate în tehnica transporturilor, pentru satisfacerea în condițiuni optime a cerințelor exploatării în traficul de mărfuri și călători și în R.A.M. trebuie luate unele măsuri, ca de exemplu înlocuirea tipurilor de șină, îmbunătățirea materialului rulant (în special locomotivele de cale îngustă). De asemenea, trebuie lichidate secțiile de circulație strangulată, care nu permit sporirea tonajului pe tren.

#### b/ Transportul auto

Volumul de transport cu mijloace auto exprimat în t/km în perioada 1948–1958 a înregistrat o creștere de peste 4 ori.

Parcul auto a înregistrat o creștere de peste 20 ori, ajungînd la 570 camioane cu 2.200 tone capacitate.

#### c/ Drumuri

Rețeaua de drumuri de pe cuprinsul Regiunii Autonome Maghiare este de 3.161,347 km care se împarte în: 664,880 km drumuri naționale, 421,875 km drumuri regionale, 972,080 km drumuri raionale și 1.102,512 km drumuri comunale.

În perioada 1948–1958 organele de administrare și întreținerea drumurilor s-au preocupat în primul rînd cu lucrări de întreținere. Din valoarea totală a lucrărilor de întreținere, anual au fost executate prin contribuția în muncă a cetățenilor, lucrări în valoare de 8–10 milioane lei.

Între anii 1954–1958, s-au investit 94.945 mii lei, din care s-au modernizat 76,6 km adică 11,5% din totalul drumurilor naționale. Cu toate aceste modernizări, starea generală a drumurilor este nesatisfăcătoare și împiedică desfășurarea în bune condițiuni a traficului de marfă și călători.

#### d/ Poștă și telecomunicații

În perioada 1948–1958 rețeaua telefonică interurbană a crescut cu 54%, numărul centralelor telefonice cu 57%, iar numărul oficiilor P.T.T.R. cu 109%.

Cu toate aceste realizări, mai sînt și unele rămîneri în urmă față de nivelul actual al dezvoltării tehnicii în telecomunicații. Astfel, față de dezvoltarea regiunii în ultimii ani, rețeaua telefonică urbană și rurală este relativ restrînsă; predomină încă legăturile aeriene și multe din ele au ajuns la limita de încărcare maximă.

## 6. INVESTIȚII SI CONSTRUCȚII

În perioada 1951–1958 în Regiunea Autonomă Maghiară s-au investit în total 1.853.756 mii lei, din care construcții-montaj cca. 65%.

Volumul anual al investițiilor se prezintă astfel:

1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	- mii lei - 1958
81.260	181.436	268.144	273.032	259.387	268.569	253.447	268.481

Media anuală este de 231.000 mii lei.

Din sumele investite în sectorul economic, industria a consumat 74%, din care cea republicană 94%, industria locală 4% și cooperăția meșteșugărească 2%; iar pe ramuri industriale, investițiile se repartizează astfel:

- ramura energiei electrice	33%
- industria bunurilor de larg consum	26%
- industria prelucrării lemnului	12%
- industria extractivă de cărbune	8,55

În această perioadă s-au construit în mediul urban un număr de 5.042 locuințe, dintre care 1.664 din investiții și împrumuturi de stat și 3.378 din fonduri proprii particulare.

Prețul de cost mediu pe apartament pe regiune a înregistrat de la an la an reduceri sensibile. Astfel, de la 70.000 lei (costul mediu al unui apartament în anul 1957) a scăzut la 60.000 lei în 1958, iar pentru anul 1959 s-a planificat 35.000 lei.

Reparațiile capitale anuale se ridică la 40–50.000 mii lei, din care cca. 60% pentru construcții, restul fiind reparații de utilaje.

De la introducerea contribuției voluntare s-au votat în regiune în total 35.306 mii lei, din care s-au și încasat 35.095 mii lei, construindu-se o serie de lucrări importante în domeniul social-cultural.

În general lucrările noi de construcții au fost bine amplasate. Totuși sînt unele cazuri, dintre care cităm cazul fabricii de butoaie Sîncrăieni-Ciuc care s-a amplasat pe un teren mlăștinos și inundabil, – fără o justificare economică determinantă – lucru ce a pretins cheltuieli suplimentare nejustificate.

## 7. VOLUMUL DESFACERILOR DE MARFURI

În ultimii 10 ani a luat ființă și s-a dezvoltat vertiginos comerțul de stat, ceea ce a atras după sine îmbunătățirea aprovizionării populației urbane și rurale cu produse industriale și agroalimentare.



În perioada 1950–1958 volumul desfacilor de mărfuri cu amănuntul a crescut de la 345 milioane lei la 1.621 milioane lei adică de 4,7 ori.

În anul 1958 comerțul de stat și cooperatist a desfășurat de 12 ori carne, de 5,2 ori zahăr, de 4,5 ori untură și slănină, de 6,6 ori pâine, de 4,4 ori unt, de 8,0 ori mobilă mai mult decât în anul 1951.

Pentru îmbunătățirea bazei tehnico-materiale a comerțului, în acești ani s-au investit 30.914 mii lei, din care s-au construit, reamenajat și dotat cu utilaj un număr de unități comerciale, creîndu-se astfel condiții mai bune pentru deservirea populației.

Paralel cu creșterea volumului desfacii s-a dezvoltat și rețeaua comercială, care de la 1.250 unități în anul 1950 a ajuns la 2.382 unități în 1958.

Ca urmare a directivelor Congresului al II-lea al P.M.R. sub îndrumarea organizațiilor de partid, lucrătorii din unitățile comerciale din Regiunea Autonomă Maghiară au fost mobilizați pentru reducerea nivelului cheltuielilor de circulație.

Astfel, cheltuielile de circulație în comerțul de stat în anul 1952 au reprezentat 8,37% față de volumul total al mărfurilor desfăcute, care în anul 1958 a scăzut la 7,08%. Reducerea a fost și mai accentuată la cooperativele de consum rurale, unde față de nivelul realizat în 1952 de 10,05%, au scăzut la 8,37% în 1958.

În ultimii ani datorită nerealizării planului de desfacere, precum și datorită unor lipsuri organizatorice, nivelul cheltuielilor de circulație prezintă o ușoară creștere, atât în comerțul de stat, cât și în cooperativele urbane.

Comerțul socialist în ultimii 10 ani a avut o influență crescîndă și asupra formării prețurilor pe piața neorganizată.

Incepînd cu anul 1953 s-au luat unele măsuri pentru dezvoltarea piețelor și oboarelor, investindu-se în acest scop 5.130 mii lei. Cu toate acestea piețele și oboarele din regiune nu sînt la nivelul cerințelor.

La fel se simte lipsa unor spații de înmagazinare, atât în comerțul de stat, cât și în cel cooperatist, deoarece rețeaua depozitelor nu s-a dezvoltat în același ritm cu rețeaua de desfacere și în raport cu volumul mărit al produselor desfăcute.

## 8. GOSPODARIA COMUNALA

### a/ Construcții de locuințe

Dezvoltarea în proporție mai accentuată a industriei între anii 1950–1958 a atras după sine creșterea populației urbane.

Construirea suprafețelor de locuit nu a fost în raport cu creșterea populației urbane. În majoritatea orașelor suprafața efectiv locuită pe cap de locuitor este mai mică decât norma sanitară stabilită. În Tg.Mureș, – deși au luat ființă noi cartiere muncitorești care au ameliorat situația, – totuși suprafața medie efectiv locuită pe o persoană este de 4,15 mp. Situația este asemănătoare și la Toplița, Odorhei, Sf.Gheorghe și Sg.de Pădure.

Este semnificativ faptul, că în ultimii 10 ani populația orașului Tg.Mureș s-a mărit cu peste 21.000 locuitori față de care în aceeași perioadă s-au construit numai 836 apartamente. Situația este și mai gravă în orașul Tg.Secuiesc, unde în aceeași perioadă s-au construit din fond central numai 7 apartamente. Este necesară continuarea lucrărilor de construcții de locuințe într-un ritm accelerat pînă la atingerea unui nivel acceptabil în problema spațiului locativ.

### b/ Stadiul lucrărilor de sistematizare a orașelor

În anii 1951–1952 pentru unele localități din regiune ca Tg.Mureș și Sf.Gheorghe s-au întocmit studii de sistematizare, însă acestea au fost lipsite de un caracter real. Abia în anii 1956–1959 au fost întocmite de I.C.S.O.R. unele studii preliminare de sistematizare puse pe baze reale, care necesită prelucrări parțiale și studii.

Astfel de studii au fost întocmite pentru următoarele orașe și stațiuni balneare: Tg.Mureș, Reghin, Sf.Gheorghe, Odorhei, Miercurea Ciuc, Sovata și Borsec, iar din centrele muncitorești pentru Baraolt, Gălăuțaș și Bălan, care sînt în curs de avizare.

Celelalte orașe, stațiuni balneare și centre muncitorești nu dispun nici măcar de studii preliminare de sistematizare.

### c/ Apă potabilă și canalizare

Din cele 18 localități considerate mai importante din regiune, abia în 7 există alimentare centrală cu apă potabilă și anume: Tg.Mureș, Reghin, Borsec, Tușnad-Băi, Sf.Gheorghe, Odorhei și Sovata.

Problema alimentării cu apă a populației în nici o localitate nu poate fi considerată rezolvată, nici chiar în cele două localități (Odorhei și Tușnad-Băi), în care aceste lucrări au fost executate recent, deoarece cu instalațiile existente, deservirea populației nu este asigurată la nivelul cerințelor.

În toate localitățile situația canalizării este deosebit de precară. Singurul oraș care are o rețea propriu-zisă de canalizare și funcționează în condițiuni satisfăcătoare este orașul Tg. Mureș, care are cca. 68 km de canal, adică cca. 63% din lungimea totală a străzilor. La Sf.Gheorghe deși există cca. 6 km de canalizare, totuși aceasta nu mai poate funcționa fiind necorespunzătoare.

Situația stațiilor de epurare este și mai gravă. Nici una din localități nu posedă instalație de tratare a apelor reziduale, descărcarea lor făcându-se direct în emisari, uneori chiar în oraș. Situația cea mai gravă este în orașul Tg.Mureș, unde apele uzate se descarcă direct în Mureș, din care la Cipău se captează apă potabilă pentru orașul Tîrnăveni.

d/ Transportul în comun în perioada 1948–1958 a fost organizat în trei localități din regiune: la Tg.Mureș, Sf.Gheorghe și Gheorgheni.

La sfîrșitul anului 1958 parcul de autobuze la Tg.Mureș era de 24 mașini, care circulau pe o distanță totală de 41 km.

Cu taximetre de stat este înzestrat numai orașul Tg.Mureș, parcul de taximetre numărînd 13 mașini.

#### e/ Energia electrică

Energia electrică distribuită în ultimii 10 ani arată o creștere foarte accentuată.

Gradul de electrificare urbană crește de la 66,8% (1948) la 80,7% (1958).

Totuși se constată o situație staționară în unele localități, unde nu au fost create condițiuni favorabile electrificării. Astfel, este necesară crearea condițiilor tehnice normale de alimentare cu energie electrică în localitățile Tg.Secuiesc, Miercurea Ciuc, Odorhei, Toplița etc. a căror uzini electrice locale nu mai corespund necesităților. Totodată este necesară îmbunătățirea iluminatului public.

În regiune sînt electrificate un număr de 113 localități, reprezentînd 17,1% din totalul de 671. Din acestea 31 au fost electrificate pînă în anul 1938 și 28 între anii 1938–1948.

Din totalul localităților electrificate 74 sînt racordate la liniile de electrificare rurală, sau la rețelele orașelor apropiate, restul de 39 localități sînt electrificate prin 11 microhidrocentrale acționate de motoare cu explozie.

Apariția H.C.M. 299/1958 a însemnat o cotitură în electrificarea rurală. Pe baza acestei hotărîri, din contribuția populației s-au încasat peste 2 milioane lei, ce s-au folosit pentru procurarea de materiale necesare începerii lucrărilor pe anul 1959.

Pentru viitor este necesar luarea unor măsuri practice imediate care să ducă la obținerea unui nivel de electrificare corespunzător cerințelor.

f/ Distribuirea gazului în orașul Tg.Mureș arată o creștere accentuată. Față de 9.997 mii mc distribuiți în 1938, în 1958 aceasta crește la 130.956 mii mc.

Alimentarea orașului Tg.Mureș cu gaz metan actualmente se face printr-o conductă de 250 mm Ø din cîmpurile de gaze Șaroș. Capacitatea conductei este de numai 30.000 mc/h, cu o presiune de 28 atmosfere la plecare. Prin dezvoltarea orașului Tg.Mureș debitul necesar în timpul iernii (consum industrial plus menajer) este de 45.000 mc/h. Pentru acoperirea diferenței și în vederea asigurării dezvoltării viitoare a orașului este necesară dublarea conductei de alimentare a orașului.

În mediul rural în regiune se distribuie gaz metan în 41 de localități. Lucrările sînt în curs de terminare pentru încă 17 localități, care urmează să fie racordate în anul 1959. Afară de aceasta locuitorii din 22 comune au contribuit la executarea lucrărilor pentru conductele principale de distribuție și urmează să primească gaz metan în anii viitori, după punerea în funcțiune a rețelelor de distribuție.

## 9. INVATAMINT – CULTURA

### a/ Învățămînt

În ultimii 10 ani în regiunea noastră s-au înregistrat importante succese în domeniul învățămîntului preșcolar, general, profesional, tehnic și superior.

Față de 296 instituții preșcolare existente în 1948, în anul 1958 numărul lor a crescut la 491, în care sînt 22.450 de copii, adică cu 81,5% mai mulți decît în anul 1948 și 710 educatoare cu 119,8% mai mult decît în anul 1948.

O dezvoltare ritmică arată și cifrele privind creșterea numărului elevilor. În prezent în regiunea noastră sînt înscriși în cl. I–IV – 60.268 elevi, iar în cl. V–VII – 25.462 elevi. În 1958–1959 în clasele I–IV sînt atîția elevi cît erau înscriși în clasele I–XII în anul 1948 (60.768). Din totalul elevilor 98% frecventează cu regularitate cursurile. Prin aceasta în regiune nu se mai crează noi analfabeți.

O deosebită dezvoltare se observă la creșterea numărului elevilor din școlile medii, profesionale și tehnice. În aceste școli față de anul 1938, învață de 4 ori mai mulți elevi. Pe lângă aceasta s-a îmbunătățit considerabil și compoziția socială a elevilor, în aceste școli fiind atrași în primul rînd fii de muncitori și de țărani muncitori, care față de numărul total al elevilor sînt în proporție de peste 80%.

Cu creșterea numărului elevilor s-a dezvoltat și rețeaua școlară. În ultimii 10 ani din fondul central s-au construit 115 săli de clasă, iar în ultimii 7 ani din contribuția voluntară a cetățenilor s-au construit alte 191 săli de clasă în mediul rural.

În perioada 1946–1958 au luat ființă în regiune 2 instituții de învățămînt superior cu limba de predare maghiară.

#### b/ Cultură

Instituțiile culturale au un rol hotărîtor în munca de educare a maselor în spiritul patriotismului socialist și al internaționalismului proletar. În 1938 existau în regiune 15 cămine culturale folosite în scopuri clericale. Astăzi sînt 495 cămine culturale în care oamenii muncii ascultă conferințe politice și științifice, desfășoară activitatea culturală și artistică și își ridică neconținut nivelul lor cultural. În afară de cămine culturale funcționează 12 cluburi și 181 colțuri roșii în întreprinderi, iar 120 pe, lângă G.A.C.

Nivelul ridicat al activității culturale și artistice este asigurat prin îndrumarea și controlul exercitat de instituțiile culturale create în acest scop ca: Casa regională de creații, cele 11 case raionale de cultură și Casa regională sindicală de cultură.

S-a dezvoltat intens în această perioadă rețeaua de biblioteci și cinematografe. Au fost înființate 5 instituții artistice, precum și studioul regional de radiodifuziune. Pe când în anul 1938 au existat 2 muzee insuficient înzestrate, astăzi în regiune sînt 7 muzee, care dispun de un bogat material documentar.

## 10. OCROTIREA SANATATII

Numărul spitalelor față de anul 1948 a crescut de la 7 la 18. Dezvoltarea rețelei de spitale a permis pe de o parte să se apropie asistența medicală de locul de muncă și să se acorde asistență medicală preferențială muncitorilor, iar pe de altă parte a permis diferențierea acestor spitale, prin înființarea de secții pentru diferite specialități. Pe lângă rețeaua de spitale s-au dezvoltat și circumscripțiile sanitare, rurale și urbane, policlinicile, laboratoarele, rețeaua farmaceutică, sanatoriile și preventoriile T.B.C. etc. și au apărut alte forme noi de asistență medicală ca: staționare pentru adulți și copii, case de naștere, bucătării de lapte, casa copilului, sanepid, stația aviasan, stația pentru recoltarea și conservarea sîngelui, puncte farmaceutice, cămine spitale etc.

Cu îmbunătățirea asistenței medicale a scăzut simțitor morbiditatea generală de la 862 la mie (1953) la 387 la mie în anul 1958 înregistrînd scăderi însemnate la bolile sociale: T.B.C. și sifilis.

Mortalitatea generală a scăzut de la 18,6 la mie (1945) la 8,8 la mie (1958), iar mortalitatea infantilă de la 17,9% la 5,7%.

Aceste date dovedesc cu prisosință, grija deosebită pe care o acordă statul nostru de democrație populară, oamenilor muncii și copiilor lor.

În regiune există 4 stațiuni balneo-climaterice de interes republican care au realizări însemnate în ultimii 10 ani, însă din cauza lipsei conducerii unice, activitatea și dezvoltarea lor sistematică este mult frînată. Pe lângă stațiunile republicane, sînt o serie de stațiuni balneo-climaterice locale, a căror activitate este în curs de dezvoltare.

x

x x

Din cele arătate mai sus rezultă că în domeniul economic și social-cultural în perioada anilor 1948–1958 în comparație cu 1938 în Regiunea Autonomă Maghiară s-au obținut o serie de rezultate pozitive.

Ca urmare a politicii de industrializare a țării și datorită politicii naționale consecvente marxist-leniniste, a partidului, Regiunea Autonomă Maghiară care a fost una din regiunile rămase în urmă s-a ridicat din punct de vedere industrial și dispune de o agricultură dezvoltată în care sectorul socialist își dovedește superioritatea. S-au efectuat o serie de investiții economice și social-culturale, s-au dezvoltat unitățile de deservire a populației.

Datorită sporirii producției industriale și agricole s-a îmbunătățit în mod simțitor aprovizionarea populației cu produse industriale și mărfuri agroalimentare.

Prin lărgirea rețelei școlare s-au creat condiții de școlarizare pentru populația regiunii, devenind posibilă pentru minoritățile naționale să învețe în limba lor maternă, atât în grădinițe cât și în instituțiile de învățământ mediu și superior.

Prin înființarea de noi unități artistice, populația regiunii poate să-și dezvolte cultura națională în formă și socialistă în conținut.

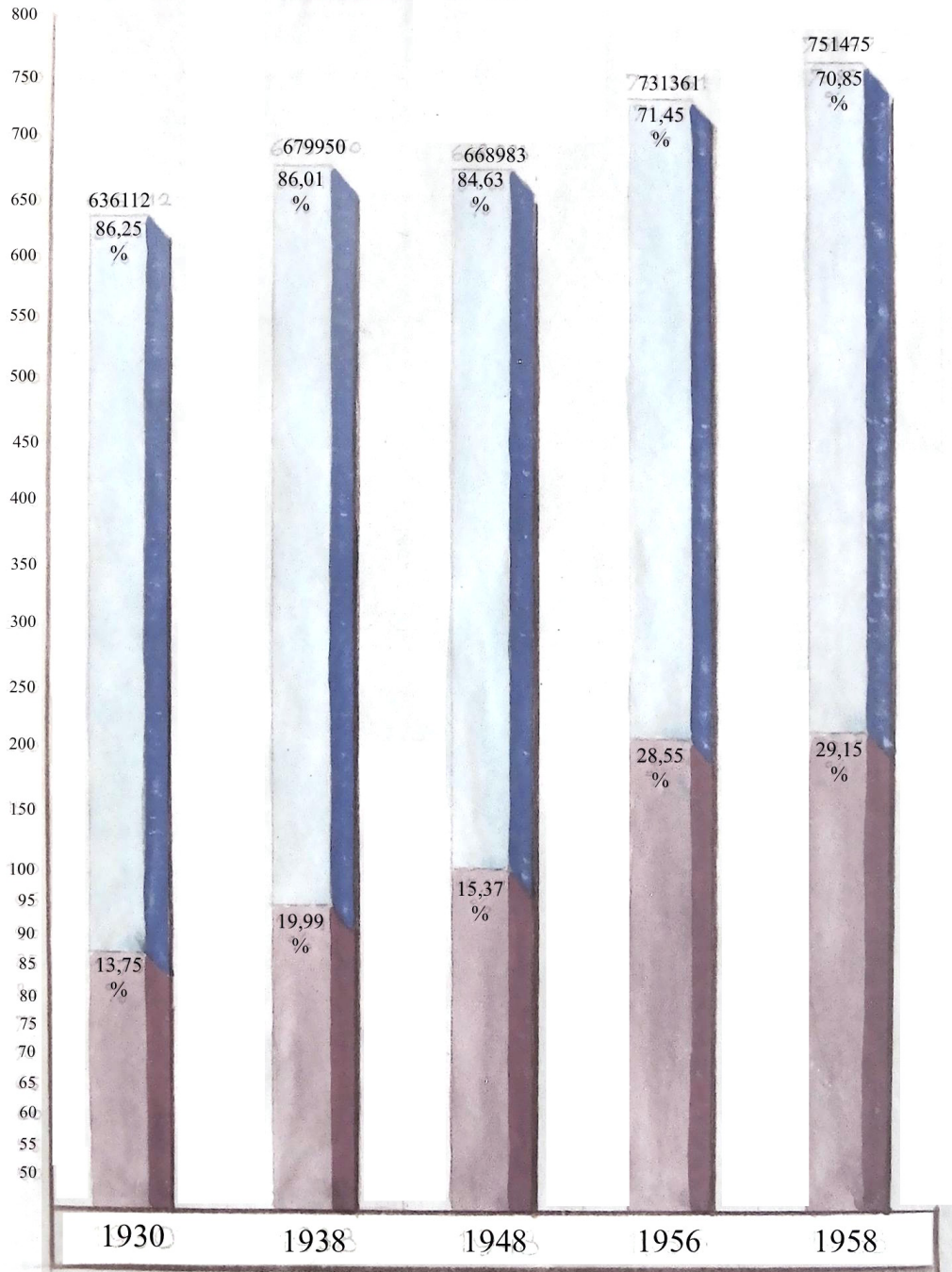
În anii puterii populare s-a pus un accent deosebit pe îmbunătățirea condițiilor sanitare, reușind prin aceasta ca asistența medicală să pătrundă în cele mai îndepărtate localități.

Tinând seamă de rezultatele economice și social-culturale obținute, precum și de posibilitățile reale de dezvoltare, considerăm că în viitorii 15 ani atenția noastră trebuie să fie îndreptată asupra dezvoltării și pe mai departe a diferitelor ramuri de activitate, contribuind astfel la înflorirea economiei noastre naționale și la ridicarea nivelului de trai material și cultural al oamenilor muncii din scumpa noastră patrie, Republica Populară Română.

CREȘTEREA NUMĂRULUI DE POPULAȚIE  
A R.A.M. INTRE 1930-1958 PE TOTAL ȘI  
PE MEDII

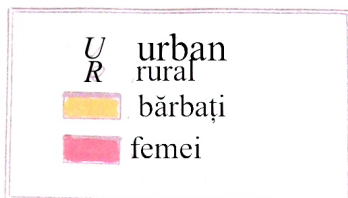
LEGENDA

rural  
urban

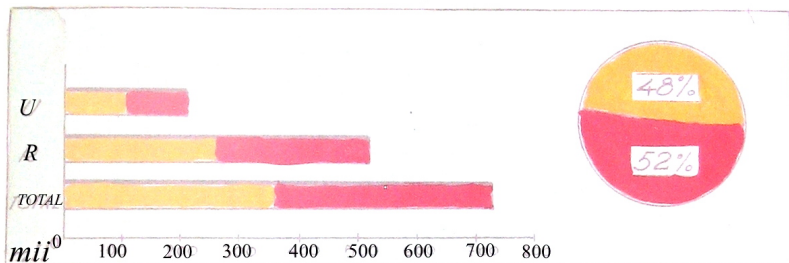




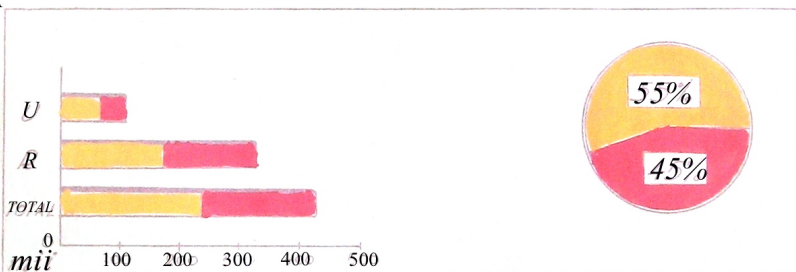
# POPULAȚIA ACTIVĂ ȘI PASIVĂ PE MEDII ȘI SEXE A R.A.M. Recensământul 1956



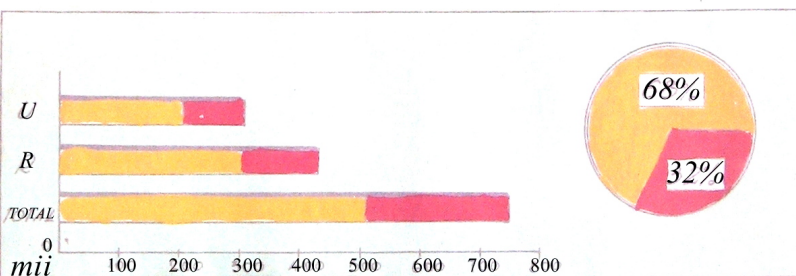
## TOTAL POPULAȚIE



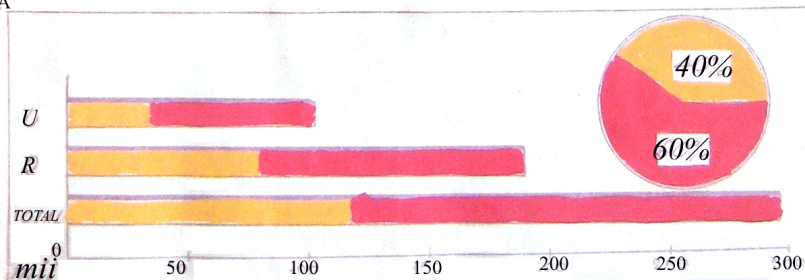
## POPULAȚIE ACTIVĂ








## ÎN CURS DE SCHIMBARE A LOCULUI DE MUNCĂ

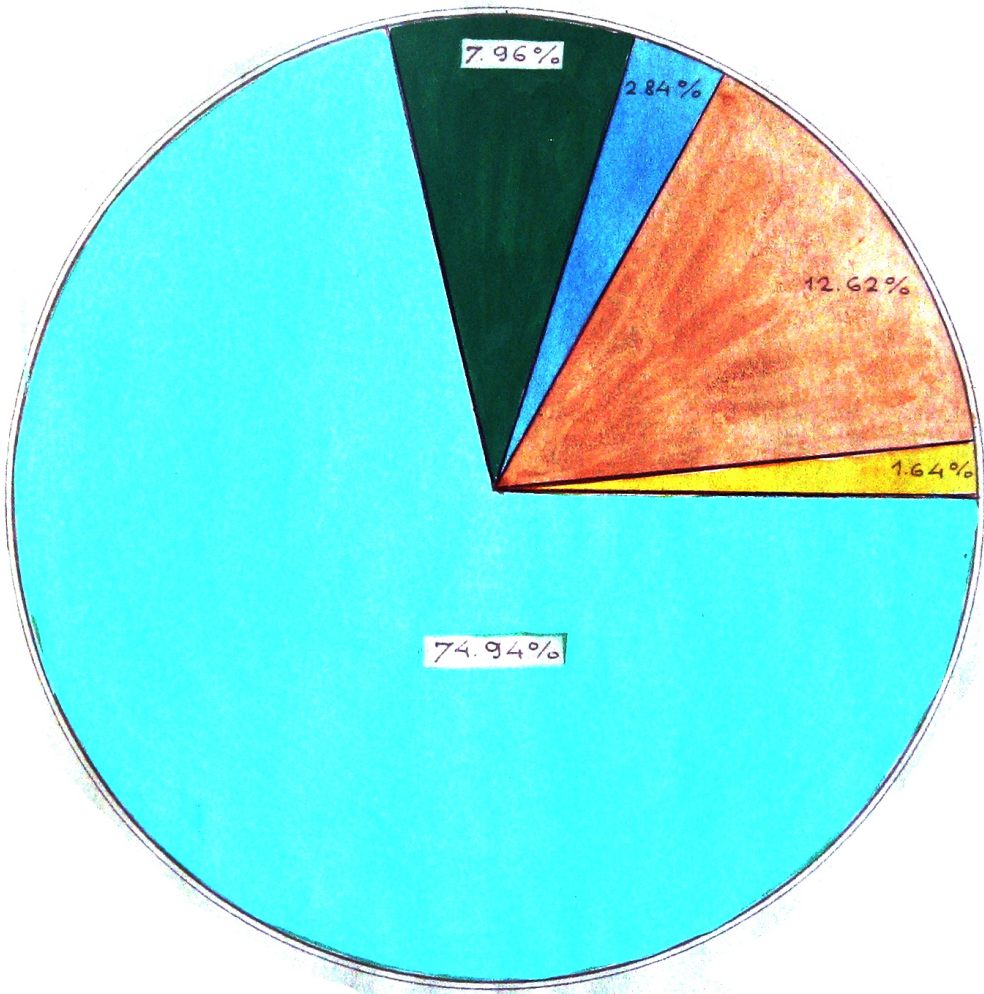


## POPULAȚIA PASIVĂ



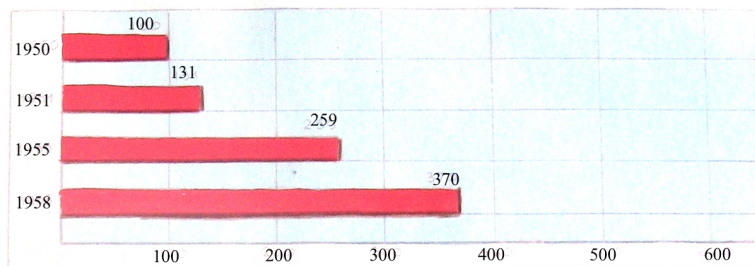
REPARTIZAREA RESURSELOR  
DE MUNCĂ IN R.A.M. IN ANUL  
1958

	<i>in sfera prod.mat.</i>	342.575
	<i>in sfera neproductivă</i>	36.412
	<i>elevi și studenți</i>	13.002
	<i>populația casnică</i>	57.650
	<i>alte categorii</i>	7.503
<i>total 100%</i>		457.142

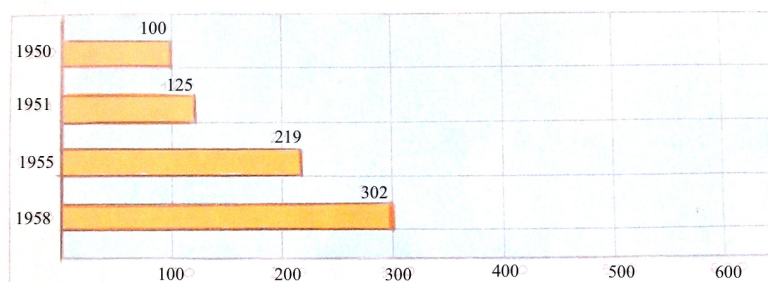


DINAMICA POPULAȚIEI GLOBALE  
INDUSTRIALE IN R.A.M. PE ANII  
1951-1958 RAPORTAT LA ANUL 1950

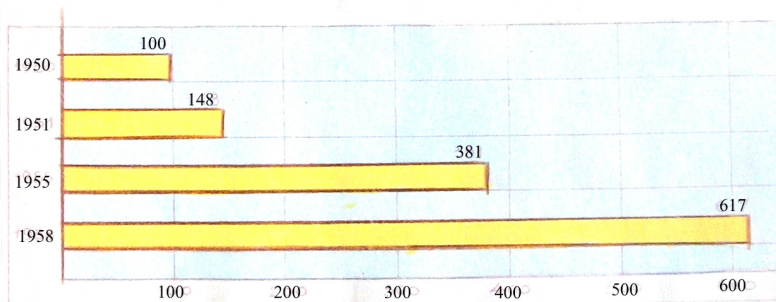
TOTAL  
REGIUNE



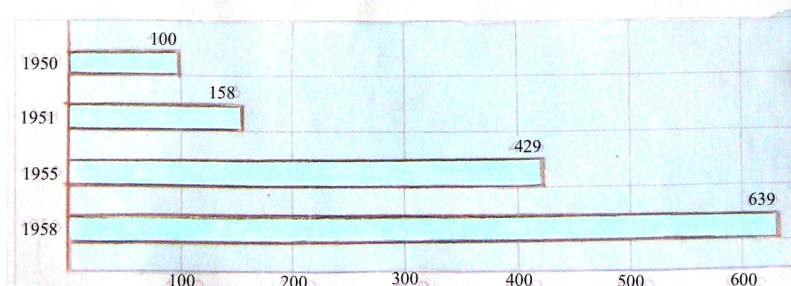
INDUSTRIA  
REPUBLIC.



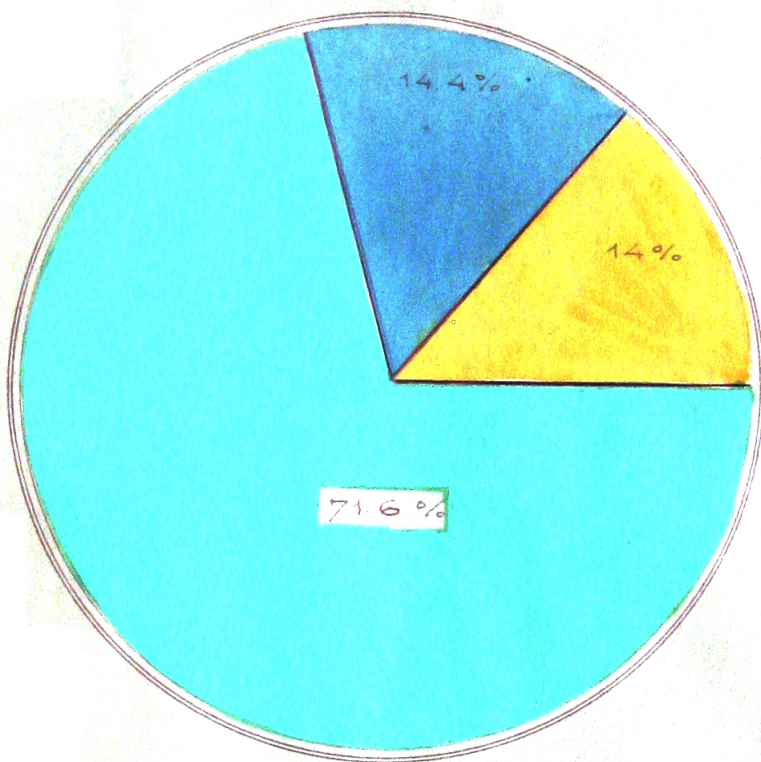
INDUSTRIA  
LOCALĂ



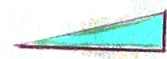


INDUSTRIA  
COOPERAT.



GREUTATEA SPECIFICA A INDUSTRIEI  
REPUBLICANE, LOCALE ȘI COOPERATISTE  
IN VOLUMUL PRODUCȚIEI  
GLOBALE REALIZATE ÎN 1958

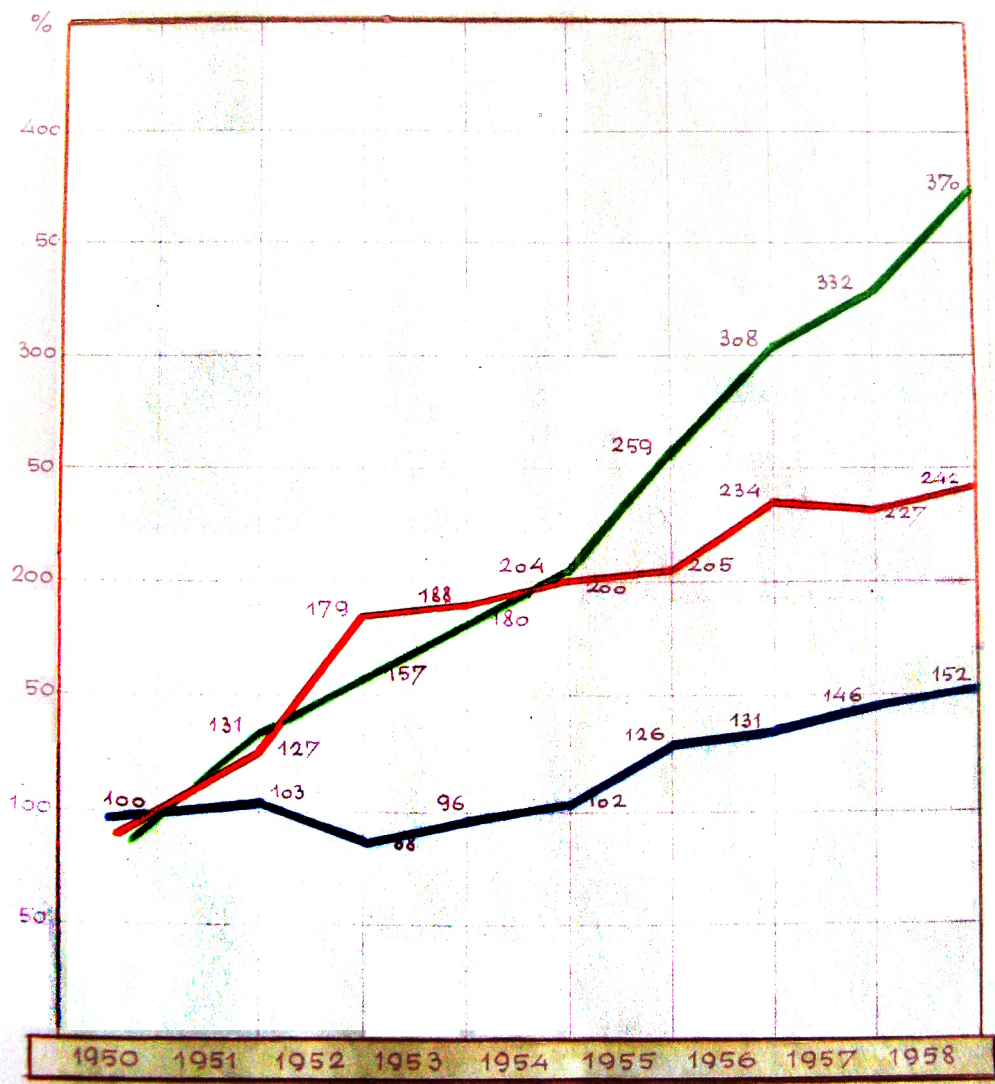


LEGENDA

-  industria republ.
-  industria locală
-  industria cooperat.

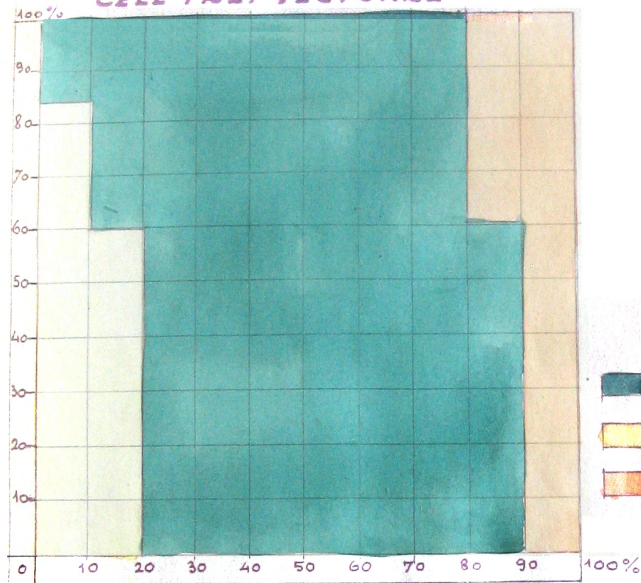
CREȘTEREA PRODUCȚIEI INDUSTRIALE  
A PRODUCTIVITĂȚII MUNCII ȘI A NUMĂRULUI  
MEDIU SCRIPTIC AL MUNCITORILOR IN  
R.A.M. INTRE 1950-1958

LEGENDA  
 — prod. globală  
 — prod. muncii  
 — nr. mediu scriptic



**GREUTATEA SPECIFICĂ  
A CELOR TREI SECTOARE RESPECTIV  
A PRINCIPALELOR RAMURI FAȚA DE  
PRODUCȚIA TOTALĂ A REGIUNII ÎN ANUL  
1958.**

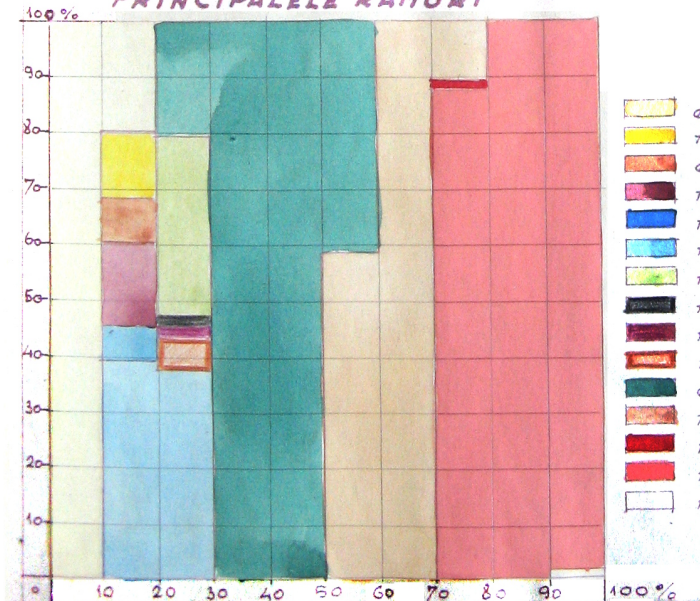
**CELE TREI SECTOARE**



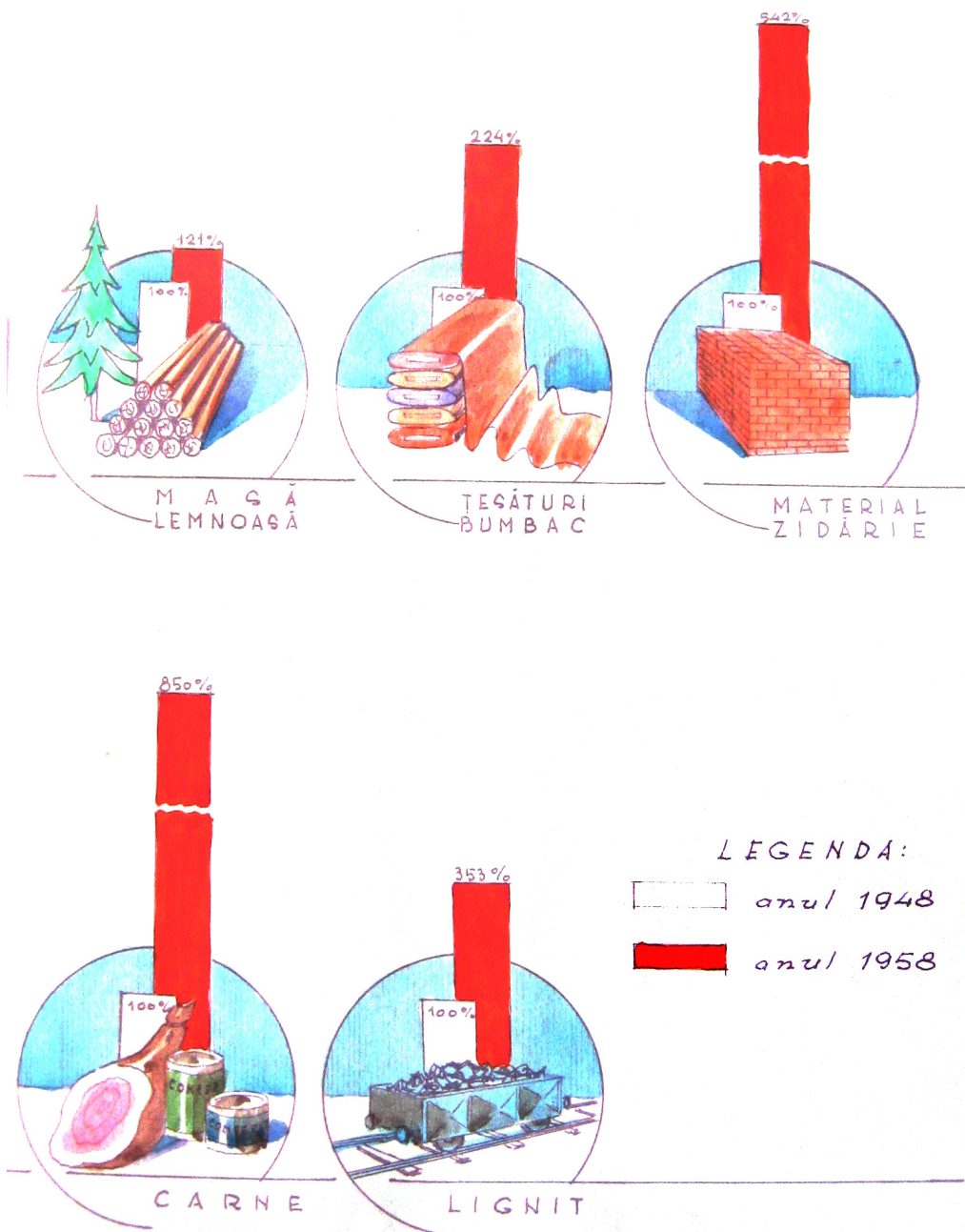
**LEGENDA :**

- ind. republ. 71.58 %
- ind. cooperat. 14.44 "
- ind. locală 13.98 "

**PRINCIPALELE RAMURI**

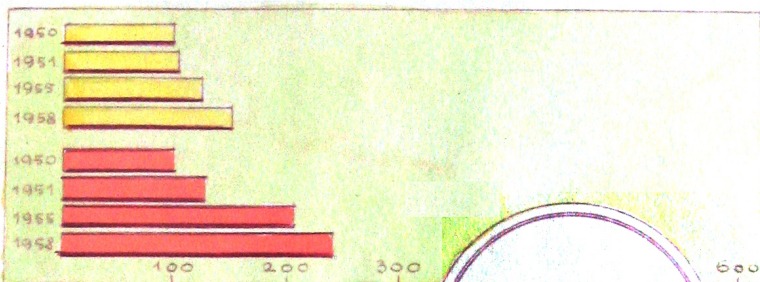


# CREȘTEREA PRODUCȚIEI PRINCIPALELOR PRODUSE INDUSTRIALE 1948-1958

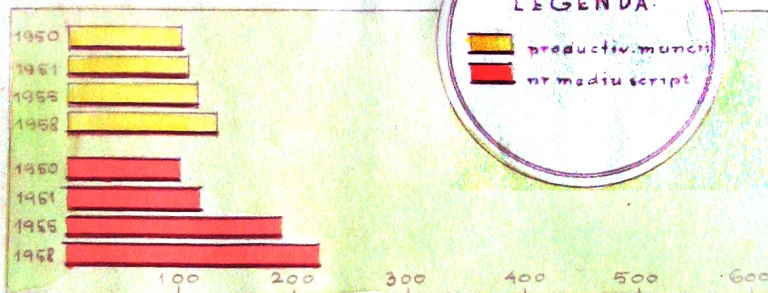


DINAMICA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII ȘI  
A NUMĂRULUI MEDIU SCRIPTIC AL MUNCITORILOR INDUSTRIALI DIN R.A.M. PE ANII  
1951-1958 RAPORTATĂ LA ANUL 1950

TOTAL  
REGIUNE



IND.  
REPUBLIC.

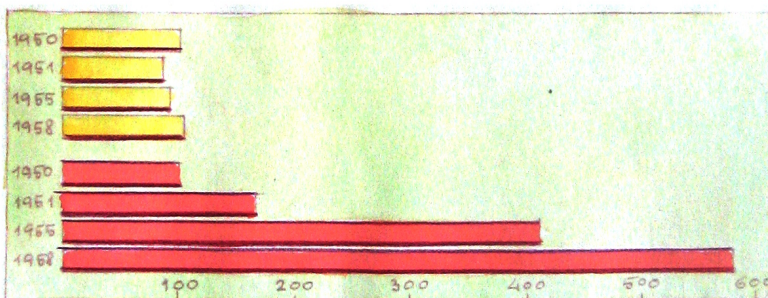


LEGENDA:

Productiv. muncii

nr. mediu script.

IND.  
LOCALĂ

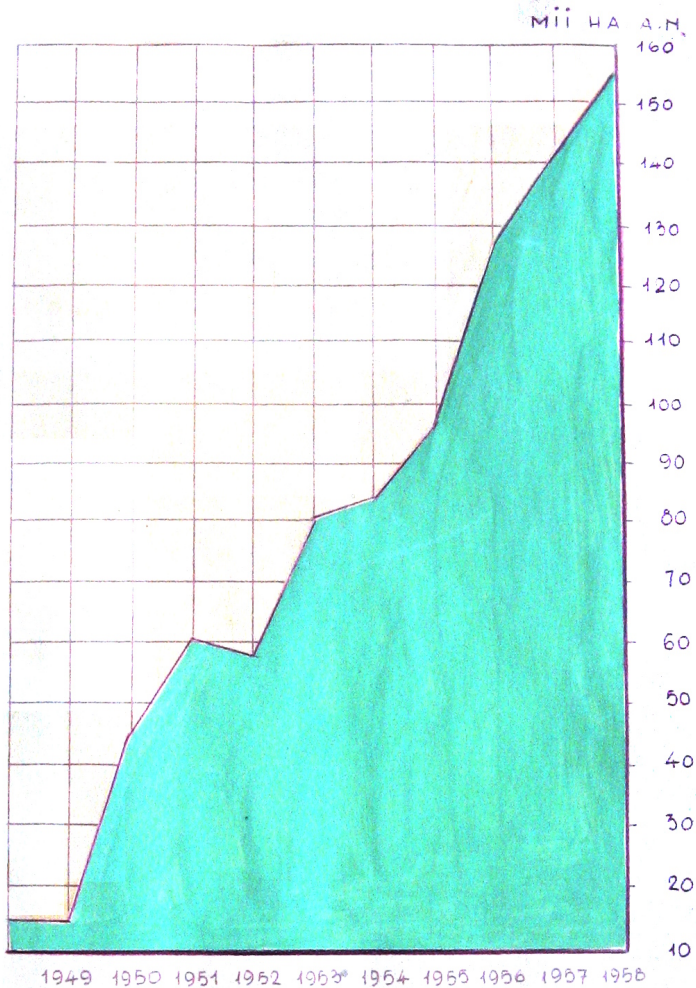


IND.  
COOPERAT.

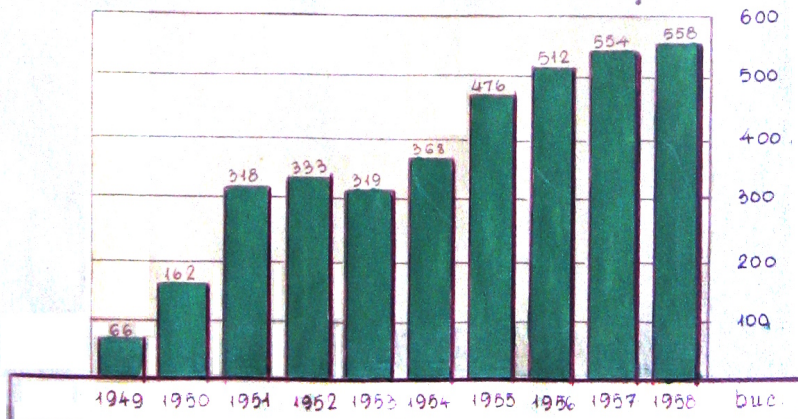




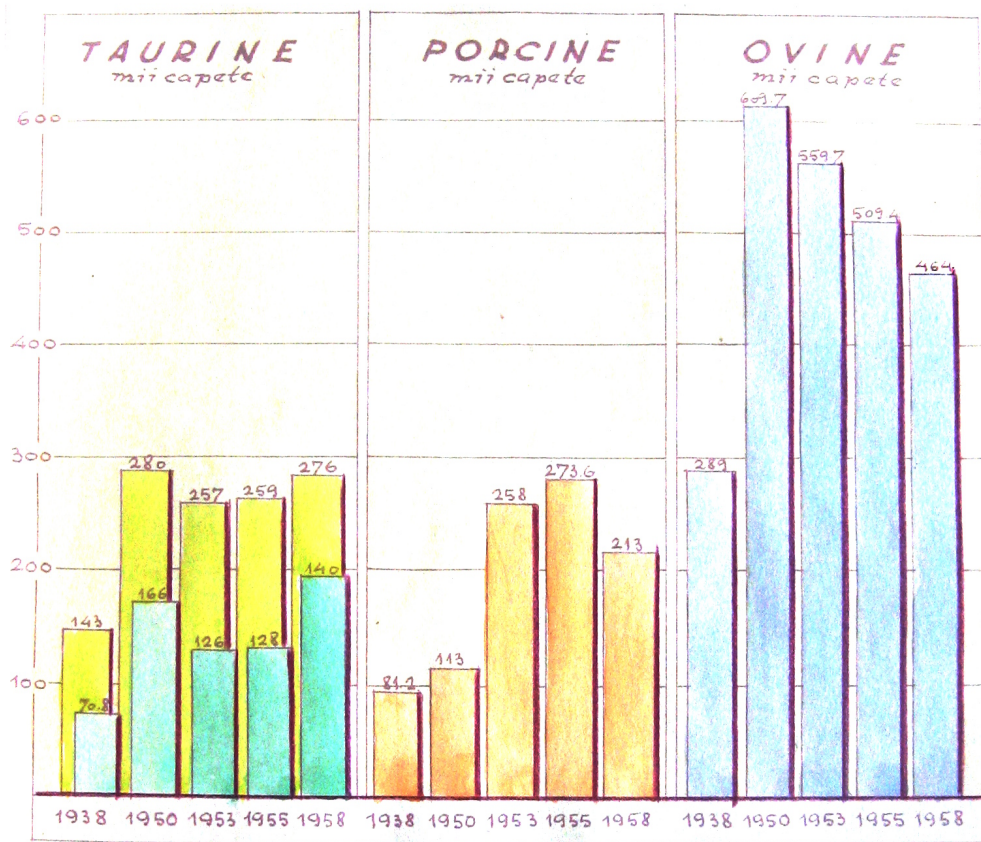
# DINAMICA LUCRĂRILOR EXECUTATE CU TRACTOARE- LE S.M.T. 1949-1958



## NUMĂRUL TRACTOARELOR CONVENȚION.

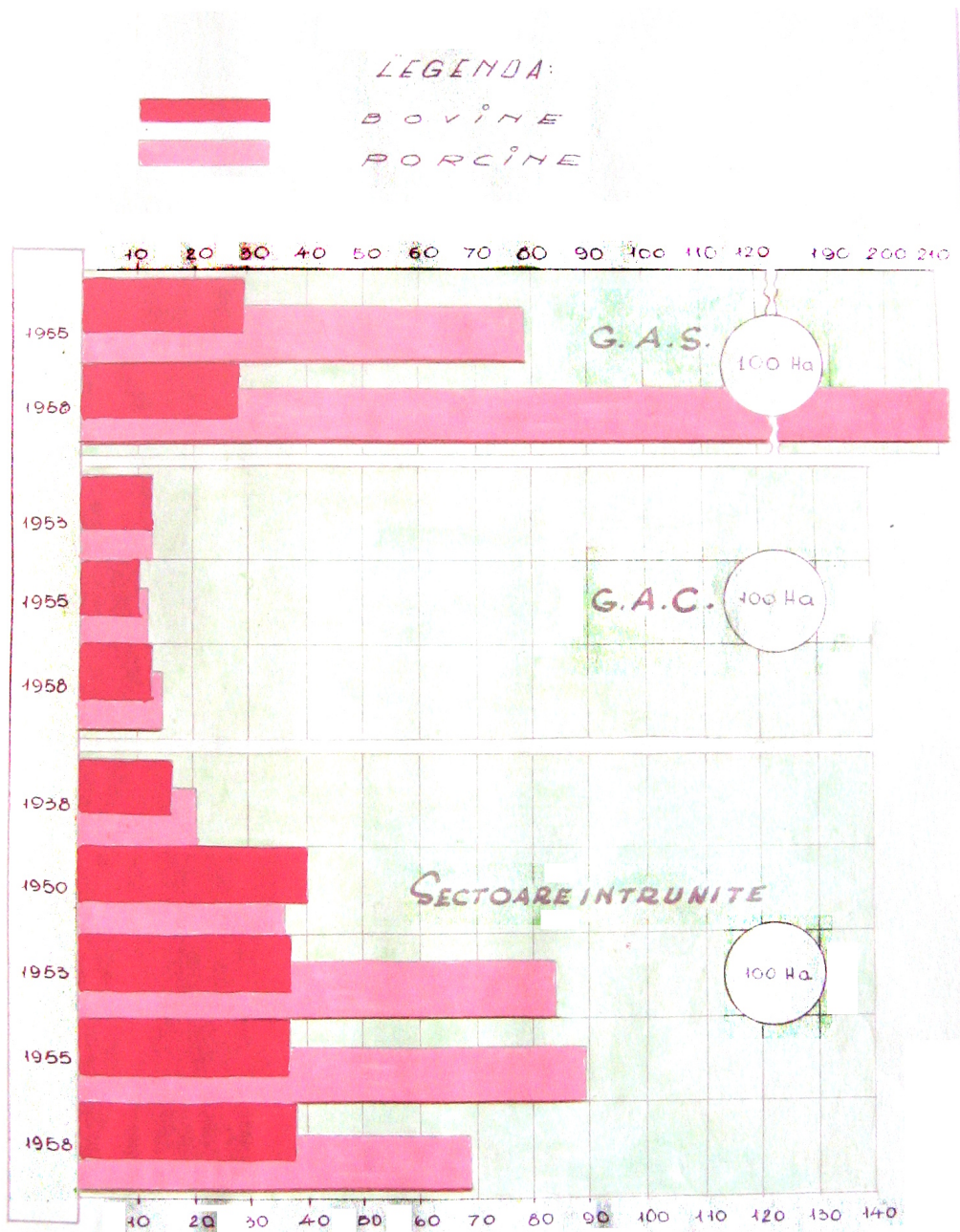


## EVOLUȚIA EFECTIVULUI LA UNELE SPECII DE ANIMALE

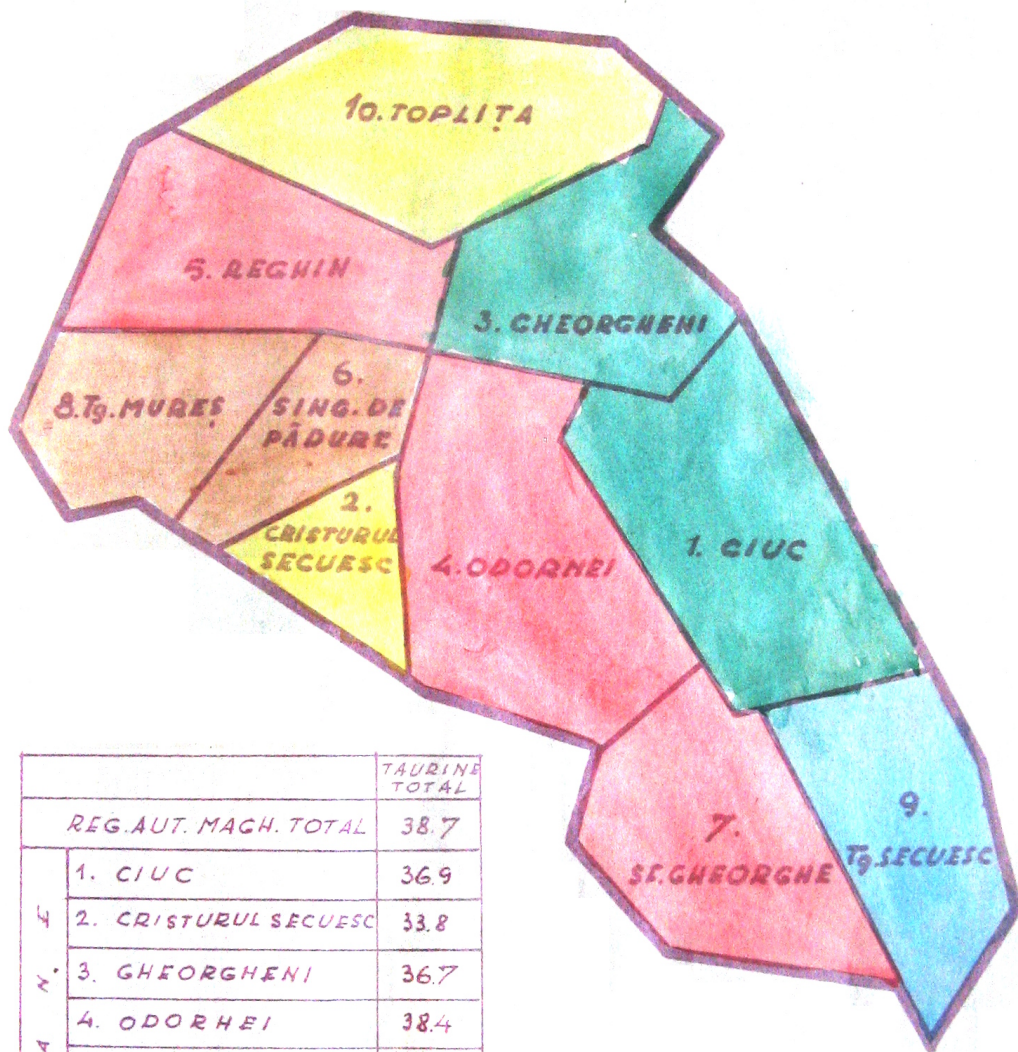


total  
 vacii

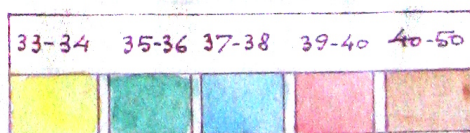
# DENSITATEA ANIMALELOR LA 100 Ha. în G.A.S., G.A.C. și SEC- TOARE INTRUNITE



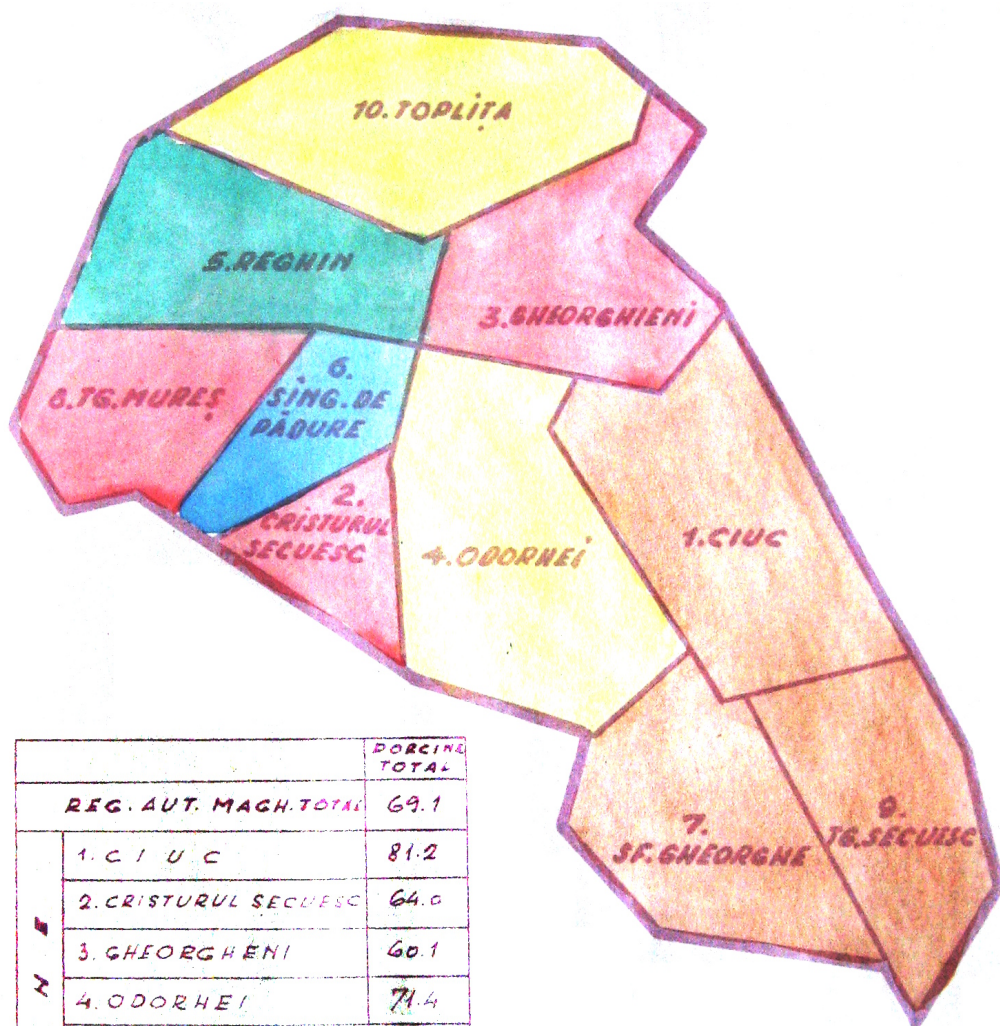
DENSITATEA EFECTIVULUI DE  
TAURINE LA 100 Ha. TEREN  
AGRICOL IN ANUL 1958



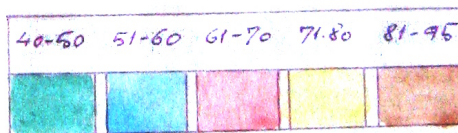
		TAURINE TOTAL
REG. AUT. MAGH. TOTAL		38.7
RAI O A N. I	1. CIUC	36.9
	2. CRISTURUL SECUESC	33.8
	3. GHEORGHENI	36.7
	4. ODORHEI	38.4
	5. REGHIN	38.2
	6. SING. DE PĂDURE	40.5
	7. SF. GHEORGHE	38.9
	8. TG. MUREȘ	49.9
	9. TG. SECUESC	38.0
	10. TOPLITA	34.0



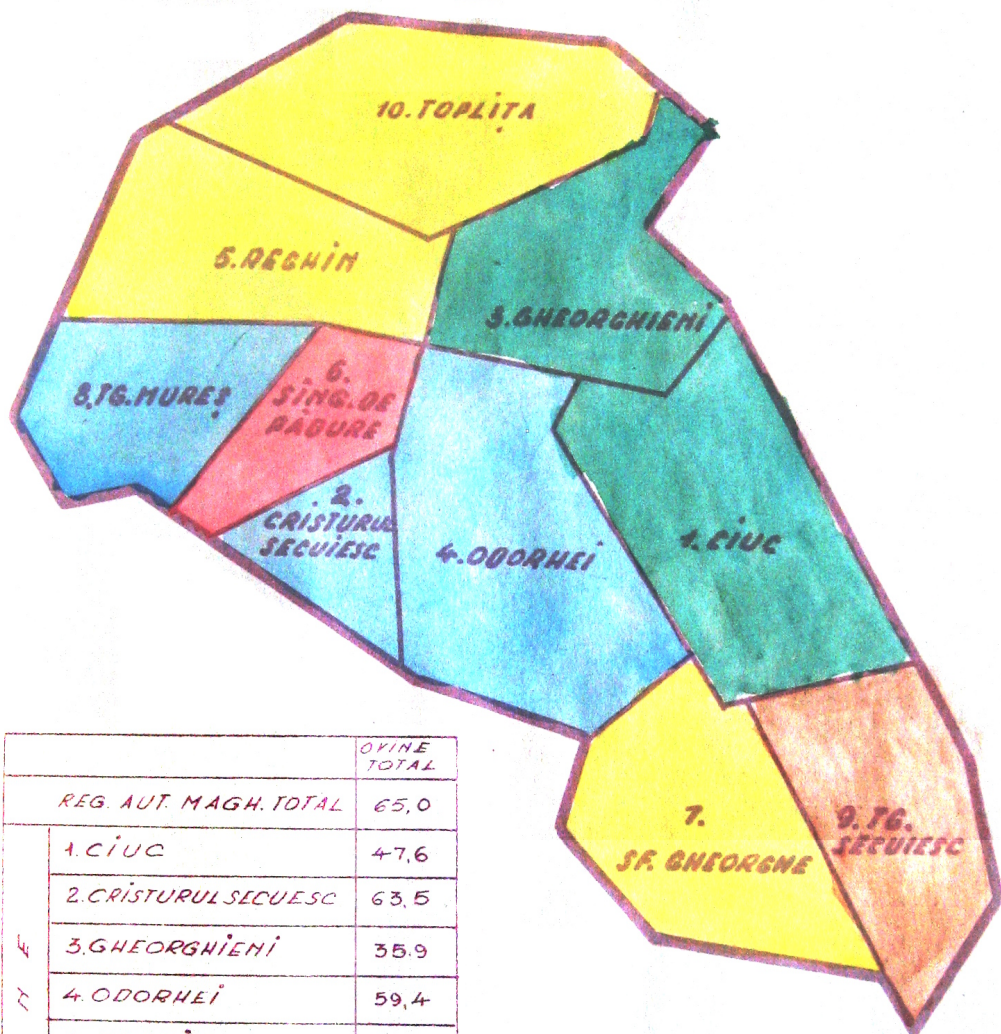
DENSITATEA EFECTIVULUI DE  
PORCINE LA 100 Ha. TEREN  
AGRICOL IN ANUL 1958



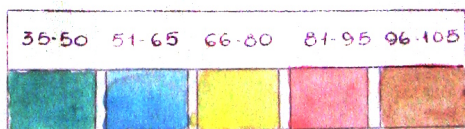
		PORCINE TOTAL
REG. AUT. MACH. TOTAL		69.1
M A R M A R O S	1. C I U C	81.2
	2. CRISTURUL SECUESC	64.0
	3. GHEORGHENI	60.1
	4. ODORHEI	71.4
	5. REGHIN	46.8
	6. SING. DE PADURE	51.9
	7. SF. GHEORGHE	83.1
	8. TG. MURES	63.7
	9. TG. SECUESC	95.0
	10. TOPLITA	71.0



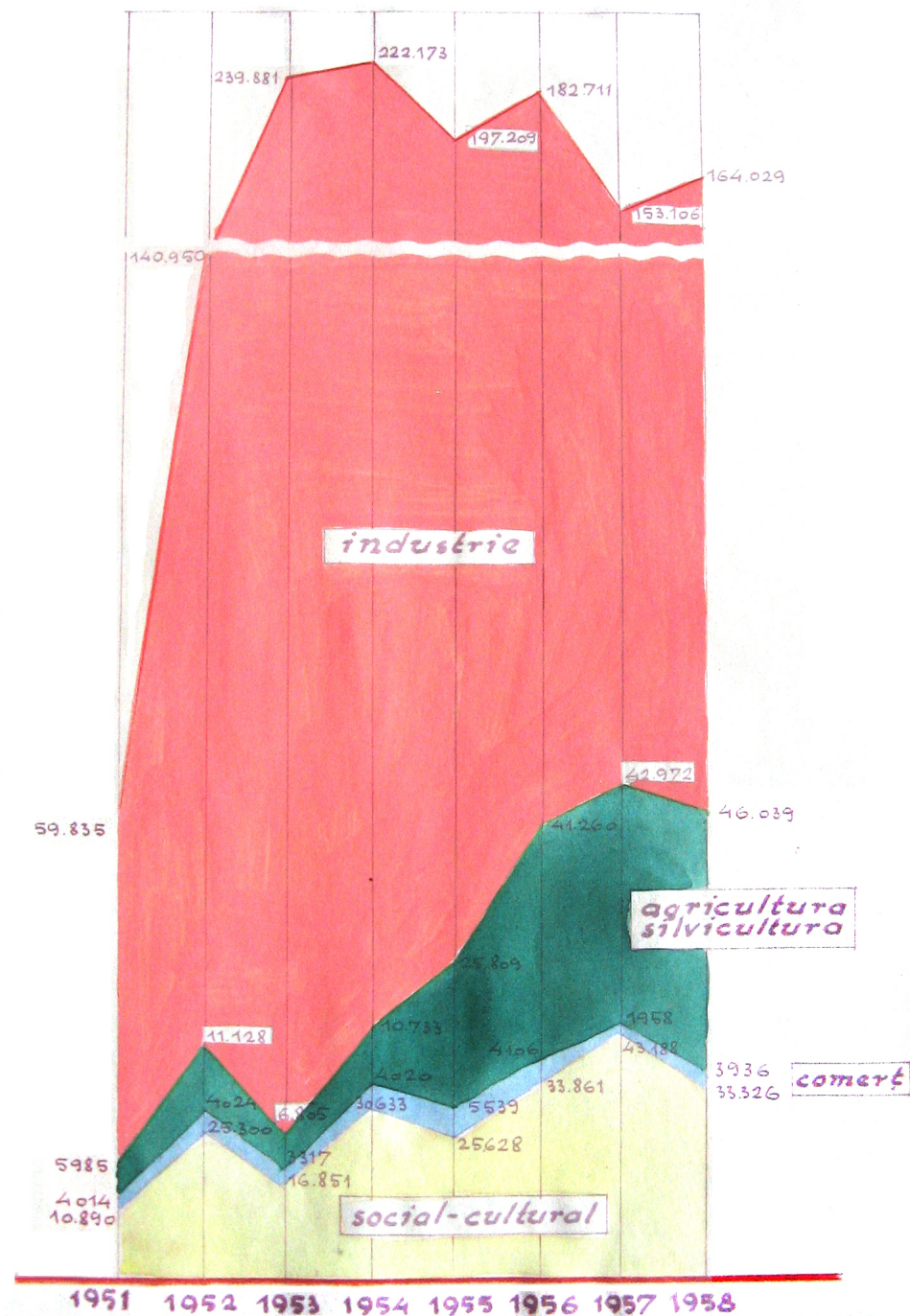
DENSITATEA EFECTIVULUI DE  
OVINE LA 100 Ha. TEREN  
AGRICOL IN ANUL 1958



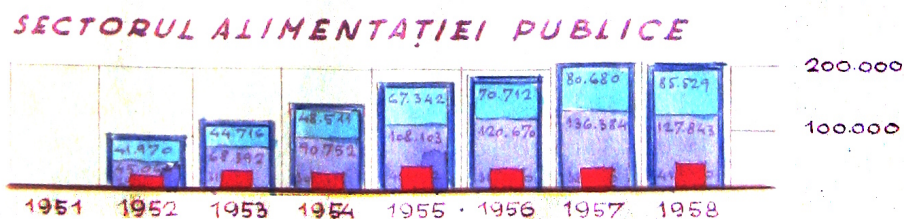
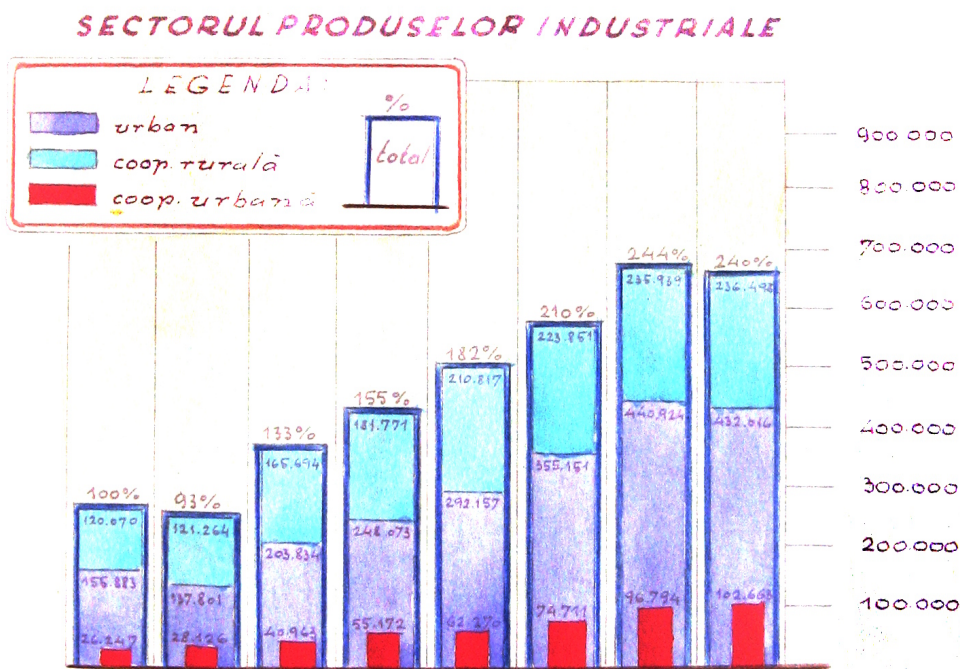
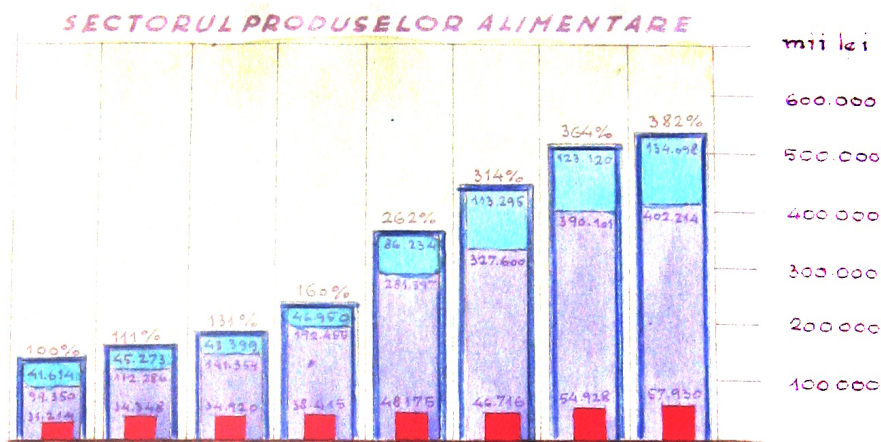
	OVINE TOTAL
REG. AUT. MAGH. TOTAL	65,0
1. CIUC	47,6
2. CRISTURUL SECUIESC	63,5
3. GHEORGHIEI	35,9
4. ODORHEI	59,4
5. REGHIN	74,6
6. SING. DE PADURE	85,3
7. SF. GHEORGHE	66,3
8. TG. MURES	60,9
9. TG. SECUIESC	103,4
10. TOPLITA	79,2



DINAMICA INVESTITIILOR  
LA PRINCIPALELE RAMURI  
IN PERIOADA 1951-1958  
in mii lei

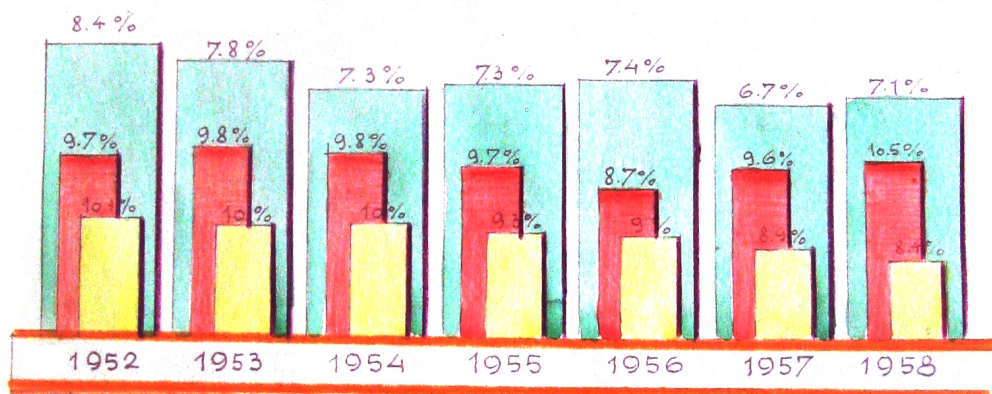


## CREȘTEREA VOLUMULUI DE DES- FACERE A PRODUSELOR ALI- MENTARE, INDUSTRIALE ȘI A ALIMENTAȚIEI PUBLICE





## CHELTUIELI DE CIRCULAȚIE IN RAPORT CU VOLUMUL DESFACERII MĂRFURILOR

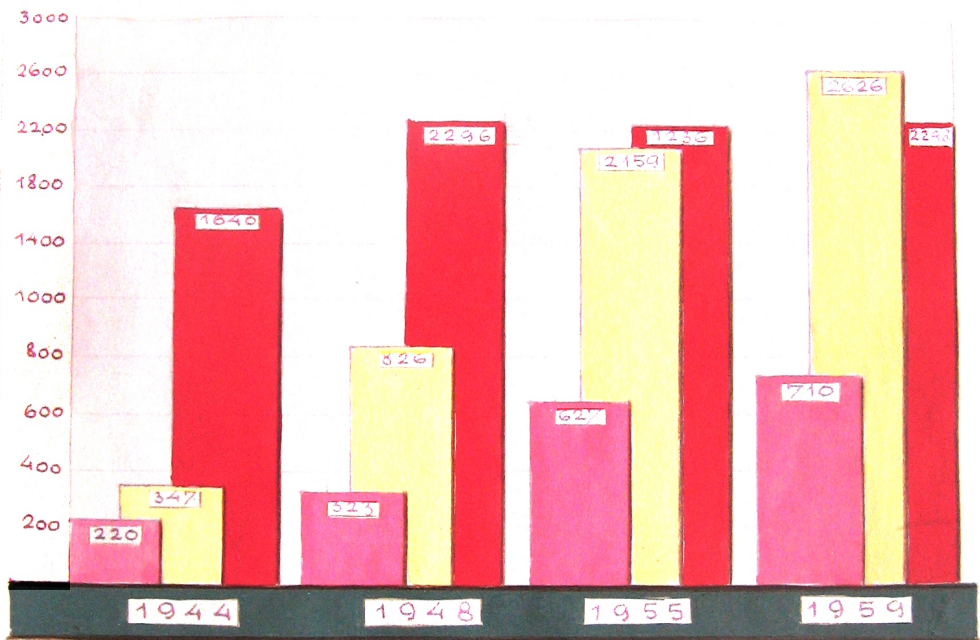


### LEGENDA



*comerț socialist de stat*  
*comerț cooperatist mediu urban*  
*comerț cooperatist mediu rural*

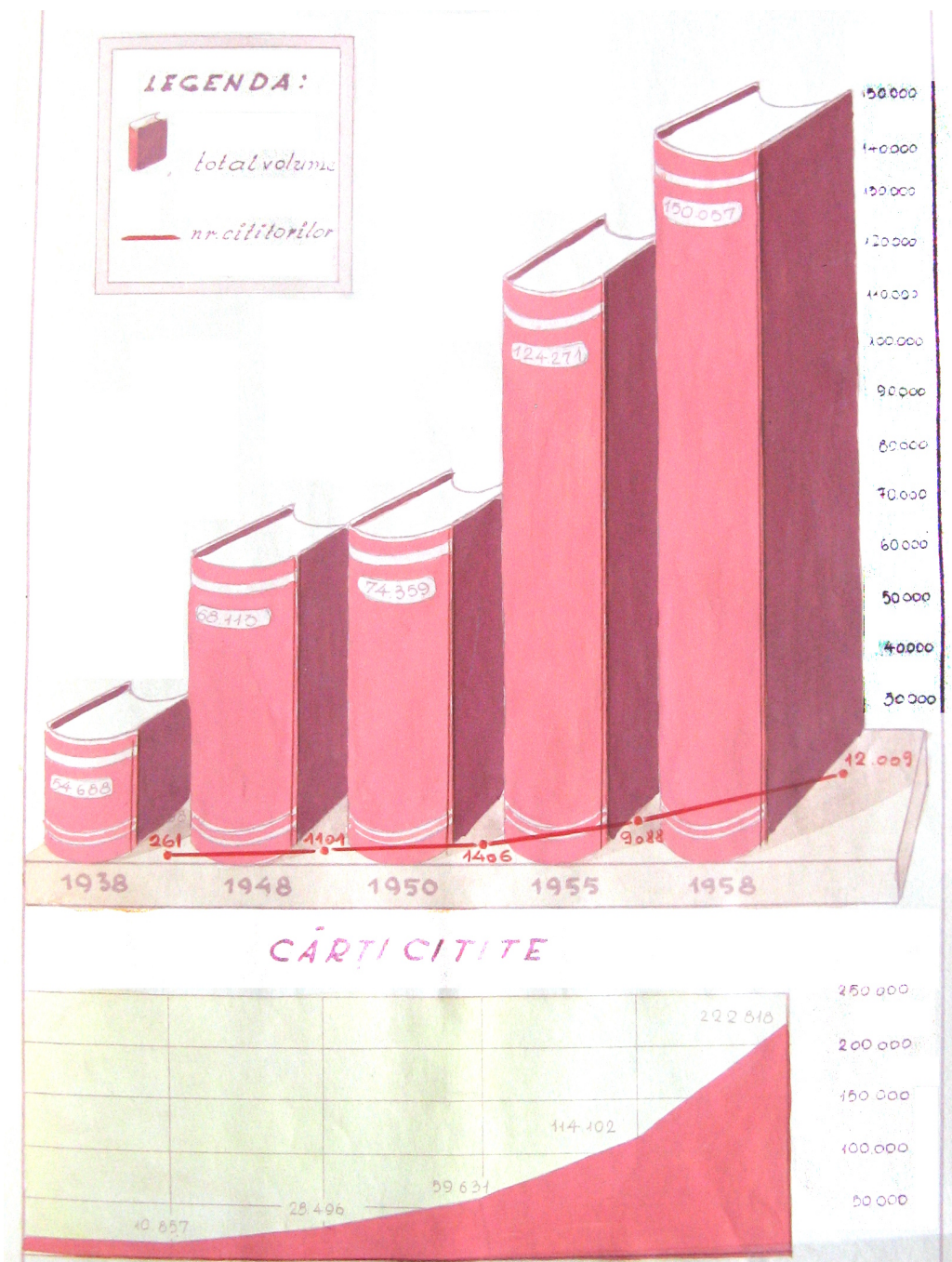
CREȘTEREA NUMĂRULUI DE  
CADRE DIDACTICE  
1944-1959



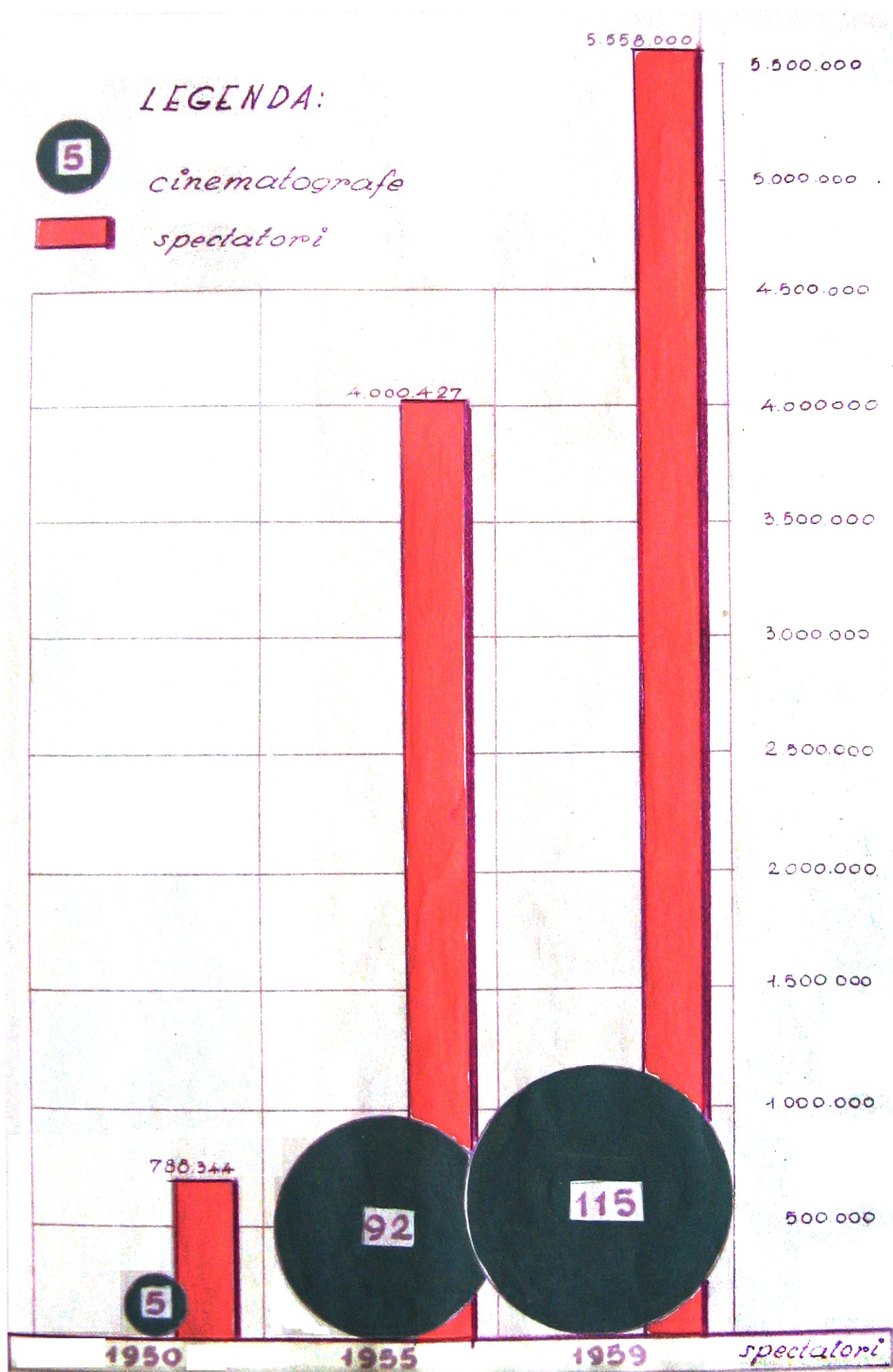
LEGENDA:

- educatoare
- profesori
- invățători

## DEZVOLTAREA BIBLIOTECII REGIONALE



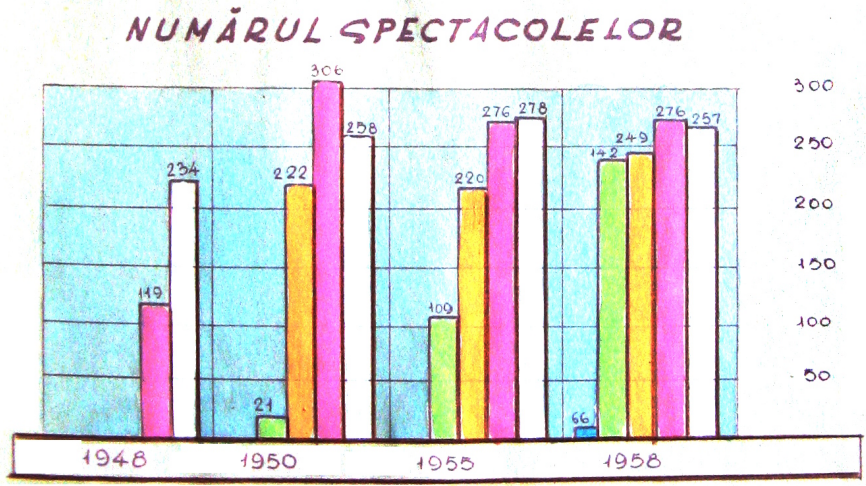
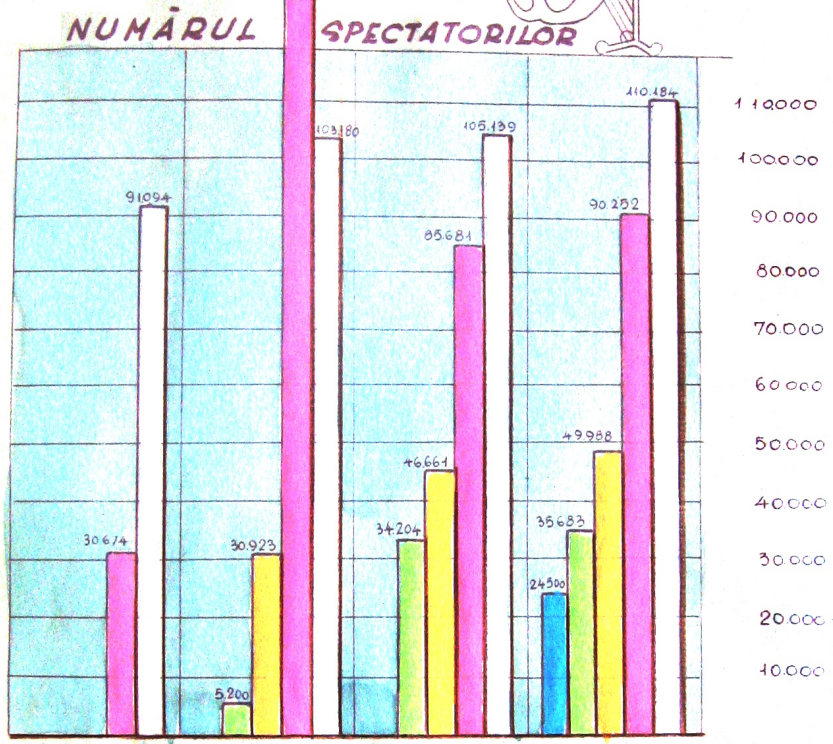
DEZVOLTAREA REȚELEI CINEMA-  
TOGRAFICE IN R.A.M. INTRE ANII  
1950-1958



## SITUAȚIA UNITĂȚILOR DE ARTA DIN CADRUL REGIUNII AUTONOME MAGHIARE

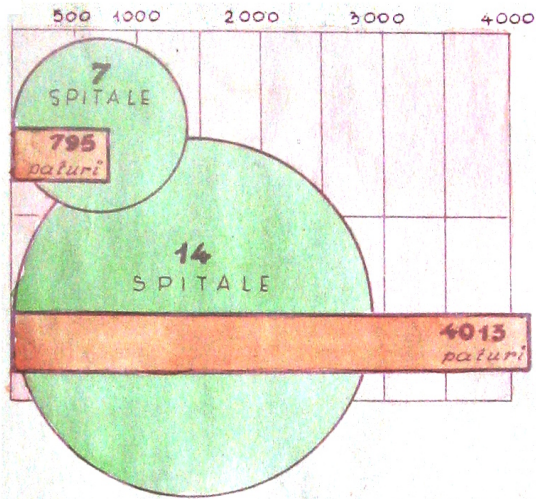
### LEGENDA:

- Teatrul Secuiesc de Stat
- Teatrul Maghiar de Stat
- Teatrul de Păpuși
- Filarmonica de Stat
- Ansamblul Secuiesc de Stat



# EXTINDEREA REȚELEI SANITARE IN R.A.M.

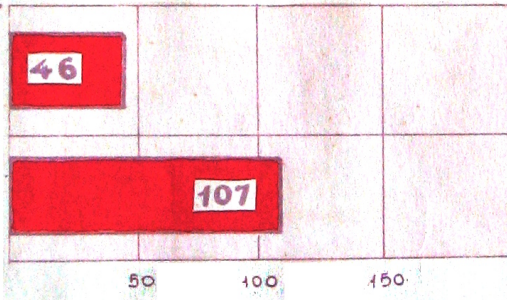
SPITALE ORĂȘE-  
NEȘTI ȘI RURALE



1949

1959

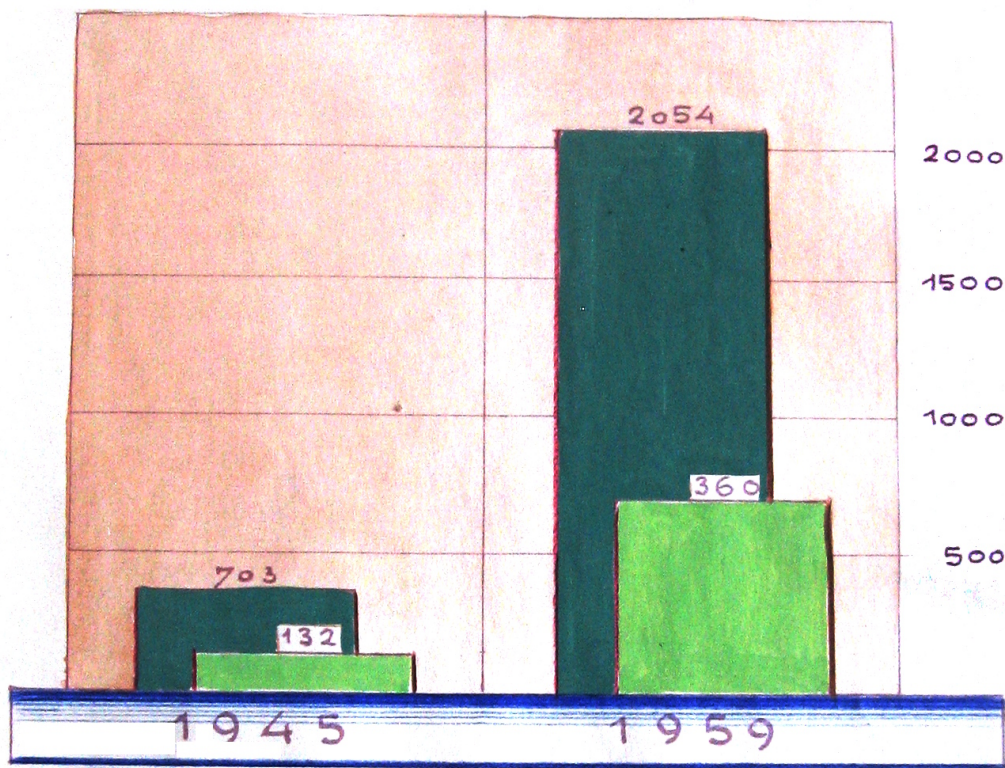
CIRC. SANITARE  
RURALE



1949

1959

CREȘTEREA NUMĂRULUI DE  
CADRE DE SPECIALITATE  
SANITARE



LEGENDA

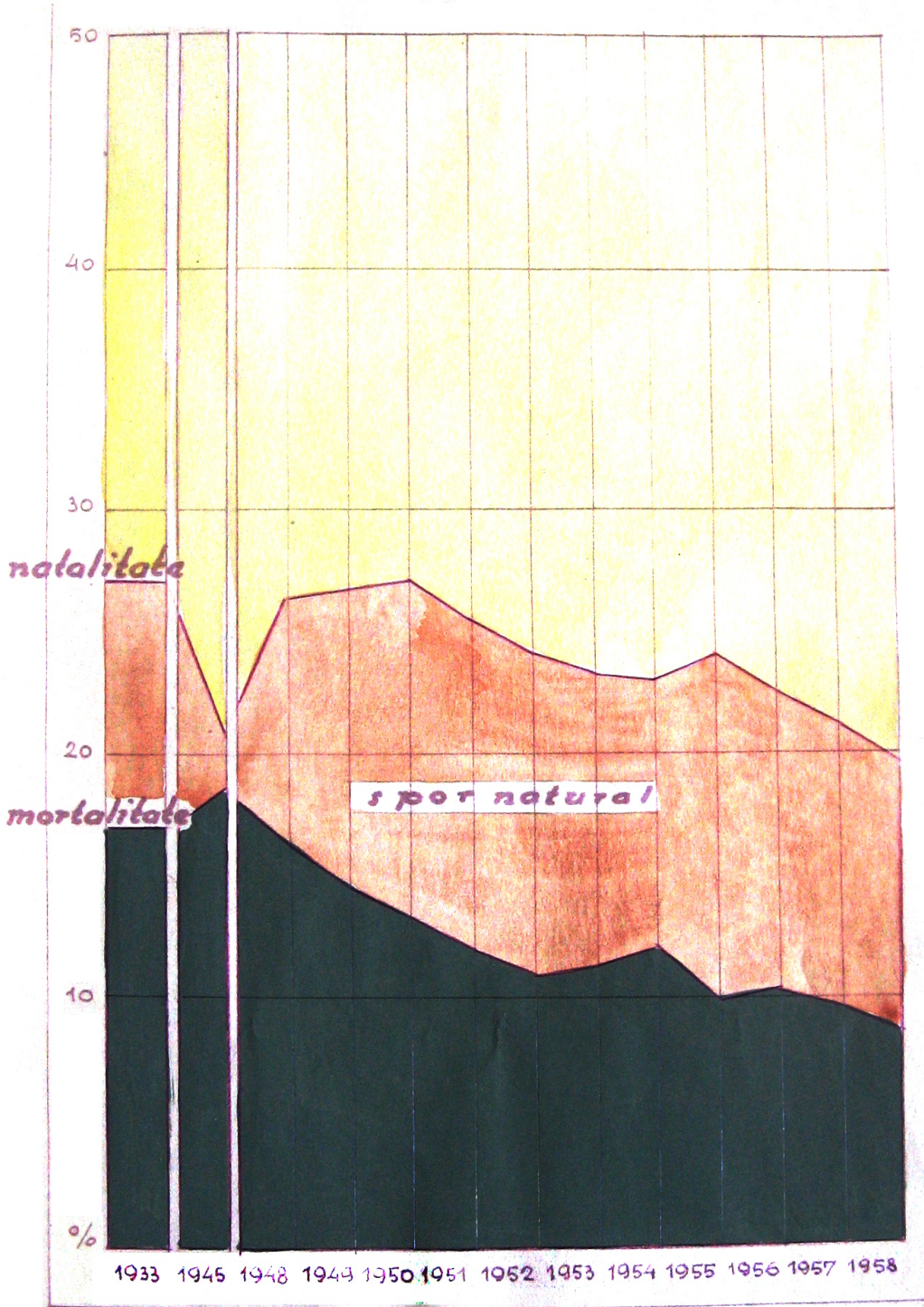


*medici*



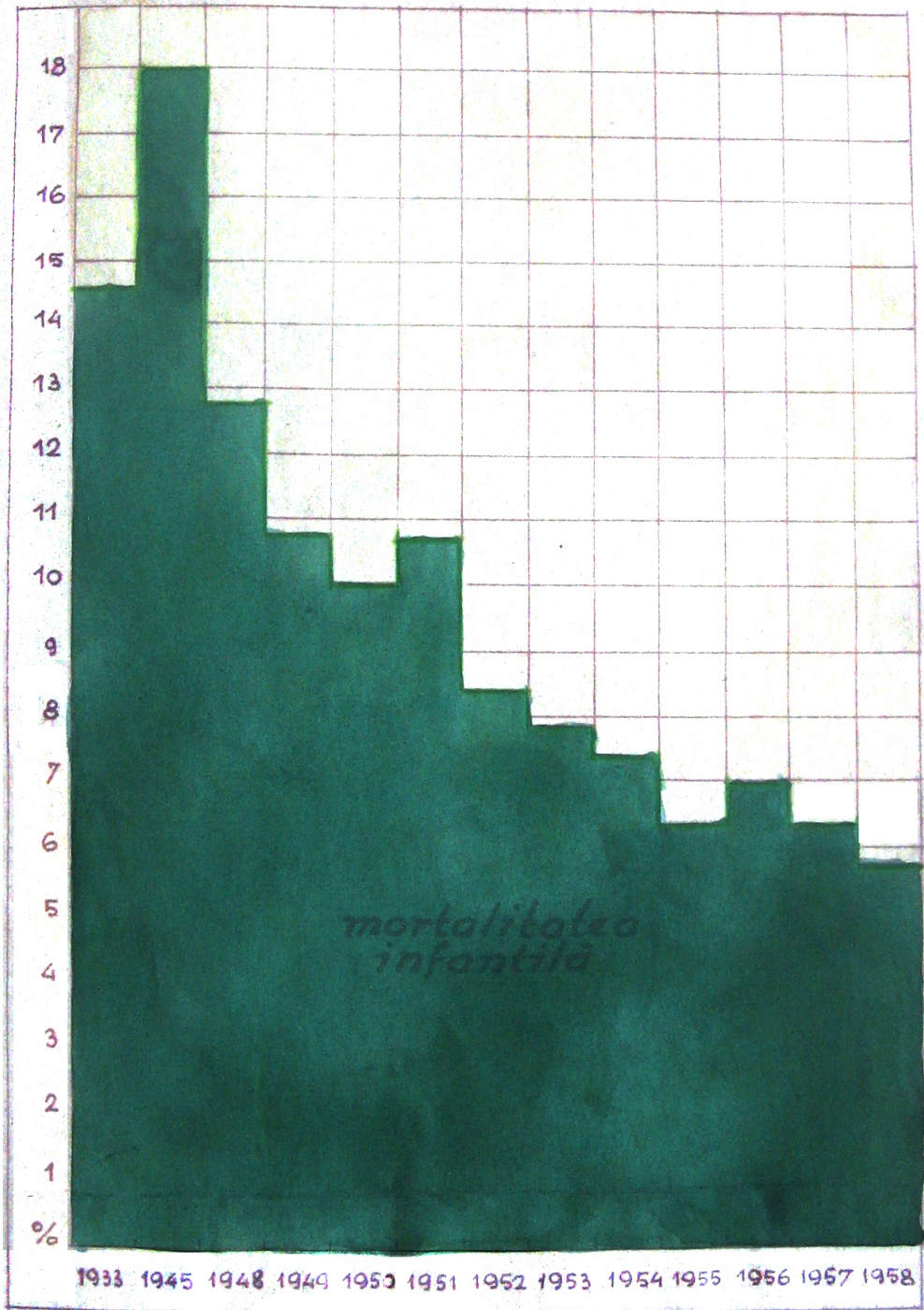
*cadre sanitare medii*

# MIȘCAREA NATURALĂ A POPULAȚIEI ÎNTRE 1933-1958





# MORTALITATEA INFANTILĂ INTRE 1933-1958



## PARTEA A II-A

propuneri privind dezvoltarea economică și social-culturală a regiunii în vederea întocmirii schiței-program de dezvoltare a economiei Regiunii Autonome Maghiare pînă în 1975 și a planului economic pe anii 1960–1965

A. – SCHIȚA PROGRAM DE DEZVOLTARE A ECONOMIEI  
REGIUNII AUTONOME MAGHIARE PINA IN  
1975

## FOLOSIREA BOGĂȚILOR NATURALE ALE REGIUNII

### a/. Bogățiile subsolului

Structura geologică și bogățiile subsolului exploatare, explorate sau numai identificate pînă în prezent în R.A.M. dau indicații precise în ceea ce privește existența unor zăcăminte bogate de gaze naturale, cărbuni, pirite cuprifere, minereuri complexe, aluviuni cu conținut de metale rare, diatomită, caolină, roci utile eruptive și sedimentare, ape minerale.

În scopul lărgirii bazei de materii prime, începînd din anul 1950 s-au îmbunătățit lucrările de prospecțiuni și explorări geologice. Pentru anul 1959 s-a prevăzut un volum total de lucrări geologice în valoare de 44 milioane lei.

În urma acestor lucrări s-a extins perimetrul zăcămintelor exploatare, s-a mărit volumul rezervelor și unele categorii de rezerve au fost ridicate în categorii superioare.

În această situație se află gazul metan a cărui rezerve omologate la 1.I.1959 s-au ridicat la 44.247 milioane mc. Numai în semestrul I.a.c., pe baza lucrărilor de explorare rezervele de gaz metan s-au mărit la 68,8 miliarde mc, din care  $A_1+C_1 = 22$  miliarde mc.

În bazinul carbonifer Baraolt-Vărghiș numai rezervele de bilanț puse în evidență la 1.I.1959 s-au ridicat la 127 milioane tone, din care rezerva A+B la 7 milioane tone cărbuni. În acest bazin sînt perspective pentru creșterea accentuată a rezervelor de cărbuni, în special pentru ridicarea la categorii superioare în scopul transformării lor în rezerve industriale.

Lucrările de prospecțiuni și explorări executate în zona minereurilor pirită-cuprifere de la Bălan, au determinat pînă în prezent rezerve de 3,5 milioane tone minereu, cu un conținut mediu în cupru de 0,71 – 2,32%, din care rezerva B+C<sub>1</sub> de 2 milioane tone. Identificarea acestor rezerve va permite creșterea masivă a producției.

Rezervele de caolină identificate în ultimii ani s-au ridicat la 700 mii tone, din care se pot socoti rezerve industriale cca. 40%.

Au fost omologate sau sînt în curs de omologare importante rezerve de minereuri de fier, diatomită, minereuri complexe cu conținut de metale rare și sienite-nefelinice, calcare dolomitice etc., de o deosebită importanță pentru întreaga economie națională.

Cu toate că s-au obținut unele succese în identificarea și valorificarea bogățiilor subsolului din R.A.M., datorită slabei preocupări din partea Comitetului Geologic – față de posibilitățile ce le oferă această regiune – realizările sînt încă nesatisfăcătoare. Astfel:

- de ani de zile se fac lucrări de prospecțiuni, explorări și studii în zona de zăcăminte aluvionale de la Ditrău – Jolotca, totuși pînă în prezent nu se cunosc precis posibilitățile de valorificare complexă a acestor aluviuni;
- zona de mineralizațiuni din lanțul munților Căliman–Gurghiu–Harghita pînă în prezent nu a fost conturată și studiată suficient, cu toate că sînt indicații că ar conține bogate zăcăminte de minereuri neferoase;
- deși este certă existența unor structuri bogate în zăcăminte de gaz metan, descoperirea unor importante rezerve s-a făcut numai în ultimul timp;
- pînă în prezent nu s-au executat lucrări sistematice pentru delimitarea și explorarea zăcămintelor de cărbune brun lemnos de la Borsec, deși atît extinderea aflorimentelor cît și calitatea cărbunelui indică perspectiva transformării actualei unități de interes local într-o unitate republicană, pe baza creșterii masive a producției.

Perspectivile privind valorificarea bogățiilor subsolului în R.A.M. în perioada 1960–1975.

Țitei. Pe baza lucrărilor geologice executate pînă în prezent în R.A.M., după care au apărut indicații privitoare la existența unor resurse de hidrocarburi lichide, se prevede ca pînă în anul 1975 să se execute 160.000 ml foraje geologice în valoare de 122 milioane lei, prin care se prevede punerea în evidență a unei rezerve de 2 milioane tone țitei.

Gaz metan. Datorită rezultatelor obținute până în prezent se apreciază ca posibilă creșterea și transformarea rezervelor pe baza unor lucrări geologice, ce se vor efectua în continuare. În acest scop se prevede executarea a 182.700 ml foraje de explorare în perioada 1960–1970 în valoare de 333 milioane lei, care vor duce la un spor de rezerve de gaz metan (A+B) de 43 miliarde mc. Eficiența lucrărilor se prevede a fi de 6,5 lei/mia de mc gaz metan.

Corespunzător cu aceasta producția de gaze naturale se prevede a crește de la 147 milioane mc în 1959 la 1,5 miliarde mc în 1965 și la 1,6 miliarde mc în 1975.

În scopul realizării acestor obiective, în afara actualelor structuri gazeifere de la Sîngiorgiul de Pădure, Miercurea Miraj, Corunca și Filitelnic, se propune extinderea lucrărilor geologice și în alte structuri, unde sînt indicații despre existența unor zăcăminte bogate de gaz metan cum este la Cristurul Secuiesc, Păingeni, Dumbrăvioara, Ernei, Stînceni etc.

Rezervele ce se vor descoperi vor permite pe de o parte recordarea unora din aceste cîmpuri la conducta magistrală, pe de altă parte la utilizarea gazelor pe scară mai largă în cadrul regiunii, în special o valorificare superioară pe linia chimizării gazului metan.

Cărbune. Pentru descoperirea de noi rezerve, precum și pentru trecerea în categorii superioare a ligniților și cărbunilor bruni din bazinele Baraolt–Vărghiș, Borsec, Jolotca și Bilbor în viitorii ani se propune efectuarea de lucrări geologice în valoare de 90 milioane lei, prin care se vor determina 50 milioane tone și se vor promova în categoria A+B 145 milioane tone cărbuni. Eficiența lucrărilor se prevede a fi de 0,56 lei/t cărbune.

Pe baza descoperirii și a promovării în categoria rezervelor industriale, la producția de cărbune se prevede o creștere în această perioadă de la 302 mii tone în 1959 la 855 mii tone în 1965 și la 1.475 mii tone în 1975.

În această perioadă se va pune un accent deosebit pe inobilarea ligniților prin metoda brichetării, precum și pe exploatarea intensivă a cărbunilor bruni din bazinul Borsec.

### Minereuri metalifere, feroase și neferoase

Minereu de fier. În R.A.M. singurul zăcămint în exploatare cu perspective de dezvoltare este la Lueta, minereul fiind reprezentat prin siderite cu o concentrație de 28%, care prin prăjire se ridică la 34% Fe.

Pe baza lucrărilor geologice executate în anii 1958–1959, se prevede ca în perioada 1960–1965 rezervele puse în evidență să se ridice la 4.000 mii tone minereu de fier, din care 1.763 mii tone rezerve A+B+C<sub>1</sub>. Pentru perioada 1966–1975 se prevede o creștere a rezervelor de categoria A+B+C<sub>1</sub> de 2.600 mii tone.

Creșterile de rezervă susarătate vor fi posibile pe baza executării unor lucrări sistematice de prospecțiuni, forări și lucrări miniere în valoare totală de 60 milioane lei.

O altă zonă cu perspectivă în ceea ce privește rezervele de minereuri feroase, o formează zona de aluviuni din bazinul Mureșului, unde pe baza valorificării complexe a aluviunilor se va putea obține importante cantități de magnetită titano-vanadiferă.

Minereu cuprifera. Lucrările geologice efectuate până în prezent în zona Bălan arată perspective favorabile pentru dezvoltarea extracției de pirite cuprifere. Pe această bază se prevede pentru perioada 1960–1975 efectuarea de lucrări geologice în valoare de 73 milioane lei, prin care se prevede descoperirea unor rezerve (A+B+C<sub>1</sub>) de 6,8 milioane tone minereu, cu un conținut mediu de 1% Cu. Eficiența lucrărilor pentru perioada 1960–1975 se prevede a fi de 6 lei/tona minereu identificat.

Zăcămintul aluvionar de pe valea Mureșului (Lăzarea – Ditrău – Jolotca) care conține un complex de metale rare și sienite nefelinice, are perspective mari de valorificare, atât pe baza importantelor rezerve omologate până în prezent cât și a conținutului acestora. Cercetările ce se vor face în continuare vor avea drept scop conturarea și trecerea rezervelor în categorii superioare, determinarea conținutului și a condițiilor tehnico-economice de exploatarea acestei bogății.

Datele incomplete existente în prezent nu permit o evaluare a volumului de lucrări geologice necesare, precum și stabilirea eficienței lucrărilor.

Pe baza existenței unor zone de mineralizațiuni complexe în masivele Căliman–Gurghiu–Harghita, considerăm necesară intensificarea lucrărilor de explorare în Căliman și masivul Gurghiuului, precum și începerea lucrărilor geologice în masivul Harghita.

Prin foraje de mare adâncime pînă în cristalin și lucrări miniere, se va putea contura și preciza caracterul și importanța economică a acestor zăcăminte.

Roci utile. O importanță deosebită prezintă calcarele și marnele din zona Vărghiș care în perspectivă vor crea baza materială pentru construirea unor fabrici de ciment și var, fiind necesar a se efectua lucrări geologice pentru determinarea acestor rezerve.

Resursele de ape mineralizate, termale și radioactive dau posibilitatea unei dezvoltări a rețelei de stațiuni balneo-climaterice, fiind necesar ca în acest scop să se efectueze în viitorii ani lucrări de amenajări și creșterea capacităților izvoarelor de ape minerale și termale în special în localitățile Borsec, Covasna, Sovata, Malnaș, Tușnad, Vîlcele.

#### b/. Bogățiile solului

##### 1. Terenul agricol

Pe teritoriul Regiunii Autonome Maghiare – în suprafață de 1.350.000 ha – se pot cultiva cu cele mai bune rezultate, un număr mare de plante, a căror arie de extindere variază după relieful, sol și climă, factori ce determină trei zone naturale:

Zona de șes, care cuprinde majoritatea suprafeței raioanelor Tg.Mureș, Reghin, Sîngiorgiul de Pădure și Cristurul Secuiesc, ocupînd 30% din suprafața regiunii și reprezintă marginea podișului Transilvaniei pînă la contactul acestuia cu zona muntoasă și podișurile vulcanice.

Este zona cea mai fertilă a regiunii. Solul predominant fiind brun roșcat de pădure, cu un conținut în humus între 2,5 – 4,3%, precum și aluviunile râurilor Mureș și cele două Tîrnave, ca și cernoziomul degradat din nord-vestul raionului Tg.Mureș și o parte din raionul Reghin. În condițiunile normale de precipitații atmosferice asigură recolte îmbelșugate de cereale (în special grîu-porumb), floarea soarelui, sfeclă de zahăr și culturi furajere (între care predomină trifoiul).



Pe terenurile de coaste slab productive ca și pe terenurile în prezent degradate, datorită condițiilor naturale favorabile se poate dezvolta viticultura și pomicultura. În acest scop prin executarea lucrărilor de amenajări antierozionale și plantări se pot folosi cel puțin 14.500 hectare.

Zona deluroasă ocupă la fel cca. 30% din suprafața regiunii, între zona de șes și munte și cuprinde în parte raioanele Odorhei, Sf.Gheorghe și Tg.Secuiesc. Solurile predominante sînt podzolul și în mai mică măsură brun roșcat de pădure, aluvionar și cernoziom degradat. Climatul mai răcoros și mai bogat în precipitațiuni, permite dezvoltarea culturilor specifice regiunii: sfecla de zahăr, cartofi, in pentru fuior și culturi furajere – în special trifolienele – precum și dezvoltarea creșterii animalelor, din care predomină taurinele de rasă Simenthal și ovinele cu lîna semi-fină.

Nefavorabilă viței de vie, această zonă – în schimb – poate asigura prin executarea de lucrări antierozionale pe coastele în prezent degradate sau slab productive, plantarea a cel puțin 4.000 ha livezi noi.

Zona de munte reprezintă cca. 40% din suprafața regiunii, cu solul ei de podzol scheletic, climatul rece și ploios, tipic raioanelor Gheorgheni, Miercurea Ciuc și Toplița. Asigură suprarfețele întinse de pășuni și fînețe ce favorizează dezvoltarea creșterii animalelor, în special a bovinelor și ovinelor (țigaia de munte).

În această zonă se cultivă în special cartofii, orzoaica și inul pentru fuior și sfecla de zahăr pe o rază restrînsă în partea de sud a raionului Ciuc.

Prin acimatizarea speciilor, pomicultura se poate extinde cu cel puțin 1.000 ha livezi noi.

Terenul agricol în regiune cuprinde în prezent 728.685 ha (din care 317.784 ha arabil) față de 531.156 ha păduri, 3.605 ha ocupate cu ape-bălți și 86.554 ha cu alte folosințe fără producție.

Sînt posibilități ca în următorii ani, prin executarea măsurătorilor cadastrale, identificarea pe categorii de folosință și deținători, lucrările de îmbunătățiri funciare și hidroameliorațiuni și o judicioasă folosire a fondului funciar, să sporim

suprafața agricolă pînă la 754.600 ha, iar suprafața arabilă pînă la 358.300 ha. Prin aceste măsuri se poate obține un plus de recoltă de peste 12%, care în cifre absolute ar putea fi reprezentat prin peste 19 mii tone grâu-secară, 34 mii tone sfeclă de zahăr, 77 mii tone cartofi și alte produse vegetale.

## 2. Fondul forestier

Fondul forestier al Regiunii Autonome Maghiare este de cca. 529.000 ha, adică aproximativ cca. 39% din suprafața regiunii.

Pădurile de stat reprezintă cca. 486.000 ha, din care cca. 435.000 ha sînt ocupate de păduri, restul fiind format din cca. 23.000 ha suprafață plantată și cu starea de masiv încă neîncălegată, cca. 28.000 ha suprafețe care necesită intervenții de completare și terenuri dezgolate, care sînt prevăzute a fi împădurite integral în perioada 1960–1975.

Ca volum de masă exploatabilă rășinoasele reprezintă cca. 49,4%, fagul 46%, iar restul de cca. 4,6% reprezintă alte specii.

În scopul eliminării depășirii cotei normale de tăiere s-a propus reducerea treptată a exploatărilor, concomitent cu creșterea productivității pe hectar. Astfel, în perioada 1960–1975 se vor pune în valoare 11.400 mii mc rășinoase, 11.000 mii mc fag și 1.100 mii mc alte specii. Medie anuală de punere în valoare între 1960–1965 va fi de 1.600 mii mc, iar între 1966–1975 de 1.400 mii mc față de cca. 2.200 mii mc ce s-a realizat în anul 1959.

Pădurile R.A.M. sînt bogate în fructe, plante de pădure și au o bogată faună a căror valorificare trebuie să constituie una din preocupările principale ale sectorului silvic.

## 3. Apele

Teritoriul R.A.M. este străbătut pe o distanță de 310 km de două artere mari de apă: Mureșul și Oltul.

Apele bazinului Olt și Mureș inundă anual o suprafață de 17.120 ha. Prin lucrări ce se vor executa în următorii 16 ani se vor apăra mari suprafețe agricole și va fi redată agriculturii întreaga suprafață inundabilă. Pentru a se realiza lucrările de mai sus studiile s-au început încă din acest an.

Cursul Oltului va fi amenajat integral de la izvoare pînă la ieșirea de pe teritoriul regiunii. Prin aceasta vor fi redade agriculturii mari suprafețe agricole teren bun pentru cultivarea cartofilor și altor produse agricole și vor asigura irigarea a cel puțin 12.000 ha suprafață agricolă. Lucrările de studiu și măsurători au început și urmează ca începînd cu anul 1960 să se înceapă execuția.

Pentru remedierea calamităților ce le provoacă Mureșul, s-a trecut la studierea posibilităților de amenajare.

Pentru a asigura debitul necesar Termocentralei "Steaua Roșie" – Fîntînele de 10 milioane mc, cît și pentru scoaterea terenurilor de sub inundații s-au început lucrările în vederea amenajării integrale a bazinului Tîrnava Mică.

Prin reglarea cursului Mureșului și a Tîrnavelor se vor putea iriga cel puțin 20.000 hectare.

Restul lucrărilor – amenajarea bazinului Tîrnava Mare, Rîul Valea Neagră, Gurghiu și alte pîraie – urmează a se face în ordinea urgențelor.

Folosirea rațională a apelor cît și găsirea mijloacelor de satisfacere a nevoilor industriei, agriculturii și populației, constituie o problemă care urmează a fi rezolvată în perspectivă. Din debitul de 845 milioane mc de apă anual, – cît are Mureșul la Tg.Mureș și în anii secetoși – azi sînt consumați 2,5 milioane mc. Avînd în vedere dezvoltarea industriei cît și folosirea apei în agricultură și în alimentarea populației se pune problema asigurării unor rezerve prin bazine de acumulare. Capacitatea acestor bazine se propune a fi de 572 milioane mc.

În bazinul Olt nu se pune așa de acut problema apei. Azi se consumă din Olt o cantitate de 378 mii mc apă. Apele subterane în acest bazin sînt în abundență și pot satisface nevoile, iar în caz de nevoie în lacuri de acumulare se vor putea acumula rezerve de 75 milioane mc.

În prezent agricultura solicită puțină apă pentru irigație, precipitațiile anuale de 514–920 mm – în bazinul Oltului – și de 855–890 mm – în bazinul Mureșului – asigură o umiditate suficientă în anii normali.

Folosirea apelor în scopuri hidroelectrice ar fi justificată numai atunci, cînd lacurile de acumulare ar fi folosite și în scopul irigației și alimentării cu apă industrială și potabilă.

#### 4. Stațiuni balneo-climaterice

Așezarea geografică a Regiunii Autonome Maghiare, relieful variat, prezența apelor minerale, fauna și flora bogată, precum și clima adecvată oferă toate condițiile necesare, – aproape unice pe țară și chiar pe glob – pentru crearea unor complexe balneo-climaterice de mari proporții. În afară de aceasta frumoasele locuri, monumentele naturale și istorice, pot fi luate în considerare ca puncte de atracție pentru cei ce iubesc natura.

Având în vedere existența acestor condițiuni optime, precum și faptul că pe teritoriul Regiunii Autonome Maghiare, în prezent sînt cunoscute 43 stațiuni și localități balneare, în cadrul planului de perspectivă trebuie să fie acordată o atenție mărită organizării mai raționale a exploatării acestor bogății, aducînd prin acest fel importante venituri economiei naționale.

Din cele 43 stațiuni și localități balneare un număr de 4 sînt de interes republican, și anume: Borsec, Sovata, Lacul Roșu și Tușnad-Băi, iar restul sînt stațiuni de interes local.

Aceste stațiuni însă, – cu toate că în ultimii ani s-a făcut mult pentru modernizarea lor – nu s-au dezvoltat la nivelul cerințelor și posibilităților.

În viitorii 15 ani prin modernizarea drumurilor și prin extinderea rețelei de drumuri forestiere toate stațiunile balneo-climaterice și cele mai cunoscute locuri turistice vor fi ușor accesibile atît pentru populația țării, cît și pentru străini.

În vederea exploatării mai raționale a stațiunilor balneo-climaterice existente, pentru asigurarea condițiilor optime celor veniți la odihnă și tratament, se propune:

– construirea în perioada 1960–1965 a 24 blocuri hotel, 12 blocuri alimentare, 7 complexe culturale, 7 stabilimente balneare;

– în perioada 1966–1975 se propune construirea a 36 hoteluri, 23 blocuri alimentare, 11 complexe culturale și 10 stabilimente balneare.

Prin aceste construcții capacitatea totală a stațiunilor la sfîrșitul perioadei se va mări cu 25.400 paturi, iar deservirea se va îmbunătăți considerabil.

În viitorii 15 ani se prevede rezolvarea problemelor legate de gospodăria comunală, precum și unificarea conducerii stațiunilor.

## II

OCUPAREA FORTEI DE MUNCA

Ocuparea forței de muncă reprezintă una din cele mai importante probleme ale planului de perspectivă. Propunerile făcute în cadrul schiței program – pe lângă dezvoltarea multilaterală a regiunii – au drept scop asigurarea posibilităților de lucru forței de muncă în continuă creștere.

Conform balanței de plan a resurselor de muncă în 1959 la “alte categorii” de populație – care cuprinde și disponibilitățile – există un număr de 6.705 forțe de muncă.

Pe lângă aceasta există un număr de 57.526 casnice, care împreună cu “alte categorii” de populație constituie o rezervă importantă de forțe de muncă.

La propunerile cuprinse în balanță de plan, întocmită pentru anul 1975, s-a căutat ca această disponibilitate să fie utilizată în diferitele ramuri ale producției materiale.

S-a avut în vedere și faptul că în intervalul 1960–1975 populația regiunii va arăta o creștere accentuată, crescând de la 751.475 (1959) la 901.000 (1975). Ca urmare acestea vor crește și resursele de muncă:

SPECIFICARE	Resursele de muncă		
	1959	1960	1975
Total	459.213	461.200	530.200
din care:			
– mediul urban	127.130	131.050	157.350
– mediul rural	332.083	330.150	372.850

În urma desăvârșirii colectivizării și mecanizării muncilor agricole, față de nivelul actual, în 1975 se va elibera din agricultură un număr de cca. 25.000 forță de muncă la care se mai adaugă numărul acelor care prin creșterea naturală a populației din mediul rural intră în categoria populației apte de muncă. Aceasta va constitui o rezervă importantă, care va trebui îndrumată către celelalte ramuri productive, în special către industrie.

Pentru a ocupa forța de muncă disponibilă respectiv, cea provenită din creșterea naturală a populației, precum și cea care se va elibera din agricultură, s-a propus un număr însemnat de întreprinderi industriale noi, în special în raioanele și centrele populate, în care există sau va fi în perspectivă un surplus de forță de muncă (ca Tg.Secuiesc, Odorhei, Sf.Gheorghe, Miercurea Ciuc etc.).

În anul 1975 industria va ocupa un număr de 117.000 oameni.

În celelalte ramuri atragerea noilor forțe de muncă este în corelație cu ponderea pe care o are ramura respectivă în sfera producției materiale.

În anul 1959 centrele industriale din regiunile vecine (Orașul Stalin, Sighișoara) asigură posibilități de lucru unui număr de cca. 2.500 muncitori din raioanele Sf.Gheorghe, Tg.Secuiesc respectiv Cristurul Secuiesc, fenomen care în urma dezvoltării acestor centre industriale nu se va elimina nici în perioada planului de perspectivă.

În intervalul 1960–1975 numărul populației casnice va arăta o oarecare creștere. Aceasta din motivul că oferta de forță de muncă crește mai rapid decât antrenarea ei în munca productivă, din această cauză se prevede ca o parte din resursele de muncă de sex feminin se va orienta către munca casnică.

În urma dezvoltărilor propuse în diferitele sectoare de activitate, în anul 1965 forța de muncă disponibilă eliberată din agricultură se va putea utiliza în întregime, rămânând o disponibilitate de 3.230 persoane la alte categorii de populație. În intervalul 1966–1975 însă va fi un excedent de forță de muncă la casnice (64.200), din care o parte – cei din mediul rural – se va putea utiliza în perioadele de vîrf la munca cîmpului în agricultură.

În cazul dacă în 1975 timpul de lucru se va reduce la 40 ore săptămînal – spre care trebuie să tindem – aceasta va necesita aproximativ 35.000 persoane. Pentru a acoperi diferența, numărul persoanelor casnice va constitui o rezervă importantă de forță de muncă.

## III

a/. Dezvoltarea industriei

Dezvoltarea în perspectivă a industriei în R.A.M. se bazează pe politica de industrializare socialistă dusă de partidul nostru, în scopul ridicării din punct de vedere economic al regiunilor rămase în urmă.

Potrivit directivelor conducerii partidului, privind dezvoltarea în perspectivă a economiei la întocmirea schiței program de dezvoltare a regiunii s-a avut în vedere în principal intensificarea ritmului de dezvoltare a economiei și în primul rând a industriei.

La formularea propunerilor în cadrul schiței program de dezvoltare s-a avut în vedere ca industria regiunii să contribuie cât mai intens la asigurarea satisfacerii nevoilor crescînde a economiei în mijloace de producție cerută de reproducția lărgită, precum și creșterea bunurilor de consum pentru satisfacerea nevoilor sporite ale oamenilor muncii, în vederea ridicării nivelului lor de trai.

În acest scop s-a propus reutilizarea întreprinderilor existente cu tehnica nouă, precum și construirea unor obiective industriale noi, moderne la nivelul tehnicii mondiale.

La propunerea privind construirea unităților noi – pe lângă asigurarea unor condiții de bază necesare funcționării normale a unităților, – s-a avut în vedere și îmbunătățirea așezării teritoriale proporționale ale unităților industriale. Astfel, în raioanele Miercurea Ciuc, Tg.Secuiesc, Gheorgheni, Odorhei și Toplița etc. s-a propus înființarea unui număr însemnat de întreprinderi noi, care pe lângă dezvoltarea economiei raioanelor respective, vor contribui la utilizarea mai judicioasă a forței de muncă.

x

x x

În perioada 1960–1975 volumul producției globale pe total industrie va crește de 5,8–6 ori față de 1959. În urma acestei creșteri producția globală industrială a R.A.M. în anul 1975 va reprezenta 3,8% din volumul total al producției globale pe R.P.R.

În cadrul industriei s-a prevăzut o creștere accentuată a industriei grele. Astfel, în perioada 1960–1975 producția mijloacelor de producție va crește de 5,5–5,7 ori față de 1959.

Creșterea volumului producției globale pe sectoare social-economice se prevede după cum urmează:

	1960–1975
-industria republicană	6,5 – 6,8 ori
-industria locală de stat	4,6 – 4,8 ori
-industria cooperatistă	1,5 – 1,6 ori

În urma acestor creșteri în anul 1975 industria republicană va deține 86,7%, industria locală de stat 11,1%, iar industria cooperatistă 2,2%, din volumul producției globale ce se va realiza în acest an.

Ca urmare a dezvoltării industriei prin construcții noi, reutilări și modernizări va crește și productivitatea muncii în industrie. Se prevede ca în anul 1975 productivitatea muncii să crească de 2,6 – 2,8 ori față de anul 1959.

La numărul mediu scriptic al muncitorilor industriali pentru această perioadă s-a prevăzut o creștere de 2,2 – 2,3 ori.

În perioada 1960–1975 creșterea producției în industria locală se bazează pe o largă valorificare a resurselor naturale locale. Va crește simțitor producția bunurilor de consum și materialelor de construcții.

În viitorii 16 ani în cadrul cooperăției meșteșugărești toate eforturile trebuie îndreptate spre crearea unei rețele de servicii (boiangerie, spălătorie, lustragerie etc.) de comandă și reparații asigurând astfel deservirea multilaterală și completă a nevoilor populației. Sectorul de producție în serie va fi transformat în mod treptat în ateliere de lucru după comandă, executând produse în serie numai într-un volum restrâns, pentru nevoile locale. Ponderea lucrărilor după comandă, servicii și reparații în 2-3 ani va trebui să reprezinte 3/4 din volumul total al producției globale.

În cadrul acestui sector în perioada 1960–1975 se va dezvolta și rețeaua de deservire neindustrială a populației.

Se va extinde și deservirea populației prin executarea unor servicii la domiciliu.

Dezvoltarea în perspectivă a diferitelor ramuri ale industriei se prevede după cum urmează:



## b/. Producția energiei electrice și termice

Din schița program de dezvoltare în anii 1960–1975, perioada 1960–1965 reprezintă ponderea esențială pentru ramura energetică deoarece în acest interval vor fi executate majoritatea lucrărilor.

Pentru stabilirea necesarului de putere și energie electrică s-au considerat dezvoltările marilor consumatori, unitățile industriale noi și ritmul natural de creștere a consumului de energie electrică.

Sursa principală este T.C. “Steaua Roșie” – Fântânel, care va alimenta regiunea prin linii electrice de înaltă tensiune și stații de transformare.

Surse noi vor fi termocentralele cu termoficare ce se propun pe lângă Combinatul chimic Tg.Mureș, care în 1965 va avea o putere instalată de 50 MW și IPSAL – Gălăuțaș care în 1962 va avea o putere de 1,5 MW.

Sursele vechi din centralele electrice comunale, majoritatea fiind neeconomice, avînd grupuri mici și uzate s-a propus scoaterea lor din funcțiune imediat după apariția liniilor de transport și a stațiilor de transformare menținîndu-se în funcțiune numai grupurile hidroelectrice de la Tg.Mureș și Reghin.

Din sursele vechi de centrale electrice industriale vor fi menținute în funcțiune acelea care își justifică existența din punctul de vedere economic (T.C. Fabrica de zahăr – Tg.Mureș) sau a siguranței de funcționare prin grupurile de intervenție pentru consumatorii vitali (Intreprinderile miniere Bălan, Harghita sau Intreprinderea metalurgică Vlăhița). De asemenea, vor rămîne în funcțiune grupurile izolate ale exploatărilor forestiere. Restul surselor industriale, vechi și neeconomice, propunem să fie desființate pe măsura alimentării consumatorilor din rețelele sistemului național.

Pentru electrificarea regiunii propunem construirea liniilor electrice de transport și a stațiilor de transformare într-un ritm mai accentuat în primii ani ai perioadei, astfel în 1960 construirea liniilor Fântânel–Odorhei (110 KV), Odorhei–Miercurea Ciuc și Sf.Gheorghe–Covasna–Tg.Secuiesc (35 KV) și stațiile de transformare la Odorhei (110/35/15 KV), Miercurea Ciuc (35/22/15 KV), Tg.Secuiesc și Covasna (35/15 KV), precum și

amplificarea stației de transformare Tg.Mureș cu tensiunea de 110 și 15 KV; în anul 1961 linia 110 KV Odorhei–Gheorgheni, stația de transformare Vlăhița (35/15 KV) și amplificarea stației de transformare Gheorgheni cu tensiunea de 110 KV; în restul anilor liniile Gheorgheni–Bicaz (110 KV), Gheorgheni–Miercurea Ciuc (35 KV) și amplificarea stațiilor de transformare de la Reghin și Căpeni. În total propunem construirea a 180 km linii de 110 KV, 160 km linii de 35 KV, 5 stații de transformare noi cu o capacitate de 43 MVA și aplicarea a 6 stații de transformare cu 82 MVA.

Propunem reconstruirea, modernizarea, sistematizarea și extinderea instalațiilor existente de distribuție de înaltă și joasă tensiune, a posturilor de transformare și a iluminatului public din localitățile urbane, stațiuni balneo-climaterice și centre muncitorești, astfel se propune construirea a 170 km rețele de distribuție de înaltă tensiune, 360 km rețele de joasă tensiune și 85 posturi de transformare cu o capacitate de 22 MVA.

În privința electrificărilor rurale propunem ca în anii 1960–1965 să fie electrificate 275 localități astfel:

		1960	1961	1962	1963	1964	1965	Total
Numărul localităților ce se vor electrifica	– prin racorduri	26	47	46	51	46	45	261
	Prin microcentrale	2	2	2	2	3	3	14
	Total	28	49	48	53	49	48	275

În acest scop propunem construirea a 740 km linii de înaltă tensiune (15 KV), 265 posturi de transformare și 1140 km rețele de joasă tensiune de distribuție și iluminat public.

În anii 1960–1965 majoritatea electrificărilor se vor executa prin racorduri la liniile electrice de înaltă tensiune (261 localități) și numai 14 localități izolate vor fi electrificate prin microcentrale, din totalul de 60 localități ce urmează a fi electrificate prin microcentrale în toată perioada 1960–1975; aceasta deoarece s-a propus în primul rînd electrificarea localităților mari, care în general sînt situate în apropierea liniilor electrice de înaltă tensiune.

Investițiile totale propuse pentru această perioadă sînt de 144.600 mii lei, mai mari în primii ani, dinamică specifică investițiilor energetice.

Investițiile pentru electrificări rurale sînt de 95.000 mii lei, din care contribuția populației conform H.C.M. 299/1958 este de 81.000 mii lei, iar 13.700 mii lei reprezintă cota de 20% din fondul statului.

Analizînd situația energetică la care se va ajunge în 1965 ca urmare a lucrărilor propuse în R.A.M., în comparație cu anul 1959 vedem o îmbunătățire a tuturor indicilor: producția totală de energie electrică crește cu 36% de la 1.005.000 MWh la 1.370.000 MWh; puterea instalată crește cu 24% de la 169 MW la 209 MW; consumul de energie electrică anual pe locuitor crește de 5,5 ori ajungînd de la 150 KWh la 815 KWh. Consumul industrial crește de la 1.350 KWh/muncitor industrial la 9.050 KWh/muncitor industrial în 1965.

Se propune utilizarea stîlpilor de lemn existenți între Odorhei și Miercurea Ciuc prin echiparea lor la tensiunea de 35 KV, urmînd ca în perioada 1966–1975 să fie construită linia definitivă de 110 KV. Liniile electrice de 110 KV propuse le-am considerat cu dublu circuit pentru mărirea siguranței de exploatare și pentru interconexiunea T.C. “Steaua Roșie” – Fîntînele cu H.C. “V.I.Lenin” - Bicz.

În ipoteza că această interconexiune va fi realizată printr-o linie de 220 KV, atunci nu mai este necesară linia de 110 KV Gheorgheni–Bicz și este mult mai economică construirea de la început a liniei 110 KV Odorhei–Miercurea Ciuc și în continuare linia 110 KV Miercurea Ciuc–Gheorgheni (45 km în anul 1961) în locul liniei 110 KV Odorhei–Gheorgheni de 50 km; în acest caz investițiile se reduc aproape la jumătate, iar stîlpii de lemn impregnat existenți pe traseul Odorhei–Miercurea Ciuc vor trebui imediat folosiți în altă parte pentru electrificări rurale.

Prin lucrările propuse în anii 1960–1965 se crează baza energetică pentru dezvoltarea accentuată a industriei, se realizează aproape integral electrificarea urbană și mai mult de jumătate din electrificarea rurală a regiunii.

### c/. Industria cărbunelui

Creșterea producției globale pe ramură, preconizată în perioada 1960–1975 este de 5,7–6 ori față de anul 1959, iar creșterea la industria republicană (bazinul Căpeni) 6,8–7 ori și la industria locală (Borsec și Jolotca) 1,3–1,5 ori.

În unități naturale producția crește pe ramură cu 5 ori în anul 1975 față de anul 1959, iar la industria republicană creșterea este de 5,5 ori și la industria locală de 1,5 ori.

Baza materială a producției sînt rezervele exploatabile ce se cifrează pe ramură (bazin Căpeni, Borsec și Jolotca) la 13.800 mii tone la 1.I.1959 și la 48.600 mii tone la 1.I.1976.

Sortimentele de cărbuni ce se vor produce sînt: lignit și lignit superior sort 0–30 mm; 30–350 mm.

Pentru valorificarea mai rațională a ligniților din bazinul Căpeni – deși cu întârziere – începînd cu anul 1961 prin punerea în funcțiune a fabricii de brichete în curs de construire se va trece la producerea de brichete din lignit.

Volumul investițiilor totale pe ramură în perioada 1960–1975 este de 565.000 mii lei din care: industria republicană 537.500 mii lei și industria locală 27.500 mii lei, necesară pentru crearea de noi capacități de producție și de a menține capacitatea deja creată, în funcțiune.

Productivitatea muncii pe ramură va crește cu 80% în 1975 față de realizările anului 1959.

### d/. Extractia gazului metan

În ultimii ani în R.A.M. s-au intensificat cercetările pentru descoperirea de noi zăcăminte de gaz metan astfel: s-au executat lucrări de foraje de explorare în adîncime și pe structuri la Sîngiorgiul de Pădure, Filitelnic, Corunca, și în zone noi cum ar fi Chedea Mare, Cristurul Secuiesc etc. punîndu-se în evidență rezerve mari de gaz metan – cca. 66,4 miliarde mc estimate la sfîrșitul trimestrului II.1959.

Pentru perioada 1960–1970 se consideră posibil o creștere importantă a volumului de lucrări geologice, astfel s-a prevăzut un volum de lucrări de foraj de explorare de adîncime (182.700 ml) și totodată extinderea cercetărilor pe structuri și cîmpuri noi, care vor pune în evidență rezerve de cca. 43,3 miliarde mc.

Pentru descoperirea acestor rezerve care vor contribui la acoperirea balanței energetice și ca materie primă pentru chimizare s-a prevăzut în această perioadă un volum de investiții de 392.977 mii lei.

Producția câmpurilor de gaze din R.A.M. în 1975 se propune a fi în total de 1.578 milioane mc față de 147 milioane mc planificat în 1959.

Pentru descoperirea de noi rezerve și pentru asigurarea creșterii producției câmpurilor de gaze se prevede ca necesară de a folosi tehnica avansată în executarea lucrărilor de foraj și construcții-montaj, precum și întrebuințarea de utilaj modern care să asigure înlăturarea pierderilor de gaze atât în sistemul de forare cât și în transport.

#### e/. Industria extractivă a minereurilor feroase

Această ramură în Regiunea Autonomă Maghiară este reprezentată de o singură unitate: I.M. Harghita, sectorul Lueta.

Pe baza rezervelor  $C_1$  și  $C_2$  se propune creșterea producției globale la 14.000 mii lei în anul 1975, adică 7,2 ori față de anul 1959. Cantitatea minereului de fier exploatat va crește de la 27.000 tone din anul 1959 la 220.000 tone în anul 1975.

În următorii 16 ani în cadrul investițiilor s-au propus pentru lucrări geologice 25.000 mii lei. Suma totală a investițiilor propuse în acest interval se ridică la 36.955 mii lei, din care construcții-montaj 8.330 mii lei.

#### f/. Industria metalurgiei feroase

În ramura industriei metalurgiei feroase avem o singură unitate: Uzinele de fier "Gabor Aron" – Vlăhița. Pentru perioada 1960–1975 se prevede mărirea capacităților de producție și modernizarea uzinei prin efectuarea următoarelor lucrări:

- 2 furnale cuvă scundă (1969) prin care producția anuală de fontă se prevede a fi de 70.000 t (1975);
- construirea unei fabrici de oxigen pentru asigurarea îmbogățirii aerului insuflat în furnale;
- construirea unei turnătorii moderne cu o suprafață de 2.700 mp, prin care volumul pieselor turnate în anul 1975 va trebui să atingă 23.000 t/an;

– construirea, utilizarea și punerea în funcțiune a unui sector prelucrător, cu utilaje și mașini unelte moderne cu o capacitate totală de 800 t/an.

Datorită acestor construcții se propune ca producția globală în anul 1975 a acestei unități să crească la 412–420%.

În general structura producției nu va suferi modificări esențiale. Creșterea din an în an a producției va fi ritmică și proporțională la toate sortimentele deja existente în planul de producție.

Producția globală propusă se poate realiza prin investiția unei sume de 109.000 mii lei, din care construcții-montaj 81.000 mii lei, condiționat și de construirea liniei ferate (Ciceu–Odorhei), de introducerea gazului metan, precum și a racordării la rețeaua de înaltă tensiune.

În intervalul de 16 ani s-a propus creșterea numărului muncitorilor. Ținând cont de aceasta, precum și de faptul că dintre locuințele existente ale uzinei aproape 40% sînt necorespunzătoare s-a prevăzut pentru această perioadă construirea a 340 apartamente.

#### g/. Industria extractivă a minereurilor neferoase și industria metalurgiei neferoase

Pe baza rezervelor de minereu cuprifera cunoscute, în viitorii 16 ani, prin dezvoltarea capacității minelor existente și a secției de preparare a minereului cuprifera, extracția va crește de 5,3 – 5,5 ori în 1975 față de anul 1959. Producția globală va crește de 5,5 – 5,8 ori adică de la 17.100 mii lei în 1959 la 96.000 mii lei în 1975.

Asigurarea bazei tehnico-materiale, se va face prin investiții productive de 167.200 mii lei, din care: pentru lucrări geologice 72.700 mii lei. Prin investiția acestei sume se vor pune în evidență rezerve  $C_1+C_2$  de peste 10.000 mii tone minereuri cuprifere, cheltuielile de explorare revenind la 7,5 lei/t față de 8,5 lei/t, realizat în perioada 1954–1959, ceea ce înseamnă o reducere de cca. 15%.

Prin îmbunătățirea condițiilor de lucru în mine și prin mecanizare, productivitatea muncii va crește cu 125–130%.

h/. Industria extractivă a minereurilor nemetalifere  
și industria produselor din substanțe abrazive, cărbune  
și grafit

Această ramură este reprezentată prin întreprinderea minieră Harghita (sectorul Harghita).

Pentru perioada 1960–1975 se propune o creștere brută a producției globale, adică de la 7.364 mii lei în anul 1959 la 8.100 mii lei în anul 1975, adică 1,1 ori.

Rezervele de minereu de caolină conțin impurități care fapt limitează consumul caolinei spălate, din acest motiv nu se pune problema măririi capacității.

Tinând cont de dezvoltarea industriei cauciucului începând cu anul 1963 s-a propus creșterea producției de caolin coloidal la 2.000 t/an față de 1.000 t/an din 1959.

Se propune studierea posibilităților de inobilare a caolinei pentru a putea valorifica rezervele existente.

i/. Industria construcțiilor de mașini și a  
prelucrării metalelor

Construcțiile de mașini, – mecanica fină – are vechi tradiții în regiunea noastră, în special în orașul Tg.Mureș. În trecut în acest oraș a existat o fabrică de mașini-unelte (Transilvania), iar în școala superioară industrială din Tg.Mureș s-au calificat sute de cadre pentru această ramură.

Pentru a folosi cadrele existente, – care în prezent nu sînt utilizate la nivelul capacității lor și sînt astfel expuși descalificării, pentru a contribui la dezvoltarea producției mijloacelor de producție – propunem dezvoltarea întreprinderilor existente în această ramură și înființarea de noi întreprinderi constructoare de mașini.

Pentru perioada 1960–1975 propunem creșterea producției globale în această ramură de 10,8 – 11 ori față de 1959.

În această perioadă va crește producția de mașini și utilaje pentru industria textilă, – prin dezvoltarea I.I.S. Encel Mauriciu – Tg.Mureș.

Se propune fabricarea de noi mașini și utilaje – care nu au fost produse pînă în prezent în regiunea noastră și de care

economia națională are mare nevoie – ca: autospeciale, utilaj pentru construcții de drumuri (la I.R.A. Nr.2 – Tg.Mureș), utilaje necesare exploatării și industrializării lemnului (la I.R.U.M. – Reghin), utilaj pentru mecanizarea din întreprinderi (electropalane, monoraiuri, electrocare, mașini și aparate de ridicat), precum și războaie de țesut, ringuri, mașini de calculat electrice (la I.I.S. Secera și Ciocanul). La această unitate se propune și proiectarea utilajelor necesare mecanizării transportului intern, precum și instalarea și montarea lor.

Prin dezvoltarea întreprinderii I.I.S. Ludovic Minschi – Tg.Mureș, propunem includerea în profilul întreprinderii a producției instrumentelor medicale, dezvoltarea producției pieselor de schimb pentru industria textilă și alte produse similare.

Propunem ca I.I.S. Gabor Aron – Odorhei să asimileze producția utilajului pentru prelucrarea laptelui și să organizeze fabricația utilajului pentru mecanizarea și automatizarea deservirii în sectorul circulației mărfurilor.

La întreprinderea industrială locală Republica – Reghin propunem fabricarea utilajelor de sudură de tip obișnuit, semi-automate și automate sub flux continuu.

În afara dezvoltărilor și reprofilărilor de mai sus, în planul de perspectivă se propune construirea de noi unități și anume:

- fabrica de elemente și ansamble necesare instalațiilor automate și semiautomate din industrie, inclusiv aparate cinematografice cu bandă îngustă și instrumente optice în Tg.Mureș;
- fabrică de mașini-unelte de precizie la Tg.Mureș;
- fabrica de utilaje pentru industria chimică și pentru turnătorii la Tg.Mureș;
- fabrica de acumulatori la Odorhei.

Pentru dezvoltări, reutilări și construcții de noi întreprinderi în perioada 1960–1975 se prevede investiții de 514.800 mii lei, din care construcții-montaj 224.750 mii lei.

#### j/. Industria chimică

În Regiunea Autonomă Maghiară sînt condiții optime pentru dezvoltarea rapidă și multilaterală a industriei chimice bazat pe importante rezerve de gaz metan, sare, lemn, minereuri complexe, diatomită etc. Există un potențial uman disponibil,



capabil să însușească tehnologia complexă aplicată în industria chimiei.

Trecerea la o agricultură intensivă va solicita cantități mari de îngrășăminte și alte produse chimice.

Factorii naturali specifici Regiunii Autonome Maghiare, – pe care se fundamentează propunerea noastră – permit ca dezvoltarea industriei chimice să se facă în condiții deosebit de avantajoase pentru economia națională, astfel:

- prin chimizare, rezerva de cca. 70 miliarde mc gaze naturale – în parte la presiuni joase și medii – vor primi o valorificare superioară;

- în cadrul chimizării clorurii de sodiu de la Praid, se va putea trece pe de o parte la o exploatare rentabilă, prin sistemul de extracție pe cale umedă și transport prin conductă; pe de altă parte, se va da o valorificare superioară rezervelor mari de sare din această zonă;

- prin transformarea în celuloză și hârtie, cantități însemnate de deșeuri și lemn subțire de rășinoase, – rezultate din exploatarea și prelucrarea lemnului, evaluat la cca. 185 mii mc anual, își vor găsi cea mai superioară utilizare;

- importante zăcăminte de aluviuni cu conținut de titan, zirconiu, sienite-nefelinice, oxizi de aluminiu, bioxid de siliciu, carbonat de sodiu și potasiu, prin faptul că se pretează la o valorificare complexă, prezintă soluția cea mai avantajoasă de exploatare. Astfel, printre altele, se vor obține și unele produse chimice valoroase, ca alb de titan, cloruri de titani și zircon, carbonați alcalini etc.

Pe baza celor de mai sus propunem înființarea următoarelor unități:

1. Un combinat de chimizare complexă a gazului metan, profilat cu o linie de îngrășăminte azotoase și una de mase plastice cu o producție globală de 2.000 mil. lei în 1975.

Pentru asigurarea unei mai mari eficiențe a investițiilor s-a prevăzut darea în funcțiune în etape a combinatului, din care până în 1965 linia de îngrășăminte cu o capacitate de 310.000 t/an și cu dublarea acestei capacități până în 1975.

Tehnologia fabricării acestor produse se bazează pe oxidarea parțială a gazului metan, în scopul obținerii de acetilenă și gaze de sinteză.

Gazele reziduale se vor prelucra în azotat de amoniu și uree, iar acetilena prin reacții de polimerizare și de asociere cu clorul se va prelucra în diverse mase plastice: poliacetat de vinil, policlorură de vinil și copolimeri ai policlorurii de vinil. Totodată va funcționa o fabrică de poliuretani pe bază de fosgen și toluilendiamină, din care se va obține o gamă de produse, inclusiv cauciuc poliuretanic.

Combinatul va necesita o termocentrală cu termoficare proprie de 100 MW, din care în prima etapă de 50 MW.

2. Una fabrică de celuloză și hârtie cu o capacitate de 50.000 t celuloză și 60.000 t/an hârtie pentru ambalaj. Materia primă va putea fi asigurată în cea mai mare parte din regiune, prin valorificarea în primul rând a deșeurilor de rășinoase. Fabrica este prevăzută să fie dată în exploatare după 1965, cu o producție globală de 120 milioane lei.

3. Unități pentru obținerea de carbonați alcalini, de alb de titan și de cloruri de titan și zircon în cadrul Combinatului de valorificare complexă a aluviunilor din zona Ditrău, a cărei intrare în exploatare s-a prevăzut după 1965.

4. În cadrul industriei locale s-au propus unități de prelucrarea maselor plastice, chimizarea deșeurilor lemnoase, dezvoltarea secției de colofoniu, inobilarea pe cale chimică a diatomitei etc.

De asemenea s-a prevăzut dezvoltarea fabricii de hârtie fotosensibilă și transformarea ei într-o întreprindere de sine stătătoare, ajungând la o producție globală în 1975 de 80 mil. lei.

#### k/. Industria materialelor de construcții inclusiv extracția materialelor pentru construcții

Regiunea noastră este bogată în materii prime necesare industriei materialelor de construcții. Cu toate acestea ramura materialelor de construcții este slab dezvoltată. Pentru folosirea materiei prime de bună calitate și recuperarea rămânerii în urmă în acest domeniu, în perioada anilor 1960–1975 se prevede o

creștere a producției globale de la 82.879 mii lei cît este prevăzut în anul 1959 la 615.500 mii lei în anul 1975, adică o creștere de 7,5 ori.

Producția globală în ramura materialelor de construcții în cadrul industriei locale va crește de la 47.323 mii lei în 1959 la 239.700 mii lei în 1975 adică de 5 ori.

Pentru realizarea celor de mai sus, se propune dezvoltarea și modernizarea unităților în funcțiune, astfel: dezvoltarea fabricii de cărămizi "Mureșeni" cu încă 2 milioane bucăți cărămizi și 10 milioane bucăți țigle anual, dezvoltarea fabricilor de cărămizi și țigle din cadrul industriei locale și anume: Odorhei, Tg.Mureș, Joseni.

Pentru valorificarea bogatelor zăcăminte de piatră de calcar din regiune propunem construirea unei fabrici de ciment la Vărghiș cu o capacitate de 1.200.000 t anual. Pe lângă această fabrică se propune construirea unei fabrici de var cu o capacitate de 100.000 tone anual.

La fel propunem construirea unei fabrici de cărămizi magnezitice cu o capacitate de 10.000 t/an la Cristurul Secuiesc, construirea unei fabrici de cărămizi de fațadă la Viforoasa cu o capacitate de 17.500 mii buc., construirea unei fabrici de cărămizi și țigle la Secuieni (raionul Cristur) cu o capacitate de 15.000 mii buc. cărămizi și țigle.

Pentru realizarea propunerilor de mai sus s-au prevăzut investiții în valoare de 1.024.100 mii lei, din care construcțiomontaj 581.000 mii lei.

În cadrul perioadei de plan de perspectivă se propune unificarea conducerii tehnico-administrative a diferitelor exploatări de cariere care azi aparțin la mai multe departamente (D.T.R.N.A., C.F.R., M.I.P.Ch., Sfatul popular).

Prin mica mecanizare a exploatării rocilor de piatră, precum și prin trecerea tuturor unităților la o conducere unică avem premize de bază pentru a propune o creștere a producției de piatră cioplită cu 8,5 ori, iar la piatra concasată de 3,7 ori față de 1959.

## 1/. Exploatarea forestieră și industria de prelucrare a lemnului

Pornind de la necesitatea valorificării lemnului în produse superioare și de la faptul că R.A.M. are posibilități mari de dezvoltare, din cauza ponderii masei lemnoase față de total R.P.R., la întocmirea schiței program ne-am orientat astfel:

- masa lemnoasă exploatabilă a regiunii în produse principale deși înregistrează scăderi permanente, adică de la 1.800.000 mc în 1959, ajunge în 1966 la limita cotei normale de 1.000.000 mc pe an și se menține la acest nivel pînă în anul 1975, – totuși s-a propus ca producția globală industrială a sectorului să crească cu 54%, adică de la 639.800 mii lei în 1959, la 983.150 mii lei în 1975.

Pentru realizarea acestei producții sporite s-a prevăzut pe lîngă modernizarea fabricilor existente și sporirea capacității acestora, unele lucrări noi ca:

– construirea unei secții de plăci fibrolemnoase, pe lîngă I.P.I.L. – Reghin, cu o capacitate de 28.000 t/an;

– construirea unei secții de plăci aglomerate, pe lîngă U.I.L. – Sovata, cu o capacitate de 8.000 t/an;

– pentru utilizarea plăcilor celulare produse de IPSAL – Gălăuțaș propunem construirea unei secții de binale, pe lîngă U.I.L. – Sîndominic, cu o capacitate de 110.000 mp/an;

– construirea unei secții de parchete, pe lîngă fabrica de cherestea din Hodoșa, cu o capacitate de 200.000 mp/an;

– construirea unei fabrici de mobile la Odorhei, cu o capacitate de 10.000 garnituri dormitoare export/an;

– construirea unui complex, pentru industrializarea lemnului la Covasna, cu o capacitate de 25.000 mc cherestea, 140.000 buc. traverse normale C.F.R., 200.000 mp parchete și 22.000 tone carton ondulat din pastă semichimică/an.

Pentru asigurarea bazei tehnico-materiale a acestora s-a prevăzut un volum total de investiții de 1.010.000 mii lei.

Din totalul investițiilor s-au prevăzut 451.000 mii lei pentru exploatarea forestieră care cuprinde mecanizarea lucrărilor în exploatarea forestieră, în special pe linia eliminării treptate a construcțiilor pasagere și înlocuirea lor cu funiculare

mobile acolo unde ele asigură pe lângă o productivitate mult mărită, o creștere a calității buștenilor și a cantității masei industrializabile. În această sumă s-au prevăzut și utilaje cu care va fi dotat sectorul forestier, pe baza cărora mecanizarea va crește la doborât și secționat de la 11% în 1959, la 83% în 1975, la scos și apropiat de la 0,5% la 50%, la încărcat în vagoane C.F.R. de la 1,5% la 21% și la transport de la 83% la 93%.

Toate aceste măsuri se vor materializa prin intrarea în circuitul economic al unei mase lemnoase de cca. 2.700 mii mc în perioada 1960–1975.

Prin schimbarea modului de debitare a cherestelei de rășinoase, care elimină producția de cherestea de calitate inferioare, prin folosirea buștenilor de fag sub 20 cm Ø și prin utilizarea deșeurilor rezultate pentru fabrica de celuloză, plăci de fibre, pastă semichimică etc. valoarea produselor finite dintr-un mc de masă lemnoasă crește de la 235 lei în 1959, la 520 lei în 1975, ceea ce înseamnă o valorificare superioară a masei lemnoase cu de 2,2 ori.

Productivitatea muncii în această perioadă crește cu 65%.

#### m/. Industria ușoară

În ramura industriei ușoare s-a prevăzut ca în perioada 1960–1975 producția globală să crească de 8,8–9 ori față de 1959, aceasta realizându-se prin dezvoltarea întreprinderilor existente precum și prin înființarea de noi întreprinderi.

Pentru realizarea producției propuse în primii ani s-a prevăzut modernizarea întreprinderilor existente prin înzestrarea lor cu utilaj modern de mare productivitate, iar pentru anii următori s-a prevăzut înființarea de noi întreprinderi.

#### Industria textilă

În perioada 1960–1975 în întreprinderile existente și cele noi propuse s-a prevăzut o creștere a producției globale în industria textilă a regiunii cu 7,6 ori față de 1959.

La principalele produse în această perioadă în unități naturale se prevăd următoarele creșteri: fibre de in de la 1.160 tone în 1959 la 6.140 tone în 1975, fire de in de la 1.386 tone la 2.100 tone, fire bumbac de la 2.720 tone la 18.555 tone, fire de lână de la 317 tone la 570 tone.

În întreprinderile noi prevăzute a fi înființate se prevede introducerea următoarelor produse noi:

- țesături de mătase 14.000 mii mp;
- pasmanterie 400 tone;
- tricotaje 10.000 mii buc.;
- țesături de in 2.500 mp.

Intrucât dezvoltarea agriculturii va permite intensificarea cultivării tulpinilor de in, s-a prevăzut înființarea a două topitorii de in: la Tg.Secuiesc și la Miercurea Ciuc, cu o capacitate de câte 1.000 tone fibre anual și cu o producție globală de 13.500 mii lei de fiecare. Aceste două unități noi vor necesita o investiție de 25.000 mii lei, din care pentru construcții-montaj 18.000 mii lei.

Pentru mărirea producției de bunuri de larg consum s-a prevăzut la Tg.Secuiesc înființarea unei fabrici de produse din bumbac cu o producție globală anuală de 450.000 mii lei, producând anual 8.500 tone fire de bumbac și 56 mil. mp țesături de bumbac. Pentru această unitate se prevede în total 264.000 mii lei investiții, din care 73.250 mii lei construcții-montaj.

Pentru mărirea producției de textile ușoare s-a prevăzut înființarea unei filaturi de bumbac de fire pieptănate, la Sîngiorgiul de Pădure, care va produce 3.100 tone/am fire pieptănate în valoare de 108 mil. lei. Investițiile necesare se estimează la 69.750 mii lei, din care 32.600 mii lei construcții-montaj.

Avînd în vedere faptul că din punct de vedere al economiei naționale este mai economicos producția de tricotaje față de țesături (realizînd astfel însemnate economii la materii prime și investiții pentru utilaje), s-a prevăzut înființarea unei fabrici de tricotaje bumbac la Odorhei cu o producție globală de 110 milioane lei. Aceasta necesită 42.000 mii lei investiții, din care 18.000 mii lei construcții-montaj.

Pentru extinderea întrebuintării firelor sintetice s-a prevăzut înființarea unei țesătorii de mătase la Tg.Mureș cu o producție de 262 milioane lei și 14.000 mii mp, care necesită 108.500 mii lei investiții, din care 50.400 mii lei pentru construcții. S-a mai prevăzut aici o secție de pasmanterie cu o producție de 400 tone/an, ce necesită o investiție în valoare de 23.400 mii lei, din care 12.600 mii lei construcții-montaj.

### Industria confecțiilor

În perioada 1960–1975 s-a prevăzut creșterea producției globale cu 10,2 ori față de 1959. Pentru realizarea acestei producții se propune înființarea următoarelor unități noi:

- fabrica de confecții – Tg.Mureș cu o producție globală de 515 mil.lei, necesitînd investiții în valoare de 42.200 mii lei, din care construcții-montaj 25.000 mii lei;
- fabrica de confecții – Miercurea Ciuc cu o producție globală de 515 mil. lei necesitînd investiții în valoare de 32.200 mii lei din care construcții-montaj 21.300 mii lei;
- fabrica de confecții – Odorhei cu o producție globală de 302.mil. lei pentru care se prevede o investiție de 25.600 mii lei, din care construcții-montaj 15.800 mii lei.

Odată cu punerea în funcțiune a noilor fabrici de confecții propuse, actualele unități fuzionîndu-se cu cele noi, își încetează activitatea, iar planul lor de producție va trece la noua unitate.

### Industria pielăriei, blănăriei și încălțăminte

În Regiunea Autonomă Maghiară și în trecut a existat o industrie de piele, blănuri și încălțăminte dezvoltată, producînd mărfuri de bună calitate apreciate și în străinătate.

Bazat pe tradițiile susarătate, pe materiile prime existente și pe forța de muncă calificată, în regiune în perioada 1960–1975 s-a prevăzut creșterea producției globale a acestei subramuri cu 7,8 ori față de 1959.

Pentru realizarea acestei producții propunem dezvoltarea și înzestrarea cu utilaj modern a unităților existente și construirea unor noi întreprinderi, astfel:

- dezvoltarea fabricii de ghete din Reghin, prin investirea unei sume totale de 1.295 mii lei din care construcții-montaj 1.150 mii lei. Datorită investițiilor, precum și ridicării productivității muncii producția globală a acestei întreprinderi în 1975 va crește cu 36% față de 1959;
- dezvoltarea întreprinderii “Sportind” – Tg.Secuiesc, la care producția globală în 1975 va crește de 2,4 ori față de 1959. Investițiile propuse sînt de 8.600 mii lei din care 4.000 mii lei construcții-montaj.

Intrucât fabrica de piele și mînuși Petőfi din Tg.Mureș este o construcție șubredă, insalubră, avînd utilaj vechi, reprezentînd în mijlocul orașului un focar de infecție și de incendiu, și nici amplasamentul actual nu permite dezvoltarea ei, în cadrul planului de perspectivă am propus construirea unei noi fabrici integrate.

Noua unitate va produce piele ușoară (pentru mînuși) 1.400 mii perechi mînuși pentru export, 75.000 perechi încălțăminte béby/an, precum și articole de marochinărie și blănărie.

Producția globală a întreprinderii în 1975 va fi de 8 ori mai mare ca în 1959.

Investițiile propuse sînt de 51.700 mii lei din care 34.550 construcții-montaj.

Pentru perioada 1960–1975 mai propunem construirea unei fabrici de piele și încălțăminte la Tg.Secuiesc. Producția globală se propune a fi în anul 1975 de 300 milioane lei, care se va realiza prin producerea a 670 mii mp piele, 3.350 t talpă și 4,6 milioane perechi încălțăminte/an.

Pentru construirea și înzestrarea acestei unități propunem investirea sumei de 116 milioane lei, din care pentru construcții-montaj 75 milioane lei.

#### n/ Industria alimentară

La formularea propunerilor privind industria alimentară s-a avut în vedere creșterea în perspectivă a producției produselor agricole (vegetale și animale), care este sursa de materii prime a acestei ramuri industriale. Pe de altă parte, s-a ținut cont de posibilitățile de dezvoltare a unităților existente prin reutilarea lor cu utilaj modern. Pentru folosirea în întregime a materiei prime ce se produce în regiunea noastră, precum și pentru acoperirea necesităților interne și nevoile exportului, în cadrul perioadei de perspectivă se propun și unități noi, înzestrate cu utilaj modern de mare productivitate, care asigură fabricarea de produse de bună calitate și la un preț corespunzător.

Astfel, propunem înlocuirea utilajelor învechite, cu altele de mare productivitate la fabrica de țigarete din Sf.Gheorgh, care va asigura îmbunătățirea calității produselor și ridicarea productivității muncii.



Prin creșterea producției de sfeclă de zahăr, la hectar, precum și extinderea terenurilor cultivate cu sfeclă de zahăr, producția de zahăr se poate spori față de cel existent cu aproape 6 ori. Pentru realizarea acestei producții se propune: dezvoltarea capacității actualei fabrici de zahăr din Tg.Mureș de la 1.400 tone/24 ore la 3.000 tone/24 ore, precum și construirea unei fabrici de zahăr cu o capacitate de 3.000 tone/24 ore la Sf.Gheorghe.

Fondurile de investiții necesare pentru aceste lucrări sînt de 300 milioane lei din care 170 milioane construcții-montaj pentru fabrica de zahăr nou propusă și 87.200 mii lei din care construcții-montaj 42.475 mii pentru modernizarea fabricii de zahăr din Tg.Mureș.

Ca urmare a transformării socialiste a agriculturii va crește șeptelul de animale la bovine, porcine și ovine, care va avea ca efect creșterea producției de carne și lapte.

Avînd în vedere că unitățile existente în prezent în regiune pentru prelucrarea cărnii sînt învechite, cu o productivitate scăzută, într-o stare igienico-sanitară necorespunzătoare și care acoperă numai nevoile locale, propunem pentru viitorii 16 ani modernizarea și reutilizarea lor, precum și noi construcții precum urmează: Combinat pentru prelucrarea cărnii în Tg.Mureș, abatoare la Gheorgheni, Bălan, Sg.de Pădure, Baraolt; fabrici de gheață și frigorifere tip "A" (în incinta abatoarelor) în Odorhei, Miercurea Ciuc; frigorifere și fabrici de gheață tip "B" în Gheorgheni, Sf.Gheorghe, Reghin, Cristurul Secuiesc și Tușnad-Băi, Baraolt și Sg.de Pădure.

Cantitatea de carne ce se va sacrifica în abatoarele regiunii se propune a fi în 1975 de 177.000 tone față de 29.400 tone cît se va sacrifica în anul 1959.

Producția de preparate de carne în urma acestor lucrări în anul 1975 se propune a fi de 2,5 ori mai mare ca în anul 1959.

În vederea prelucrării cantităților sporite de lapte (de oaie și vaci) ce se va oferi prin trecerea la o agricultură intensivă, se propune înființarea unor noi unități de industrializarea laptelui, precum și modernizarea, dezvoltarea și reutilizarea unităților existente.

Astfel, se propune dezvoltarea cu încă o linie a fabricii de praf lapte "Mureșul" – Remetea, unde producția de lapte praf în această perioadă urmează a se dubla.

În orașul Tg.Mureș (în locul actualei I.C.I.L. – Tg.Mureș) se propune construirea unei noi întreprinderi pentru producerea de lapte pasteurizat pentru consum, unt, lapte praf smântînit și alte produse lactate. Se propune construirea de fabrici similare și în Odorhei, Miercurea Ciuc și Tg.Secuiesc.

De asemenea, se propune construirea unei unități de prelucrat lapte în brînză fermentată în Valea Ghimeșului (comuna Lunca de Jos) cu o capacitate de 500 tone anual.

Pentru prelucrarea în produse a laptelui cît de aproape de locul de producere evitînd astfel transporturile inutile și costisitoare propunem construirea de unități de prelucrare a laptelui în brînză fermentată în următoarele localități Tulgheș, Vărghiș, Sf.Gheorghe și Monor, iar în Breaza, Toplița, Sg. de Pădure, Gălățeni și Casin unități pentru producerea de brînză telemea.

Pentru valorificarea la un nivel mai superior al orzoaicei ce se produce în cantități abundente în regiune, precum și pentru acoperirea nevoilor de bere propunem construirea unei fabrici de bere și malț în Miercurea Ciuc cu o capacitate de 330.000 hl bere și 10.000 tone malț.

O bogăție care pînă în prezent nu a fost valorificată la un nivel corespunzător sînt apele minerale din comuna Sîncrăieni, raionul Miercurea Ciuc. Avînd în vedere debitul existent și valoarea curativă excelentă a acestei ape minerale, propunem în perspectivă construirea unei stații de îmbuteliere cu o capacitate de 20 milioane sticle pe an.

Pentru perioada 1960–1975 propunem creșterea producției de conserve de fructe și legume în actualele unități cu de 4 ori față de 1959.

În perioada 1960–1975 producția globală pe total ramură industriei alimentare se propune a fi de 2.799.231 mii lei care va fi de 4,3-4,5 ori mai mare decît producția planificată în anul 1959.

Investițiile totale pentru această ramură se prevăd a fi de 1.142.000 mii lei din care construcții-montaj 687.000 mii lei.

o/. Industria sticlei, porțelanului și faianței

Pentru acoperirea necesarului de geamuri trase prin folosirea materiilor prime existente în regiune, pentru perioada 1960–1975 se propune construirea unei fabrici de geamuri trase la Tg.Mureș, cu o capacitate de 13.000.000 mp/an. Această construcție necesită investiții în valoare totală de 174.000 mii lei.

Avînd în vedere faptul că în R.A.M. sînt mai multe izvoare de apă minerală și stații de îmbuteliere (Borsec, Sîncrăieni, Malnaș), pentru evitarea transporturilor inutile de sticle goale, – ce grevează asupra prețului de cost al producției – propunem pentru perioada 1960–1975 construirea unei fabrici de sticle ambalaj în Borsec cu o capacitate de 10.000 tone/an. Investițiile necesare se cifrează la 28.000 mii lei din care construcții-montaj 18.000 mii lei.

## IV

DEZVOLTAREA AGRICULTURII

În viitorii 16 ani agricultura regiunii se va caracteriza prin unități mari agricole socialiste.

Agricultura Regiunii Autonome Maghiare se va dezvolta pînă în anul 1975, atît în ceea ce privește producția vegetală cît și cea animală.

În această perioadă productivitatea terenurilor agricole se prevede a crește cu de cca. 2,5 ori, ceea ce face posibilă asigurarea unor cantități crescînde pentru fondul centralizat al statului.

Fondul funciar pe care se bazează direct producția agricolă și indirect producția animală, în perioada anilor 1960–1975 va suferi schimbări importante. Suprafața arabilă, prin desțelenirile fînețelor naturale, a pășunilor slab productive, precum și din terenurile neproductive prin lucrări de îmbunătățiri funciare se prevede a crește de la 317.784 ha în 1959 la 358.500 ha în anul 1975. De asemenea, prin lucrările de evidență funciară și comasare vor fi identificate noi terenuri arabile.

Prin trecerea la un mod de folosință superioară, pășunile naturale vor scădea cu 13.000 ha, iar fînețele cu 18.000 ha.

Plantațiile viticole se propune a crește de la 1.930 ha în 1959 la 4.500 ha în 1975, adică cu 2.570 ha. Extinderea viticulturii se va face pe terenurile în pantă, necuprinse în producție.

Livezile și plantațiile pomicele se vor extinde de la 4.760 ha în 1959 la 21.800 ha în anul 1975 prin plantarea terenurilor în prezent neproductive și a pășunilor și fînețelor naturale slab productive cu o pantă între 34-40 grade.

Suprafața totală a terenului agricol în anul 1975 se prevede a fi de 754.600 ha adică cu 44.100 ha mai mult ca media anilor 1954–1959 (710.500 ha). Creșterea se va face prin recuperarea din terenul neproductiv și delimitarea zonei forestiere și celei agricole.

În vederea sporirii suprafețelor irigate la 32.000 ha (1975) suprafața apelor, bălților și lacurilor, prin înființarea de bazine de retenție, va crește de la 3.600 ha din 1959 la 10.400 ha în 1975.

În conformitate cu directivele Partidului, în această perioadă un obiectiv principal îl va constitui lucrările de hidroameliorațiuni. Pentru realizarea acestei sarcini vom antrena țărănimea muncitoare din regiunea noastră ca prin muncă voluntară să contribuie la ridicarea productivității terenurilor.

Între anii 1960–1975 se va asigura o proporție mai justă între diferitele grupuri de culturi, asigurând prin aceasta o productivitate sporită a terenurilor.

Suprafața ocupată cu cereale pentru boabe se prevede a se reduce de la 200.750 ha la 182.600 ha, reducerea făcându-se în detrimentul suprafețelor ocupate cu grâu, secară și ovăz. În schimb se mărește suprafața ocupată cu orz și în special cu orzoaică, precum și cu porumb. Extinderea orzoaicei este necesară pentru asigurarea materiei prime pentru industria alimentară. Extinderea suprafețelor cultivate cu porumb – care va crește numai cu 15,6% față de anul 1959 – se explică prin faptul că în regiunea noastră această cultură are o zonă limitată.

Suprafața ocupată cu culturile tehnice, alimentare și plante de nutreț se prevede a fi următoarea:

CULTURILE	Realizări 1959	1975	Creșterea în ha	cu %
– Culturi tehnice	24.912	42.300	17.388	69,7
– Culturi alimentare	44.113	56.400	12.287	27,8
– Plante nutreț	41.595	71.600	30.005	72,1

Pentru ridicarea fertilității solului se prevede mărirea dozelor de îngrășăminte naturale și chimice, aplicând următoarele doze la hectar: la arabil se va îngrășa anual 35% din suprafață cu 35 t/ha. Viile altoite și indigene se vor îngrășa în fiecare 4 ani cu o doză de 40 t/ha, livezile cu 30 t/ha la fiecare 5 ani. Aceste doze reprezintă 4.526.000 tone îngrășăminte naturale.

Îngrășămintele chimice începînd cu anul 1960 se vor aplica în mod progresiv în așa fel ca la sfîrșitul perioadei pentru fiecare hectar teren arabil să se administreze 500 kg.

De asemenea, pășunilor și fînețelor naturale, la sfîrșitul perioadei, trebuie să li se asigure în mod progresiv îngrășăminte chimice care în 1975 vor ajunge la 200 kg/ha pășune și 220 kg/ha fînețe naturale.

Pe lîngă îngrășămintele chimice se vor asigura amendamentele calcaroase și de gips pentru echilibrarea acidității solului.

Creșterea producției agricole vegetale va depinde și de extinderea mecanizării principalelor lucrări agricole. Pentru anul 1975 se prevede a fi mecanizată întreaga suprafață mecanizabilă de 300.100 ha.

Parcul de tractoare fizice se propune a fi la sfîrșitul perioadei de 5,82 ori mai mare față de 1959. Astfel, din volumul total de 1.725.000 h.a.n. în 1975 se prevede a se executa mecanizat la cultura păioaselor 741.000 h.a.n., la prășitoare 771.000 h.a.n., iar la culturile de legume 55.500 h.a.n. De asemenea, lucrările mecanizate în zootehnie, pe pășuni și fînețe vor însuma 146.000 h.a.n., iar la lucrări de combaterea dăunătorilor vegetali și animalii 11.000 h.a.n.

La celelalte mașini și agregate se propune o creștere în raport cu numărul de tractoare și cu felul lucrărilor: numărul semănătoarelor de păioase va crește de 7 ori, al cultivatoarelor de peste 3 ori, iar al combinelor de peste 20 ori în 1975 față de existentul din 1959.

În anul 1975 pe un tractor fizic va reveni o suprafață de teren arabil de 126 ha față de 574 ha în 1959.

În urma măsurilor agrotehnice la producția totală se propune o creștere cu 19% la grîu-secară, cu 162,0% la porumb, cu 206% la sfecla de zahăr și cu 115% la cartofi, față de producția totală ce se va realiza în 1959.

Planul de perspectivă prevede sporirea numerică a efectivului de animale la toate speciile, ridicarea producțiilor pe cap de animal, dezvoltarea bazei furajere și îmbunătățirea raselor existente. Numărul de animale va crește astfel:

Specii de animale	Densitate	la 100 ha	Nr.efectiv animale	
	Planific. 1959	Planific. 1975	Planific. 1959	Planific. 1975
Taurine cap	40 <sup>x</sup>	90 <sup>x</sup>	289.000	655.500
din care:	20 <sup>x</sup>	52 <sup>x</sup>	142.000	378.700
– vaci				
Cabaline	8,1 <sup>x</sup>	5,5 <sup>x</sup>	58.000	40.000
Porcine	70 <sup>xx</sup>	100 <sup>xx</sup>	216.400	358.300
din care:	10,7 <sup>xx</sup>	20 <sup>xx</sup>	34.000	71.600
– scroafe				
Ovine	72,7 <sup>x</sup>	130 <sup>x</sup>	525.000	946.800
Păsări	703 <sup>xxx</sup>	4608 <sup>xxx</sup>	1300.000	8.000.000
Colonii de albine	4,5	10	32.800	110.000

Creșterea la producțiile animale se propune astfel: laptele de vacă muls de la 1.600 litri în 1959 la 4.000 litri în 1975. Astfel, producția totală de lapte de vacă va crește de 6,4 ori în 1975.

Producția totală de lapte de oaie va crește de 2 ori în 1975. Producția de lână va crește atât cantitativ cât și calitativ, ajungând la o producție de 3,5 ori mai mare în 1975 față de 1959.

Producția de carne totală va crește de 4 ori, adică de la 49.750 tone în 1959 la 211.900 tone în 1975.

Producția animală ce se va realiza la 100 ha teren agricol se propune astfel:

	1959	1960	1975
Lapte de vacă muls	309 hl	438 hl	1.984 hl
Lapte de oaie muls	24,8 hl	25,2 hl	53,6 hl
Lână – total	0,110 t	0,144 t	0,445 t
Lână semifină	0,038 t	0,055 t	0,445 t
Carne – total	6.900 kg	8.280 kg	29.090 kg
din care:			
– carne de porc	3.090 kg	4.760 kg	11.610 kg

x/ la suprafața agricolă

xx/ la suprafața arabilă

xxx/ la suprafața cu culturi cerealiere

Pînă în anul 1975 reproducția la vaci și oi se propune a se executa 100% prin însămînțări artificiale. Totodată se prevede introducerea lucrărilor de selecție prin organizarea controlului producției animale și a registrelor genealogice pentru întregul efectiv de vaci, oi, porci și păsări. Se va lărgi acțiunea de incubație artificială prin organizarea de centre avicole și difuzarea a cel puțin 1.500.000 pui de o zi.

Pentru acoperirea necesarului de unități nutritive – la care s-a prevăzut o creștere în 1975 cu 263% față de anul 1959 – producția pășunilor se va ridica de la 5.100 kg/ha la 16.000 kg/ha masă verde, iar a fînețelor naturale de la 2.100 kg/ha la 4.500 kg/ha și a plantelor cultivate de la 2.800 kg/ha la 6.500 kg/ha fin. În componența rațiilor se vor folosi cantități minime de concentrate și extinderea pînă la 35% în rație a furajelor succulente în care scop nutrețul însilozat și producția la hectar va crește de la 20.000 kg/ha la 50.000 kg/ha, precum și a furajelor complexe ca: ureea, drojdia furajeră și rezidii de abator.

La principalele produse agricole participarea regiunii la fondul de stat va prezenta următoarele creșteri:

PRODUSUL	U/M	1959	1960	1975	1960	%	1975
					1959		1959
Grîu-secară	t	32.000	34.950	46.950		109,0	146,7
Orzoaică	t	13.000	13.100	45.800		100,8	352,3
Cartofi	t	123.000	173.000	552.000		140,7	448,7
Carne	t	29.400	32.500	177.000		110,5	602,0
Lapte – total	hl	1.011.500	1.550.000	13.000.000		153,2	1285,2
Lînă	t	540	760	3.020		140,7	559,0

Investițiile propuse pentru perioada 1960–1975 se ridică la 1.403.200 mii lei, din care pentru construcții agrozootehnice 604.000 mii lei, iar pentru utilaj, animale și plantații 627.000 mii lei. Principalele obiective propuse sînt: un centru mecanic, 20 ateliere mecanice de reparații și centre de combaterea dăunătorilor, un complex experimental agrozootehnic, 11 centre de reproducție, 2 centre avicole, 5 spitale veterinare, 13



dispensare veterinare, precum și grajduri, magazii, ateliere și grupuri sociale la G.A.S. Pentru lucrări de îmbunătățiri funciare și reglarea cursurilor râurilor în afară de 242.000 mii lei ce se vor realiza prin muncă voluntară s-a prevăzut 97.500 mii lei. G.A.C.-urile vor executa construcții în valoare de 600.100 mii lei din care prin credite acordate de stat 355.000 mii lei.

## V

DEZVOLTAREA SILVICULTURII

Fondul forestier ocupă 39% din suprafața totală a regiunii.

Producția anuală de lemn a pădurilor este de cca. 3,3 mc la hectar.

Structura claselor de vîrstă este în prezent anormală astfel încît pe an și pe hectar se pot recolta efectiv numai cca. 2,1 mc. Din acest motiv masa lemnoasă exploatată în anul 1959 prezintă aproape dublul posibilităților anuale reale (cca. 1.900.000 mc față de cca. 1.000.000 mc posibilitate reală).

Pentru normalizarea structurii claselor de vîrstă în scopul recoltării integrale pe viitor a creșterii anuale a masei lemnoase și pentru a asigura continuitatea neîntreruptă a producției, volumul de masă lemnoasă propus a se exploata în perioada 1960–1975, din produsele principale, scade treptat pînă în anul 1965, iar în următorii ani va fi aproximativ egal cu posibilitatea anuală reală a pădurilor.

În scopul creșterii productivității pădurilor cu cel puțin 10% producția pădurilor trebuie să crească de la 3,3 mc an/ha în 1959 la 3,6 mc/an la hectar în 1965.

În această perioadă s-a prevăzut un volum de investiții în valoare de 55.800 mii lei, pentru executarea unor lucrări de împăduriri pe o suprafață de 41.400 ha pînă în anul 1975. Costul mediu pe 1 ha efectiv împădurit se prevede a fi de 1.200 lei, ceea ce înseamnă o reducere de 14,5% față de costul mediu realizat în 1958. În perioada 1966–1975 cca. 14% din volumul total al lucrărilor de recoltări de semințe forestiere și îngrijirea arboretelor etc. se va face cu muncă obștească.

S-a avut în vedere dezvoltarea rețelei de drumuri forestiere la minimumul necesar (de la 4,6 ml/ha în 1959 la 6,8 ml/ha în 1975). Aceasta va asigura o creștere de aproape 4 ori a volumului exploatabil al producției secundare a pădurilor și utilizarea în scopuri industriale a lemnului de dimensiuni mici (plăci

de fibră, plăci aglomerate din aşchii, pastă semichimică etc.) ceea ce va face ca procentul masei lemnoase provenită din operațiile de îngrijirea arboretului să ajungă în procentaj de peste 20% din volumul total al masei lemnoase anuale. De asemenea, s-a propus îmbunătățirea calitativă a arboretelor, prin introducerea speciilor repede crescătoare ca” bradul douglas, larice, plop negru hibrid etc. în vederea scurtării ciclului de producție.

Pe baza celor de mai sus se va obține o diminuare a ritmului de scădere a masei lemnoase exploatabile de la 46% (cca. 900.000 mc) la numai cca. 26% (490.000 mc) față de anul 1959, ceea ce va reprezenta în medie o producție anuală de cca. 1.395.000 mc față de 1.880.000 mc în anul 1959, scădere ce va putea fi compensată printr-o valorificare mai completă a masei lemnoase exploatate și deșeurilor ce rezultă din procesul de recoltare și industrializare a lemnului.

Pentru valorificarea integrală și rațională a bogățiilor pădurilor la activitatea de accesorii în viitorii 16 ani se prevede o creștere de 1,7–1,8 ori la colectarea rășinei, 1,7–2 ori la colectarea coajei de molid, 3,4–3,5 ori la colectarea conurilor de molid față de 1959.

La colectarea fructelor de pădure se propune o creștere de 3,5–3,8 ori.

De asemenea se prevede o creștere a producției de carne de vînat cu 1,4–1,5 ori, a păstrăvilor de consum cu 5 ori și a pieilor de vînat cu 2,0–2,5 ori.

## VI

TRANSPORTURI SI TELECOMUNICAȚII

Dezvoltarea în perspectivă a economiei naționale determină îmbunătățirea substanțială a bazei tehnico-materiale a transporturilor și telecomunicațiilor.

Pentru asigurarea îndeplinirii în bune condiții a sarcinilor crescînde ce vor reveni între anii 1960–1975 acestui sector, se propune următoarele:

C.F.R.

Pentru a face față ritmului de dezvoltare a economiei naționale, pe secțiile de remorcare Ghimeș–Ciceu se prevede introducerea tracțiunii electrice și a locomotivelor Diesel electrice. Astfel, în anul 1975 ponderea tracțiunii Diesel electrice va fi de 75%, iar a tracțiunii electrice 25% din volumul total de transport.

Din lucrările prevăzute pentru această perioadă mai enumerăm: reamenajarea remizelor Praid și Brețcu, construirea unei hale la atelierul de zonă Tg.Mureș, refacționarea a 420 km de linie cu șină de 49 kg/ml și înlocuirea traverselor de lemn cu traverse de beton pretensionat pe o lungime de 188 km linie. Se mai prevede reconstruirea tunelului Ciumani–Livezi (pe linia Ghimeș–Ciceu); reconstruirea a 312 poduri și consolidarea a 65 poduri cu o lungime totală de 1.682 ml; construirea unei stații noi la Vărghiș, sistematizarea stației Ciceu, sporirea capacității la alte 17 stații, introducerea centralizării electrodinamice a unui număr de 358 macaze, centralizarea prin dispecer a 317 km linie și altele.

Ca urmare dezvoltării industriei și agriculturii regiunii, a apărut necesitatea de a se propune construirea căilor ferate Ciceu–Odorhei (56,8 km) și Tg.Mureș–Sighișoara (72 km).

a/ La propunerile pentru linia Ciceu–Odorhei am avut în vedere faptul că rețeaua de căi ferate a R.A.M. este periferică, dezvoltarea economică și social-culturală a raioanelor Miercurea Ciuc, Odorhei, Cristurul Secuiesc sînt frîmate din cauză că bogățiile naturale din această parte a regiunii și îndeosebi cele din

masivele Harghita și Căliman nu pot fi puse în valoare în condițiile unei eficiențe economice optime.

Din punct de vedere economic construirea acestei linii se justifică prin: dezvoltarea uzinei de fier "Gabor Aron" – Vlăhița și prin construirea de noi întreprinderi mari ca: fabrica de mobilă; fabrici de cărămizi și țigle; fabrici de tricotaje, confecții; fabrici de brânzeturi, lapte praf și altele în raionul Odorhei; fabrica de bere, fabrica de malț, fabrica de celuloză, fabrica de confecții, topitorii de in, fabrica de brânzeturi, lapte praf, unt și altele în raionul Miercurea Ciuc, care necesită transporturi în masă de materii prime și produse finite. Capacitatea acestor linii se estimează la cca. 2 trenuri locale de marfă.

Valorificarea superioară și complexă a sienitelor-nefelinice și a aluviunilor din zona Gheorgheni va influența capacitatea liniei Ciceu–Odorhei cu 2–3 trenuri/zi.

Prin construirea noii căi ferate, distanța Ciceu–Odorhei–Sibiu se reduce cu 54 km, iar distanța Galați–Sibiu cu 84 km (în medie cu 69 km) pe baza căreia s-a calculat o economie de cca. 28.000 mii lei, corespunzător la 4 trenuri directe cu marfă în tranzit.

Incasările din traficul local de mărfuri și călători se estimează la cca. 3.000 mii lei/an. Deci, în total 31.000 mii lei, ceea ce înseamnă că această linie poate fi amortizată în cca. 15 ani.

Construirea acestei linii se prevede a fi începută în anul 1964; investițiile se estimează la cca. 485 milioane lei.

b/ De asemenea, se mai propune o linie ferată cu ecartament normal între orașul Tg.Mureș și orașul Sighișoara în lungime de 72 km.

Capacitatea acestei linii se estimează la 2 trenuri de călători de lung parcurs, 2 trenuri de călători cu caracter local, 1 tren local de mărfuri și un tren direct de marfă.

Construirea acestei linii va reduce distanța de transport între cele două centre cu 123 km evitându-se în același timp schimbările de trenuri la Războieni, eventual Teiuș.

Construirea acestei linii se propune a fi începută după anul 1966, investițiile se estimează la cca. 260 mil. lei.

Pentru realizarea acestor obiective importante pentru întreaga economie națională propunem să se organizeze șantiere ale tineretului de interes național.

### Drumuri

În regiunea noastră lungimea rețelei de drumuri publice este de 3.161,367 km, din care drumuri naționale 664,880 km, drumuri regionale 446,205 km, drumuri raionale 947,765 km și drumuri comunale 1.102,512 km.

Dezvoltarea în perspectivă a industriei și agriculturii determină modernizarea și extinderea rețelei de comunicație, în perioada 1960–1975 se prevede recuperarea rămânerii în urmă din acest domeniu.

Astfel, din rețeaua de drumuri naționale pînă la sfîrșitul anului 1959 în total vor fi modernizate 190,219 km, iar restul de 474,661 km vor fi modernizate pînă la sfîrșitul anului 1965.

Din rețeaua de drumuri regionale pînă la sfîrșitul anului 1959 în total vor fi modernizate 20,100 km, iar restul de 426,105 km vor fi modernizate pînă la sfîrșitul anului 1970.

Din rețeaua de drumuri raionale pînă în 1975 vor fi modernizate porțiunile cele mai importante, în lungime de 721,500 km adică 79% din lungimea totală. Restul va fi întreținut în stare bună de circulație.

Din drumurile comunale pînă în 1975 vor fi modernizate numai porțiunile cele mai importante cu circulație de autobuze în lungime totală de 58.200 km.

### Transport autorutier

În perioada 1960–1975 la transportul de călători numărul locurilor capaciv se vor mări cu 37%, volumul de călători km cu 46% coeficientul utilizării parcului cu 35%, iar productivitatea transportului de călător cu 6%.

La traficul de marfă, volumul t/km va crește cu 140%, coeficientul de utilizare a parcului cu 52%, coeficientul utilizării capacității cu 25%, iar productivitatea transportului marfă calculată la t/km cu 200%.

În același timp prețul de cost (lei/t/km) se va reduce cu 57%.

Baza tehnico-materială va fi asigurată prin investiții în valoare de 373.095 mii lei.

#### Poșta și telecomunicații

Prin extinderea centralelor telefonice automate, în anul 1975, în mediul urban se va atinge o densitate de 3,5–4 abonați la 100 locuitori față de 1,56 cît există în prezent.

Pe R.A.M. față de 0,17 abonați la suta locuitori (în 1959), în 1975 va ajunge la o densitate de 1,12 abonați la suta de locuitori.

Pînă în 1975 se va realiza automatizarea completă a telefoniei urbane și într-o proporție de 60% a telefoniei rurale.

În această perioadă se vor construi 7 noi circuite și 3 sisteme de frecvență, astfel traficul în 1975 va ajunge la 360 mii convorbiri lunar față de 155 mii convorbiri interurbane efectuate în prezent/lună.

Baza tehnico-materială în exploatare în această perioadă va fi asigurată prin investiții în valoare de 38.229 mii lei.

Costul unui leu venit în exploatare este astăzi de 0,40 lei, aceasta pentru 1975 se estimează la 0,25 lei.

Pentru ridicarea nivelului cultural al populației propunem construirea unei stații de releu pe teritoriul regiunii, care să facă posibilă recepționarea emisiunilor de televiziune. Totodată propunem ca studioul regional de radio Tg.Mureș, prin construirea unei antene de emisiune, să devină un post de sine stătător.

## VII

INVESTITII – CONSTRUCȚII

Obiectivele și acțiunile propuse în schița program de dezvoltare a regiunii necesită executarea unor investiții și lucrări de construcții într-un volum mai mare decât în perioadele precedente anului 1959.

Prin aceasta se urmărește eliminarea rămânerii în urmă din punct de vedere economic și depunerea bazei dezvoltării multilaterale a regiunii în viitorii 16 ani.

În perioada 1960–1975 volumul lucrărilor de investiții se ridică la 19.769.522 mii lei din care construcții-montaj 13.005.599 mii lei. Greutatea specifică a lucrărilor de construcții-montaj reprezintă 66% față de volumul total al investițiilor.

La formularea propunerilor privind investițiile s-a orientat în conformitate cu directivele partidului – către sectoarele de importanță deosebită. Astfel, din volumul total al investițiilor, sumele propuse a fi alocate industriei reprezintă 60%, agricultură 7,6%, transporturi, drumuri și telecomunicații 11,1%, circulația mărfurilor 1,3%, gospodărie comunală 7,1%, iar sectorul social-cultural (învățământ-cultură) 7,6%.

În cadrul industriei se prevede dezvoltarea cu precădere a ramurilor producătoare de mijloace de producție (sectorul A). Astfel, din suma totală de 11.693.662 mii lei prevăzută pentru industrie ramura industriei chimice va avea o greutate specifică de 33%, industria combustibilului (cărbone, gaz metan) 8%, industria lemnului 8,5%, industria construcțiilor de mașini 4,3% etc.

Odată cu dezvoltarea sectorului “A” se va acorda atenție și dezvoltării prin investiții noi a ramurilor producătoare de bunuri de consum. Astfel, din volumul total al investițiilor prevăzute pentru industrie, sectorului “B” i se va acorda 16,7%.

Investițiile propuse la unitățile sfaturilor populare, față de total, reprezintă 21%, iar cel al cooperăției meșteșugărești 0,25%.



Pe baza indicațiilor partidului se prevede ca prin munca obștească și contribuție voluntară să se execute unele lucrări de importanță obștească. Valoarea lucrărilor de investiții propuse a fi executate astfel se ridică la 800.000 mii lei, adică 4% din volumul total al investițiilor.

În cadrul planului de perspectivă prin investițiile propuse, pe lângă dezvoltarea cu precădere a industriei se va putea rezolva în mod integral unele probleme arzătoare, ca: electrificarea totală a regiunii, modernizarea tuturor drumurilor cu trafic important, terminarea procesului de reîmpădurire etc.

În această perioadă se propune înzestrarea cu utilaj modern a unităților de construcție.

## VIII

DEZVOLTAREA ACTIVITATII DE DESERVIRE A POPULATIEI

a/. Extinderea rețelei de desfacere a comerțului socialist.

La formularea propunerilor privind dezvoltarea comerțului socialist pe perioada 1960–1975, s-a luat în considerare creșterea continuă a salariului real, în urma căreia se va spori și consumul de produse industriale și alimentare a oamenilor muncii.

Se prevede ca la sfârșitul perioadei (1975) comerțul socialist să pună la dispoziția consumatorilor cu 3,6 ori mai multe mărfuri alimentare și industriale, decât în anul 1959. În prezent cca. 70% din fondul de mărfuri alimentare și cca. 86% din fondul de mărfuri industriale, sînt desfăcute prin unitățile comerțului socialist, această pondere în anul 1975 va reprezenta cca. 91–93% în desfacerea produselor alimentare și cca. 96–97% în desfacerea produselor industriale.

În prezent comerțul socialist are 2.388 unități de desfacere revenind o unitate de desfacere la 375 locuitori în mediul rural și la 220 locuitori în mediul urban.

Pînă în anul 1975 se prevede dezvoltarea rețelei comerciale cu 531 unități noi, din care unități mari în orașul Tg. Mureș și anume: 1 magazin alimentar, 2 magazine universale de produse industriale înzestrate cu cele mai moderne utilaje comerciale.

Tinînd cont de schimbările ce vor avea loc în cererea de consum a țărănimii și de dezvoltarea și întărirea schimbului de mărfuri între oraș și sat, s-a prevăzut în mediul rural o creștere a volumului de desfacere de 3,4 ori la produse industriale și 3,5 ori la produse alimentare.

b/. Învățămînt – cultură

Învățămînt. La întocmirea propunerii pentru planul de perspectivă s-a ținut cont de generalizarea învățămîntului de 7 ani, extinderea rețelei școlilor profesionale și a învățămîntului mediu.

În viitorii 16 ani numărul elevilor din clasele V–VII va crește de la 28.649 din 1960 la 41.302 în 1975.

Pentru a asigura cadre bine pregătite întreprinderilor, unităților agricole și învățământului superior este necesar mărirea numărului unităților școlare de 7 ani cu 46, a școlilor profesionale cu 36 printre care pentru tehnicieni alimentari, zidari, dulgheri și a școlilor medii cu 20 în localitățile: Tg.Mureș, Band, Dumbrăvioara, Gurghiu, Porcești, Deda, Subcetate, Dănești, Tușnad, Micloșoara, Ozun, Brețcu, Ocland, Lueta, Zetea, Vărghiș, Acățari, Praid, Cobătești, Monor. Odată cu aceasta va crește și numărul de cadre didactice și în special a cadrelor calificate pentru clasele V–XI. Numărul profesorilor va trebui să crească de la 2.626 din 1959 la 3.775 pînă în 1975.

Pentru a asigura predarea cunoștințelor la un înalt nivel științific, legat de munca productivă, în școlile de cultură generală, școli profesionale și I.M.P., considerăm necesar înzestrarea acestor unități cu mobilier, utilaje de atelier și laboratoare în valoare de 25.000 mii lei.

Cultura. În vederea asigurării pătrunderii filmului în mediul rural s-a prevăzut creșterea rețelei cinematografice, în așa fel ca la sfîrșitul anului 1975 fiecare sat să dispună de cinematograf. Se propune construirea de cinematografe: 6 în orașul Tg.Mureș, 1 la Reghin, 1 la Tg.Secuiesc, 1 la Borsec, 1 la Sf.Gheorghe, 1 la Cristurul Secuiesc și 1 la Sg. de Pădure.

S-a prevăzut creșterea numărului de biblioteci și a volumelor de cărți. Astfel, la sfîrșitul anului 1975 fiecare centru de comună va trebui să dispună de bibliotecă.

Pentru ridicarea nivelului cultural al populației din regiune propunem ca între anii 1960–1975 să se construiască următoarele unități culturale: teatrul românesc de stat în orașul Reghin, teatru de stat în orașul Tg.Mureș, casa ansamblului secuiesc de stat în orașul Tg.Mureș, palatul pionierilor în orașul Tg.Mureș.

Pentru îmbunătățirea activității educative de mase considerăm necesar construirea a 9 case de cultură raionale, în raioanele Tg.Secuiesc, Toplița, Miercurea Ciuc, Band (în perioada 1960–1965), Sf.Gheorghe, Miercurea Niraj, Gheorgheni, Cristur, Reghin (în perioada 1966–1975).

În vederea îmbunătățirii calității tiparului al ziarului local, precum și a edițiilor editurii de stat Tg.Mureș propunem înzestrarea cu utilaj modern a întreprinderii Poligrafice Tîrgul Mureș.

Pentru intensificarea activității sportului de masă propunem construirea a 16 terenuri și baze sportive din fond central, printre care și acoperirea bazinei de înot, nou construit în orașul Tg.Mureș.

Propunem restaurarea monumentelor istorice din regiune printre care în primul rînd a cetății din orașul Tg.Mureș.

#### c/. Ocrotirea sănătății

Succesele obținute în rețeaua sanitară în anii de după eliberare, au fost posibile datorită faptului că asistența sanitară a populației a devenit problema de stat și ca o consecință i s-a acordat tot sprijinul dezvoltării ei.

În planul de perspectivă s-au prevăzut obiective care vor întări și mai mult această rețea.

Prin spitalele ce se vor construi în localitățile: Tg.Secuiesc, Tg.Mureș (boli contagioase), Odorhei, Ggeorgheni, Tg.Mureș (spital clinic), Sf.Gheorghe s-a avut în vedere ca ele să fie amplasate în centrele industriale existente în prezent și centrele ce se vor dezvolta în viitor. Se propune dezvoltarea, amenajarea și modernizarea spitalelor din Miercurea Ciuc, Reghin, Toplița și Baraolt. Aceasta trebuie să ducă la acordarea unei asistențe medicale preferențiale pentru muncitori și la apropierea asistenței cît mai mult de locul de muncă. Numărul paturilor la sfîrșitul anului 1965 va fi de 6,1 la mia de locuitori și de 7,2 la mia de locuitori în anul 1975.

Cele 9 policlinici noi moderne prevăzute, vor face posibil ca asistența medicală ambulatorie, să devină cît mai specializată prin înzestrarea cabinetelor cu cele mai noi aparate medicale. Prin încadrarea lor cu personalul medical bine specializat, cele mai complexe diagnostice vor putea fi constatate aici, degrevîndu-se astfel spitalele de bolnavii internați pentru stabiliri de diagnostice.

Printre cele 48 noi dispensare în mediul rural se va asigura pentru țărâtime o asistență medicală cât mai calificată. Dispensarul va deveni mijloc de educație pentru populație și medicul se va lega mai ușor de sat.

Pentru creșterea copiilor într-un mediu cât mai adecvat și pentru a feri mamele din producție de grija copilului s-a propus dezvoltarea creșelor din mediul urban cu 20 unități noi.

Pentru îngrijirea copiilor orfani, semiorfani sau abandonati, s-a propus construirea unei "Case a copilului" la Miercurea Ciuc.

Intrucât întrebuințările sîngelui conservat, se face tot mai curent, am propus și construirea unei stații de conservare și recoltare a sîngelui.

Prin dezvoltarea asistenței medicale se va asigura în viitor o scădere și mai accentuată a mortalității generale și a celei infantile, unde cu toate că nu au fost cele mai optime condiții am avut realizări însemnate și în anii precedenți.

Regiunea noastră este cea mai bogată în stațiuni balneo-climaterice din țară. Pe lângă cele 4 stațiuni republicane mai există 39 stațiuni și localități balneare locale, multe din ele fiind cunoscute peste granițele regiunii și chiar a țării. Prin dezvoltarea acestor stațiuni se vor putea asigura condiții bune de tratament pentru oamenii muncii din întreaga țară. Avem perspective pentru creșterea pînă în 1965 a numărului de trimiteri la cură cu cca. 30%, iar a celor de trimiteri la odihnă cu cca. 20%.

Pentru îmbunătățirea calității apelor minerale și în interesul descoperirii de noi unități propuем înființarea în R.A.M. a unui laborator de cercetări a apelor minerale.

În vederea pregătirii cadrelor medii de specialitate necesare stațiilor balneo-climaterice propuем înființarea în orașul Tg.Mureș a unei școli tehnice de balneologie.

#### d/. Gospodăria comunală

În domeniul gospodăriei comunale (producerea și distribuirea apei potabile, exploatarea canalizării, distribuirea gazului metan, salubritatea și băile publice) la formularea propunerii-

lor pentru planul de perspectivă (1960–1975) am avut în vedere următoarele:

1. Lichidarea gravei situații moștenite de la fostele regimuri burghezo-moșierești;
2. satisfacerea la nivelul tehnicii actuale, precum și la un înalt nivel igienico-sanitar, a nevoilor crescînde – care s-au ridicat ca urmare a sporirii numărului populației, dezvoltarea industriei, dezvoltarea orașelor etc.

Avînd în vedere faptul că în regiune problema apei potabile nu este rezolvată (numai în 6 localități există instalații) propunem următoarele:

- construirea a 13 noi uzine de apă și dezvoltarea celorlalte 6 (în cadrul acestor lucrări rezolvarea în anii 1960–1963 a aprovizionării cu apă a orașului Tg.Mureș);
- extinderea rețelei de distribuție cu încă 358 km.

Prin aceste lucrări consumul de apă pe cap de locuitor se prevede a fi de 75 litri în 1965, de 105 litri în 1975 față de 55 litri din 1959.

În regiune nu există nici o stație de epurare a apelor reziduale; în vederea ameliorării acestei situații propunem:

- construirea de stații de epurare în 8 orașe;
- creșterea rețelei de canalizare cu 341 km.

Investițiile necesare rezolvării problemei apei și canalizării în perioada 1960–1975 se prevăd a fi de 241.750 mii lei din care construcții-montaj 230 milioane lei.

Luînd în considerare cîmpurile de gaz metan existente și necesitățile ridicate de dezvoltarea economică și social-culturală a regiunii, propunem introducerea gazului metan în 13 orașe, centre industriale și localități balneare. Totodată propunem introducerea gazului metan în 42 localități rurale situate în imediata apropiere a cîmpurilor de gaze. Lucrările în mediul rural se prevăd a fi executate din contribuția cetățenească.

Rețeaua de distribuție se prevede a fi în 1975 de peste 1.000 km, față de 354 cît este în 1959.

Producția de gaze în 1975 se propune a fi de 2,2 ori mai mare ca în 1959.

Investițiile necesare s-au estimat la 71 milioane lei.

Pentru îmbunătățirea transportului în comun și pentru a ține pas cu creșterea numărului populației și cu dezvoltarea economică și social-culturală a orașelor, centrelor muncitorești și stațiunilor balneo-climaterice din regiune propunem:

- introducerea transportului în comun cu autobuze în 4 orașe și cu troleibuze în orașul Tg.Mureș;
- extinderea serviciului de taximetre în alte 10 orașe.

Investițiile necesare se estimează la 110 milioane lei din care construcții-montaj 74 milioane lei.

Pentru a se crea condițiile necesare asigurării salubrității localităților urbane și deservirii populației cu băi, ștranduri pentru perioada 1960–1975 propunem:

- procurarea unui număr de 80 diferite utilaje de salubritate (automăturătoare, stropitori, vidanjeuze etc.);
- construirea a 10 băi publice, 4 ștranduri.

Volumul investițiilor din acest sector se estimează la 28.300 mii lei.

Totodată propunem construirea a 16 hoteluri cu 1.260 paturi în 15 localități din regiune.

Investițiile se prevăd a fi de 17.900 mii lei din care 16.500 mii lei construcții-montaj.

Problema spațiului locativ este una din cele mai grave și apăsătoare probleme din regiune. Pentru îmbunătățirea situației în acest domeniu și pentru a ține pas cu dezvoltarea economică, socială și culturală a orașelor și centrelor muncitorești se propune pentru perioada 1960–1975 construirea a 22.420 apartamente.

Investițiile necesare se estimează la 264 milioane lei.

B.– PLANUL ECONOMIC AL REGIUNII AUTONOME MAGHIARE  
PE ANII 1960–1965



## I

OCUPAREA FORTEI DE MUNCA

Populația regiunii (751.475) în intervalul planului economic (1960–1965) va crește cu 60.525 locuitori și va atinge numărul de 812.000 în anul 1965. Creșterea medie anuală a populației va fi de 10.087 persoane.

Cu sporirea numerică a populației va crește și populația în vîrstă aptă de muncă, ceea ce se va reflecta în creșterea resursei de forțe de muncă de la 459.213 (1959) la 480.600 (1965).

Terminarea procesului de colectivizare a agriculturii va atrage după sine, – prin mecanizarea principalelor lucrări – creșterea productivității muncii agricole. Ca urmare acestuia se va elibera un număr însemnat de forțe de muncă, care în parte prin intensificarea cultivării plantelor cu un volum mare de muncă, va fi absorbită chiar de agricultură; o altă parte însă va trebui să fie îndrumată către alte sectoare de activitate.

Pentru a preocupa forța de muncă ce se oferă prin creșterea naturală a populației – respectiv a exodului din agricultură – va trebui să crească numărul forțelor de muncă ocupată în sfera producției materiale.

Astfel, în industria socialistă prin punerea în funcțiune a unor unități noi, numărul forțelor de muncă va crește de la 52.420 (1959) la 67.500 (1965).

La calcularea necesarului de forțe de muncă pentru industrie s-a avut în vedere că în întreprinderile care urmează să fie dezvoltate, în urma creșterii productivității muncii, numărul muncitorilor nu va suferi schimbări esențiale, deci creșterea forței de muncă va avea loc pe seama unităților noi.

În anul 1965 ponderea forței de muncă ocupată în industria particulară va fi neînsemnată. Aceasta se va limita în special la industria casnică de confecționat diferite obiecte de artizanat.

Forța de muncă utilizată în agricultură și silvicultură în anul 1965 va arăta o schimbare structurală față de 1959. Numărul celor ocupați în G.A.S., S.M.T., G.A.C. și C.A.P. va crește

considerabil, iar numărul celor care vor mai practica agricultura particulară va scădea, limitându-se la acele gospodării care datorită aşezării lor izolate nu pot fi colectivizate.

În urma exodului forţei de muncă din agricultură, numărul celor ocupaţi în agricultură şi silvicultură va arăta o scădere de la 256.100 (1959) la 244.800 (1965).

Creşterea forţei de muncă în celelalte ramuri ale sferei producţiei materiale (industria construcţiilor, transport şi telecomunicaţii, comerţ şi alimentaţie publică, colectare, achiziţii, aprovizionare) este în corelaţie cu dezvoltarea acestor sectoare de activitate.

În sfera producţiei nemateriale numărul forţei de muncă va creşte într-un ritm mai lent. Aceasta pe de o parte se datoreşte faptului că reţeaua unităţilor social-culturale în general satisface cererea populaţiei, iar pe de altă parte – deşi atribuţiunile administraţiei de stat vor creşte – forţa de muncă nu va creşte în acelaşi raport, ţinând cont de îmbunătăţirea continuă a activităţii aparatului de stat.

Numărul elevilor şi studenţilor care fac parte din categoria populaţiei de vîrstă aptă de muncă, în anul 1965 va creşte la 18.000 faţă de 13.600 cît este în anul 1959. Această creştere va avea loc ca urmare dezvoltării reţelei şcolare, precum şi prelungirii duratei de studiu în învăţămîntul mediu.

În anul 1965 numărul forţei de muncă din “alte categorii” – care cuprinde şi forţa de muncă considerată disponibilă, – în urma dezvoltării ramurilor din sfera producţiei materiale şi nemateriale, se va reduce la 3.230 persoane, ceea ce înseamnă că o parte din forţa de muncă actualmente disponibilă va fi utilizată în diferitele activităţi ale producţiei materiale.

Gradul de participare a femeilor în munca productivă în perioada 1948–1959 a atins un nivel satisfăcător. Din acest motiv faţă de perioadele anterioare în viitor, ritmul antrenării lor în diferite activităţi va fi mai lent.

Avînd în vedere şi faptul că în urma creşterii nivelului de trai un număr însemnat de forţe de muncă de sex feminin (soţiile salariaţilor) nu se va mai orienta către munca productivă,

ci va rămîne în munca casnică, considerăm ca un fenomen normal creșterea numărului populației casnice.

Pentru a ilustra cele expuse în acest capitol, mai jos prezentăm balanța sumară a utilizării resurselor de muncă:

	1959	1965
Total resurse	459.213	480.600
din care:		
a/ populația ocupată în sfera producției materiale	345.717	361.520
b/ populația ocupată în sfera neproductivă	35.665	38.350
c/ elevi și studenți peste 14 ani la cursuri de zi	13.600	18.000
d/ populația casnică	57.526	59.500
e/ Alte categorii	6.705	3.230

Calculule făcute în legătură cu folosirea resurselor de muncă sînt bazate pe realizarea propunerilor cuprinse în capitolele următoare.

## II

a/. DEZVOLTAREA INDUSTRIEI

La formularea propunerilor privind planul economic pe anii 1960–1965 ne-am bazat pe indicațiile principiale ale Biroului Politic al C.C. al P.M.R. asupra liniilor generale de dezvoltare a economiei în anii următori.

Prevederile planului pe următorii 6 ani în R.A.M. urmăresc îndeplinirea unei contribuții cât mai însemnate la opera terminării în linii mari a construirii socialismului în R.P.R. Pentru realizarea acestui obiectiv s-a prevăzut creșterea puternică și continuă a producției în toate ramurile, pe baza creșterii cu precădere a industriei grele, în scopul ridicării nivelului de trai al poporului muncitor.

Prin prezentarea planului economic pe 6 ani s-a urmărit concretizarea prevederilor conturate în schița program pe perioada 1960–1975.

x  
x x

Pentru perioada 1960–1965 se prevede ca pe ansamblu, producția globală industrială în R.A.M. va putea crește, în anul 1965 de 2,1 – 2,3 ori în comparație cu 1959.

Se prevede ca în viitorii 6 ani producția sectoarelor social-economice să crească față de 1959 după cum urmează:

– industria republicană	2,2 – 2,4 ori
– industria locală de stat	2,3 – 2,5 ori
– industria cooperatistă	1,2 – 1,3 ori

Creșterile de mai sus se prevăd a fi realizate în primul rând prin creșterea nivelului tehnic al întreprinderilor, – introducerea tehnicii noi avansate, folosirea rațională și la maximum a capacităților existente, ceea ce se va reflecta în creșterea nivelului productivității muncii.

În perioada planului economic 1960–1965 se prevede că productivitatea muncii va crește în industrie cu 65–67%, iar numărul mediu scriptic al muncitorilor cu 28%, asigurând prin aceasta o justă corelație între principalii indicatori.

Orientarea noastră în propunerile de dezvoltare a diferitelor ramuri industriale în cadrul planului economic 1960–1965, se reflectă în creșterea producției, precum și în schimbarea structurii după cum urmează:

#### b/. Producția energiei electrice și termice

Prin dezvoltarea accelerată a energeticii în Regiunea Autonomă Maghiară în perioada 1960–1975 trebuie să fie recuperată rămânerea în urmă existentă și lichidată situația gravă, moștenire a trecutului burghezo-moșieresc în acest domeniu, de asemenea să asigure din timp condițiile de dezvoltare a tuturor sectoarelor economice, în special industriei.

Sursa principală de energie electrică în R.A.M. este T.C. “Steaua Roșie” – Fântânel, a cărei putere instalată va crește cu 100 MW ajungând în 1968 la 250 MW.

O nouă sursă de 50 MW va fi termocentrala Căpeni–Vărghiș ce s-a propus pentru utilizarea rațională și economică a ligniților inferiori din această zonă.

Celelalte surse vor fi termocentralele cu termoficare ce se propun în această perioadă pe lângă Combinatul chimic Tg.Mureș cu 100 MW, Fabrica de celuloză Miercurea Ciuc cu 6 MW și IPSAL Gălăuțaș cu 1,5 MW în curs de construcție.

Din sursele existente se propune menținerea în funcțiune numai a celor care se justifică din punct de vedere al siguranței de funcționare sau al economicității.

Pentru electrificarea integrală a regiunii între anii 1960–1975 se propune construirea cu un ritm mai accentuat în primii ani a următoarelor obiective: linii electrice de transport 290 km de 110 KV, 175 km de 35 KV și 1.390 km linii electrice pentru electrificări rurale de 15 KV și 35 KV; 5 stații de transformare noi cu o capacitate de 62 MVA, iar 6 stații se vor amplifica cu 132 MVA.

Propunem reconstruirea, modernizarea, sistematizarea și extinderea instalațiilor existente de distribuție de înaltă și joasă tensiune, a posturilor de transformare și a iluminatului public din localitățile urbane, stațiuni balneo-climaterice și

centre muncitorești. Sistematizarea instalațiilor electrice se va face conform planurilor de sistematizare ce se vor întocmi pentru toate localitățile urbane. Modernizarea iluminatului public se va face prin introducerea iluminatului axial și fluorescent, încadrându-se în arhitectura specifică. Astfel, se propune construirea a 215 km rețele de distribuție de înaltă tensiune; 590 km rețele de joasă tensiune și 112 posturi de transformare cu o capacitate de 34 MVA.

S-a propus ca pînă la sfîrșitul perioadei electrificarea rurală să fie complet terminată, astfel se vor electrifica 549 localități, din care 489 prin racorduri de înaltă tensiune și 60 prin microcentrale; pentru aceasta se vor construi 2.260 km rețea de distribuție de joasă tensiune și iluminat public și 500 posturi de transformare cu o capacitate de 25 MVA.

Investițiile necesare sînt de 588.000 mii lei, din care 170.000 mii lei pentru amplificarea T.C. "Steaua Roșie" – Fîntînele și 185.000 mii lei pentru construirea T.C. Căpeni–Vărghiș.

Investițiile pentru electrificări rurale sînt de 195.000 mii lei, din care contribuția populației conform H.C.M. nr.299/1958 va fi de 167.000 mii lei, iar 28.000 mii lei va fi cota de 20% din fondul statului.

Ca rezultat al lucrărilor propuse, se prevede la sfîrșitul perioadei, o îmbunătățire radicală a tuturor indicilor în comparație cu anul 1959, astfel: producția totală de energie electrică crește de 2,7 ori, din care în centralele electrice publice crește de 2 ori, puterea instalată în unități noi și în dezvoltare crește de 2,5 ori de la 169 MW la 415 MW; consumul propriu tehnologic scade de la 17,5% la 11,5%, iar consumul anual de energie electrică pe locuitor crește de 11 ori de la 150 KWh la 1.700 KWh. Consumul de energie electrică anual în industrie crește de la 1.350 KWh/muncitor la 12.500 KWh/muncitor, cu toate acestea nu atinge nivelul preconizat pentru 1975 pe R.P.R., adică 17 – 18.500 KWh/muncitor, deoarece baza de plecare (1.350 KWh/muncitor) este sub media actuală pe R.P.R. (4.500 KWh/muncitor), ceea ce oglindește starea actuală de înapoiere în ceea ce privește industrializarea regiunii ca o consecință firească a regimurilor trecute.

Prin amplificarea T.C. "Steaua Roșie" – Fântânela crește producția cu 67%, productivitatea muncii cu 56%, iar prețul de cost scade cu 7,7% de la 78 lei/MWh produs la 72 lei/MWh, de asemenea scade cu 16% costul investiției specifice ajungând la 2.360 lei/KW instalat.

Prin lucrările propuse pentru anii 1960–1975, între care și dotarea materială a întreprinderii regionale de electricitate propusă a se înființa, Regiunea Autonomă Maghiară va fi complet electrificată asigurând dezvoltarea industrială preconizată și deservirea populației cu energie electrică în mod corespunzător nivelului tehnicii actuale.

### c/. Industria cărbunelui

În cadrul planului economic 1960–1965 se prevede o creștere a producției de lignit și lignit superior în unități naturale cu 2,9 – 3 ori și fabricarea la Căpeni a 200 mii tone brichete pe an începând din anul 1962.

#### 1. Industria republicană

În bazinul Căpeni valoarea producției globale crește în perioada planului economic cu 3,5 ori față de anul 1959, bazat pe rezervele exploatabile de lignit de 13.500 mii tone în anii 1960–1965.

Producția se va compune din lignit subteran și carieră sort 0–30; 30–350; 0–700 mm, precum și brichete de lignit.

Volumul investițiilor va fi de 308.000 mii lei în 1960–1965 față de 107.000 mii lei realizat în 1954–1959. Investițiile sînt necesare pentru dezvoltarea întreprinderii, prin deschiderea a 6 mine noi, Vărghiș I, Vărghiș II, Vărghiș III, Baraolt-Sud, Baraolt-Nord, Racoș, precum și punerea în funcțiune a unui complex central de sortare și transbordarea producției în fabrica de brichete.

Productivitatea muncii va crește la lignit subteran cu 85% în 1965 față de 1959 și la lignit carieră cu 2,8 – 3 ori.

Prețul de cost scade în 1965 față de anul 1959 cu 26% la lignit subteran, cu 65% la lignit carieră, iar prețul de cost al brichetelor va fi de 285 lei/tonă.

## 2. Industria locală

In bazinul Borsec valoarea producției globale crește în perioada planului economic cu 25% față de anul 1959. Baza tehnico-materială a producției sînt rezervele exploatabile de 70.000 tone lignit superior (cărbune brun) la 1.I.1959 care prin efectuarea lucrărilor de cercetări geologice va crește la 2.450 mii tone în anul 1965.

Producția se va compune din lignit superior sort 0–30 și 30–350 mm.

Volumul investițiilor va fi de 13.600 mii lei din care 4.000 mii lei construcții-montaj. Investițiile sînt necesare pentru dezvoltarea întreprinderii, menținerea capacităților existente și explorări geologice.

Productivitatea muncii crește în 1965 față de 1959 cu 10%, iar prețul de cost scade în 1965 față de același an de bază cu 30%.

In bazinul Jolotca, baza tehnico-materială a producției nu este clarificată în prezent, însă prin lucrările geologice, în valoare de 2.400 mii lei se prevede ca rezervele exploatabile – în cazul rezultatelor pozitive a lucrărilor de explorare – în 1965 să se cifreze la 600 mii tone.

Valoarea producției globale în anul 1965 va atinge valoarea de 1.950 mii lei.

Volumul investițiilor va fi de 4.200 mii lei din care 1.250 mii lei construcții-montaj. În perioada 1960–1965 investițiile sînt necesare pentru deschiderea minei, crearea capacității de producție și 60% din valoarea totală, pentru cercetări geologice.

Productivitatea muncii va atinge 1,2 tone/post în 1965, iar prețul de cost va fi în același an de 70 lei/tonă.

### d/. Extracția gazului metan

Avînd în vedere necesitățile crescînde de combustibil a economiei naționale în dezvoltare, precum și perspectiva înființării unei puternice industrii chimice, în R.A.M. În anii trecuți s-au făcut cercetări geologice prin care s-au pus în evidență rezerve de gaz metan (A<sub>1</sub>–C<sub>2</sub>) în cîmpurile de la Filitelnic, Corunca,



Sg.de Pădure, Miercurea Niraj etc. estimate la 66,4 miliarde mc la sfârșitul trimestrului II.1959.

În anii următori (1960–1965) se prevăd lucrări de foraj de explorare în R.A.M. pentru a se descoperi structuri noi și anume: 61 sonde de explorare în lungime de 126.800 ml, care vor pune în evidență la sfârșitul acestei perioade un spor de rezerve ( $C_1 - C_2$ ) de 30,6 miliarde mc.

Baza materială pentru realizarea acestor lucrări de foraj de explorare va fi asigurată prin investiții în valoare de 196.000 mii lei.

Eficiența lucrărilor se prevede a fi de 6,5 lei/mia mc.

Avînd în vedere că în planul de perspectivă al celorlalte ramuri s-a prevăzut înființarea de noi complexe industriale, pentru a se asigura baza materială a acestor unități și pentru aprovizionarea cu combustibil menajer a centrelor mai importante, s-a prevăzut extinderea conductelor de transport gaz și anume: pentru alimentarea magistralei de est, a Combinatului chimic, precum și alimentarea cu gaze a următoarelor localități: Turia, Tușnad-Băi, Praid, Sovata, Reghin, Tg.Secuiesc, Odorhei și Vlăhița.

Prin aceste extinderi consumul de gaze va crește de la 509 mil. mc în 1959 la 889 mil.mc în 1965, iar producția cîmpurilor de gaze din R.A.M. va crește de la 147 mil.mc în 1959 la 1.505,3 mil.mc în anul 1965, caracteristic în această perioadă fiind creșterea ponderii sectorului industrial în consumul de gaze față de consumul în scopuri sociale. De asemenea, se va trece la chimizarea gazului metan ajungînd în 1965 la un consum de 130 mil.mc anual. Toate aceste măsuri vor duce la o valorificare superioară și complexă a gazului metan, tendință care va crește în etapa următoare.

#### e/. Industria extractivă a minereurilor feroase

Propunerile de dezvoltare a sectorului Lueta – singura întreprindere din industria extractivă a minereurilor feroase – sînt bazate pe rezervele existente la 1.I.1959 ( $B+C_1 = 64$  mii tone și  $C_2 = 80$  mii tone). În anul 1959 sînt prevăzute lucrări de explorare prin care se vor identifica noi rezerve (aproximativ  $B+C_1 = 134$  mii tone și  $C_2 = 63$ ,, mii tone). Pe baza acesteia

s-a prevăzut pentru anul 1965 creșterea producției globale la 4.300 mii lei, față de 1.936 mii lei planificat pe anul 1959. Producția în expresie naturală a minereului de fier va crește de la 27.000 tone din anul 1959 la 60.000 tone în anul 1965, adică cu 123%.

Intrucât exploatarea și explorarea se vor face concomitent, între anii 1960–1965 în cadrul investițiilor sînt prevăzute pentru lucrări geologice 20.000 mii lei.

Investițiile pe total sector în acest interval se ridică la 33.250 mii lei din care construcții-montaj 8.630 mii lei.

#### f/. Industria metalurgiei feroase

Această ramură este reprezentată în R.A.M. de Uzinele de fier "Gabor Aron" – Vlăhița.

În cadrul planului economic (1960–1965) producția globală la această unitate va crește la 147%.

Prin introducerea gazului metan, precum și a racordării la rețeaua de înaltă tensiune se va putea pune un accent pe dezvoltarea sectorului siderurgic, unde cu furnalele existente producția va crește pînă în anul 1965 la 15.000 t/an față de 10.000 t/an în 1959. Prin dezvoltarea turnătoriei de fontă cu suprafețele existente producția va atinge 10.000 t/an față de 6.000 t/an în prezent.

Cu excepția producției de fontă maleabilă și lărgirea secției de metale neferoase structura producției nu va suferi modificări esențiale.

Creșterea cantitativă și calitativă a producției în acest interval se bazează pe folosirea și introducerea tehnicii noi, avansate.

În cadrul investițiilor s-a propus mecanizarea procesului de producție și anume mecanizarea încărcării furnalelor, modernizarea turnătoriei actuale etc. Pentru acest interval suma totală propusă pentru investiții este de 19.700 mii lei, din care construcții-montaj 11.850 mii lei.

La această unitate se vor construi și 125 apartamente în valoare de 5.000 mii lei, asigurînd prin aceasta condiții optime de locuit pentru muncitori.

g/. Industria extractivă a minereurilor neferoase  
și industria metalurgiei neferoase.

Această ramură este reprezentată în R.A.M. de o singură unitate: I.M. Bălan.

Rezervele existente în R.A.M., precum și perspectivele de descoperire de noi rezerve de minereuri de pirită cupriferă, în perioada 1960–1965 vor crea premisele necesare pentru creșterea producției globale de 3,19 ori în 1965 față de 1959.

Această creștere a producției va fi asigurată prin investiții productive în valoare de 69.900 mii lei pentru construcții miniere și dezvoltarea uzinei de preparare, de la capacitatea actuală de 100.000 tone la 300.000 tone/an în 1963.

Pentru asigurarea bazei materiale (rezerve), – pe o perioadă mai îndelungată – s-au prevăzut investiții în valoare de 24.700 mii lei prin care se vor pune în evidență cca. 6.300 mii tone rezerve.

Prin modernizarea instalațiilor de preparare și îmbunătățirea tehnologiei de preparare, randamentele de extracție la cupru vor crește la 92%.

Creșterea producției în această perioadă va fi asigurată prin creșterea productivității muncii cu 63%, ca urmare a îmbunătățirii condițiilor de muncă în mine, introducerea de utilaj de mare productivitate, concretizat prin creșterea mijloacelor fixe cu cca. 90% în 1965 față de 1959. Astfel, valoarea mijloacelor fixe pe unitate (tonă) de capacitate scade de la 450 lei în 1959, la 293 lei în 1965 adică la 35%.

Prin creșterea producției, a randamentelor de extracție, a investițiilor afectate pentru uzina de preparare etc. s-a urmărit reducerea prețului de cost cu cca. 20% rezultând un cost de cca. 120 lei/tonă de minereu extras și preparat.

h/. Industria extractivă a minereurilor nemetalifere  
și industria produselor din substanțe abrazive, cărbune și grafit.

În această ramură (sectorul Harghita al I.M. Harghita) situația rezervelor la 1 ianuarie 1959 se prezintă astfel:

Categoria B	– 12 mii tone
Categoria C <sub>1</sub>	– 462 mii tone
Categoria C <sub>2</sub>	– 286 mii tone

Rezervele de minereu, socotind numai categoriile superioare B și C<sub>1</sub>, acoperă necesarul pentru o capacitate de 6.000 t/an caolin spălat care este egal cu capacitatea actuală și cu care acest sector va lucra și între anii 1960–1965.

În anul 1959 se amplifică instalația de caolină coloidală cu 1.000 tone, astfel capacitatea producției la acest produs se ridică la 2.000 t/an.

Producția globală începând cu anul 1963 se ridică la 8.100 mii lei față de 7.364 mii lei din 1959 și rămîne constantă în anii următori.

Creșterea producției globale se va obține prin majorarea producției caolinei coloidale măcinate și printr-o mai bună recuperare a piritei, obținut ca produs secundar, la prelucrarea caolinei. Va crește și producția de praf, pentru uz casnic "PUC", pentru care există toate condițiile necesare.

Valoarea totală a investițiilor între anii 1960–1965 se ridică la 10.530 mii lei, din care construcții-montaj 3.830 mii lei. Prin aceste investiții se vor continua lucrările geologice pentru descoperirea noilor rezerve și se vor procura utilaje moderne, care vor asigura creșterea productivității muncii și reducerea considerabilă a prețului de cost.

#### i/. Industria construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor.

Din producția industrială a R.A.M. în anul 1959, construcțiile de mașini au reprezentat numai o mică parte (7,2%). În această producție ponderea cea mai mare au reparațiile de automobile și locomotive C.F.F., piese de schimb, bunuri de larg consum și altele. Astfel, capacitățile existente și forța de muncă calificată – pentru care tehnica nouă este ușor accesibilă – nu au fost folosite la nivelul cerințelor și posibilităților.

Pentru ameliorarea rămînerii în urmă a regiunii în acest domeniu, pentru a folosi cadrele existente și pentru a crea în R.A.M. o bază a producției de mașini și unelte necesare economiei naționale, în cadrul planului economic 1960–1965 se prevede următoarele:

I.I.S. Encsel Mauriciu – Tg.Mureș. În prezent întreprinderea produce garnituri de carde și piese de schimb pentru industria tricotajelor și confecțiilor. Se propune dezvoltarea și reprofilarea sectorului de piese de schimb, pentru fabricarea utilajelor necesare industriei tricotajelor și confecțiilor. Se propune producerea mai multor tipuri de mașini dintre care: mașina de tricotat circulară "Rundstahl", mașina de cusut cu trei fire "Triplock", mașina de tricotat ciorapi tip "dublu cilindru", mașina de depănat "Varioconer" și altele. Producția globală va crește de 1,8 ori pînă în 1965, adică pînă la nivelul de 40.000 mii lei. Realizarea acestei producții este asigurată și de existența cadrelor de specialitate. Investițiile propuse se ridică la suma de 21.300 mii lei, din care 7.860 mii lei construcții-montaj.

I.I.S. Ludovic Minschi – Tg.Mureș. S-a prevăzut scăderea treptată a producției bunurilor de consum și creșterea producției de piese de schimb pentru industria textilă. În scopul acoperirii capacității secției de șlefuire și nichelaj, se propune includerea în profilul întreprinderii a producției instrumentelor și aparatelor medicale. Prin investirea sumei de 12.500 mii lei, din care 7.300 mii lei construcții-montaj și creșterea productivității muncii, producția globală va atinge în 1965 – 36.000 mii lei.

I. R. A. Nr.2 – Tg.Mureș. În planul economic 1960–1965 se propune dezvoltarea producției de reparații auto pînă la 2.500 reparații generale pe an, înregistrînd o creștere fizică de 1,7 ori. De asemenea, se propune lărgirea activității întreprinderii prin introducerea fabricației autovehiculelor cu destinație specială ca: automăturătoare, autostropitoare, frigidere auto, autodontare, mașini laborator etc. atingînd din acestea o producție anuală de 1.000 buc. S-au prevăzut investiții în valoare de 59.650 mii lei (41.200 mii lei construcții-montaj), construcțiile noi executîndu-se în zona industrială a orașului, unde sînt deja în construcție pentru această întreprindere, două hale de lucru.

Producția globală va ajunge la 230.000 mii lei, ceea ce reprezintă o creștere de 6,5 ori față de nivelul din anul 1959.

I.R.U.M. – Reghin. Pe lângă menținerea și dezvoltarea reparațiilor – de 90 bucăți locomotive C.F.F. pe an – se va organiza fabricația utilajelor necesare la exploatarea și industrializarea lemnului (utilaje forestiere, utilaje pentru fabricile de mobilă). Tot la această întreprindere se propune și înființarea unei turnătorii de oțel, care să producă piese turnate pentru întreprinderile constructoare de mașini din regiune în cantitate de 1.500 tone anual.

Producția globală în 1965 se propune a fi de 2,3 ori mai mare decât în 1959, adică de la 18.000 mii lei în 1959 la 42.000 mii lei în 1965. Investițiile s-au propus în valoare de 13.800 mii lei, din care 8.500 mii lei construcții-montaj.

I.I.S. Secera și Ciocanul – Tg.Mureș. La propunerile privind dezvoltarea acestei întreprinderi s-a ținut seamă de profilul actual, de experiența câștigată pe linia construcției de utilaje mecanice și electrotehnice cât și de brațele de muncă calificate din întreprindere. În profilul de producție al întreprinderii se propune includerea fabricației războaielor de țesut și a ringurilor, cât și a utilajelor pentru mecanizarea transportului intern din întreprinderi (electropalane, monoraiuri, electro și motocare, autostivuitoare, aparate și mașini de ridicat etc.).

De asemenea se propune organizarea în cadrul întreprinderii a unei secții specializate pentru instalarea și montarea utilajului fabricat. În scopul aplicării soluțiilor optime în mecanizarea internă și ca aceasta să fie la nivelul tehnicii înaintate se propune organizarea unui birou de studii și proiectări în cadrul întreprinderii. Acesta va elabora atât proiectele generale de mecanizare internă pentru întreprinderile beneficiare, cât și proiectele de execuție a utilajelor.

Folosind experiența câștigată în fabricarea mașinilor manuale de calculat, se propune asimilarea producției mașinilor electrice de calculate.

Producția globală va crește până în anul 1965 de 3,3 ori, adică până la nivelul de 70.000 mii lei. Investițiile propuse vor fi de 20.000 mii lei, din care 13.000 mii lei construcții-montaj.

I.I.S. Gabor Aron – Odorhei. Tinînd seama de posibilitățile pe care le are întreprinderea în privința dezvoltării producției (forțe de muncă calificate, teren pentru construcții), se propune creșterea producției globale de 6,7 ori în cadrul planului economic 1960–1965, atingînd nivelul de 56.000 mii lei. Ca profil de producție se propune extinderea fabricării frigiderelor cu gaz metan și în general al utilajului frigorific și asimilarea producției utilajelor pentru prelucrarea laptelui. Investițiile propuse pînă în 1965 sînt de 6.000 mii lei, din care 4.000 mii lei construcții-montaj.

Întreprinderea locală Republica – Reghin. Se propune trecerea acestei întreprinderi în cadrul industriei republicane și dezvoltarea întreprinderii pentru fabricarea utilajelor de sudură. Se preconizează fabricarea utilajelor de sudură de tip obișnuit (transformatoare de sudură, grupuri de sudură acționate afit cu motor termic cît și cu motor electric), trecînd treptat și la fabricarea utilajelor pentru sudură semiautomată și automată sub flux continuu, tipuri speciale pentru sudura automată a armăturilor de fier necesare la prefabricatele de beton armat, aparate de sudură prin puncte etc. Pentru anul 1965 s-a prevăzut o producție globală de 30.000 mii lei, iar între anii 1960–1965 o investiție de 10.000 mii lei, din care 6.000 mii lei construcții-montaj.

Fabrica de acumulatori – Odorhei. Folosind experiența cîștigată la întreprinderea Gabor Aron – Odorhei și I.R.T.A. – Tg.Mureș, în fabricarea acumulatorilor cu plăci de plumb, care s-au dovedit a fi la nivelul cerințelor, se propune înființarea în 1964 a unei fabrici noi de acumulatori. Aceasta necesită 7.500 mii lei investiții, din care 3.000 mii lei construcții-montaj, la o producție a 10.000 bucăți acumulatori, ajungînd la o producție globală de 3.000 mii lei în 1965.

#### j/. Industria chimică

În această perioadă în R.A.M. se vor pune bazele unei puternice industrii chimice, prin construirea și darea în exploatare în 1965 a primei părți din Combinatul de chimizare complexă a gazului metan, cu o capacitate de 210.000 t/an azotat de amoniu și 100.000 t/an uree, rezultînd o producție de 292.000 mii lei.

Investițiile pentru acest obiectiv între anii 1962–1965 se estimează la 1.350 mil. lei.

Se va trece astfel la valorificarea superioară a celei mai importante surse de materie primă din regiune gazul metan, a cărui puritate (99,2% conținut în  $\text{CH}_4$  și lipsă completă de sulf) îl face apt pentru operațiuni de chimizare. Alegerea amplasamentului lângă Tg.Mureș într-o zonă de structuri gazeifere din care multe de joasă și medie presiune, care nu se pot deci transporta la distanțe mari prezintă soluția cea mai avantajoasă pentru economia națională.

Forța de muncă în prezent disponibilă în Tg.Mureș și împrejurimi, va putea fi ocupată în construcții și industrie (începând din 1962).

Prin amplasarea Combinatului chimic în apropierea orașului Tg.Mureș pe lângă faptul că construcțiile de locuințe pentru muncitori sînt minimale, – cca. 1.000 apartamente, – se realizează mari economii prin eliminarea unor construcții social-culturale, amenajări de drumuri, conducte etc.

Pe asemenea, se crează premisele pentru extinderea profilului acestui complex pe linia maselor plastice prin soluția aleasă: oxidarea parțială a gazului metan pînă la acetilenă și utilizarea gazelor reziduale în sinteza amoniacului; acest procedeu, în prezent, este considerat ca cel mai economic în obținerea concomitentă a acetilenei și a amoniacului.

Prin crearea fabricilor de azotat de amoniu și uree se rezolvă una din problemele importate în ceea ce privește necesarul de îngrășăminte pentru R.A.M. folosind în acest scop peste 200.000 tone/an, iar cca. 100.000 t/an rămînînd disponibil pentru regiunile învecinate, urmînd ca după 1965 producția de îngrășăminte azotoase să fie dublată.

O altă propunere o constituie dezvoltarea fabricii de hîrtie fotosensibilă de la o capacitate de 150 mii mp la 500 mii mp și corespunzător o creștere a producției globale de 3,25 ori adică de la 6.000 mii lei în 1959 la 20.000 mii lei în 1965. Investițiile pentru acest spor de producție vor fi de 8.500 mii lei.

Această creștere a producției va putea acoperi necesarul intern, producînd sortimente legate de nevoile speciale ale M.F.A.,



cinematografiei, medicinei, precum și materiale fotosensibile pentru prospectarea bogățiilor subsolului prin metoda seismografică.

În cadrul industriei locale s-au prevăzut unități de prelucrarea maselor plastice, chimizarea deșeurilor lemnoase, dezvoltarea secției de colofoniu, produse de ecarisaj etc.

De asemenea, avînd în vedere importantele zăcăminte de diatomită de la Filia (Odorhei) estimate la 10 milioane tone, se prevede tot în cadrul industriei locale valorificarea acestor rezerve prin procedeul de inobilare pe cale chimică ceea ce va duce la o utilizare pe scară mai largă în numeroase ramuri industriale.

Realizarea acestor propuneri crează condițiile pentru o dezvoltare și mai puternică a ramurei industriei chimice în etapa a doua (1966–1975) pentru care va exista deja asigurată baza materială, precum și un număr de cadre calificate și cu experiență dobîndită în marea industrie chimică.

#### k/. Industria materialelor de construcții inclusiv extracția materialelor pentru construcții.

În perioada anilor 1960–1965 producția fabricii de cărămizi și țigle "Mureșeni" (singura întreprindere republicană de acest gen din R.A.M.) va crește pe baza creșterii productivității muncii cu 3.200.000 buc. cărămizi găurite și 1.000.000 buc. țigle trase.

Pe lîngă aceasta se propune dezvoltarea fabricii între anii 1960–1961 prin investirea sumei de 14.000 mii lei, cu încă 2.000.000 buc. cărămizi și 10.000.000 buc. țigle anual. Propunerea se bazează pe rezervele mari de materii prime de foarte bună calitate, cît și pe sursa de combustibil și cadre specializate în această ramură. Dezvoltarea constă în mărirea capacității de uscarea (uscătorii tunel), a capacității de prepararea pastei și în construirea unui cuptor tunel experimental pentru arderea țiglelor și a cărămizilor.

În urma celor de mai sus producția fabricii va crește astfel:

PRODUSUL	U/M	1959	1965	%
– cărămizi	buc.	8.400.000	13.700.000	164
– țigle	„	16.100.000	29.000.000	180

Aceasta reprezintă o creștere a producției globale de la 13.194 mii lei în 1959 la 21.500 mii lei în 1965, adică cu 63%.

Producția materialelor de construcții în cadrul industriei locale va crește în 1965 cu 48% la materialele de zidărie din ceramică (cărămizi și blocuri), cu 140% la materialele de învelitori (țigle ceramice), cu 210% la prefabricate, față de 1959. Din anul 1964 se va organiza producția blocurilor cu agregate ușoare, punând în valoare rezervele de materii prime nefolosite până în prezent.

În unitățile industriei locale (în ramura materialelor de construcții și extractivă de materiale de construcții) valoarea producției globale va crește de la 44.602 mii lei la 103.200 mii lei în anul 1965, adică de 2,2 ori.

Astfel, ramura materialelor de construcții în R.A.M. va totaliza o producție globală în anul 1965 de 152.500 mii lei față de 82.879 mii din anul 1959, adică va crește de 184%.

Prin utilizarea în măsură mai mare a masivelor rezerve de materii prime din regiunea noastră, se va putea realiza o producție de materiale de construcții care să asigure baza de materiale, pentru construcțiile din această perioadă.

#### 1/. Exploatarea forestieră și industria de prelucrare a lemnului.

Exploatarea nerațională a pădurilor în timpul regimului burghezo-moșieresc, nevoile mari de material lemnos în perioada de reconstrucție a țării și construcțiile mari în faza actuală au avut drept consecință solicitarea masei lemnoase a regiunii, mult peste posibilitățile anuale reale ale pădurii.

La baza planului economic pe perioada 1960–1965 a stat necesitatea de a reveni la posibilitățile silvice reale fără diminuarea valorii producției.

În timp ce masa lemnoasă exploatabilă a regiunii scade, – la produsele principale de la 1.800 mii mc în 1959 la cca. 1.100 mii mc în 1965 – valoarea producției globale crește cu 29% adică de la 639.819 mii lei în 1959 la 828.300 mii lei în 1965.

Baza tehnico-materială pentru realizarea acestei producții se va asigura prin 686.000 mii lei investiții.

Din suma de mai sus se prevede;

– lărgirea rețelei de drumuri forestiere, – de la o medie de 4,6 ml/ha în 1959, la cca. 5,8 ml/ha în 1965, – ceea ce va permite recoltarea unei mase secundare de aproape 3 ori mai mare, ca în 1959. Prin aceasta se va pune anual în circuitul economic cca. 129.000 mc masă lemnoasă ce s-a pierdut pînă în prezent;

– mecanizarea lucrărilor de exploatare – prin eliminarea treptată a construcțiilor pasagere – ceea ce va aduce, pe lîngă creșterea productivității muncii și îmbunătățirii calității lemnului și un plus de masă lemnoasă industrializabilă de cca. 17.000 mc anual.

Înlocuirea planului înclinat de la Comandău și a unor căi ferate forestiere izolate și nerentabile, cu drumuri auto, ceea ce va contribui mult la reducerea costului exploatărilor.

În acest scop au fost prevăzute investiții în valoare de 230.000 mii lei.

Pentru valorificarea superioară a masei lemnoase astfel obținute s-a prevăzut:

- modernizarea fabricilor de cherestea de la Lunca Bradului, Toplița, Hodoșa, Odorhei, Tg.Secuiesc și Reghin, precum și reconstrucția și dezvoltarea secțiilor de ambarcațiuni și planoare, de instrumente muzicale și cherestea de rezonanță a acestei întreprinderi care lucrează astăzi în barăci învechite, necorespunzătoare și expuse unui permanent pericol de incendiu;

- terminarea IPSAL – Gălăuțaș prin punerea în funcțiune a unei secții de produs uși celulare cu o capacitate de 15.000 mc și a unei secții de produs plăci aglomerate din așchii de lemn cu o capacitate de 8.000 t/an;

- lărgirea capacității de producție a IPROFIL-ului Simo Geza și construirea unei secții pentru mobilă export, cu o capacitate de 3.600 dormitoare/an;

- construirea unei secții de plăci fibrolemnoase la Reghin, cu o capacitate de 28.000 t/an;

- construirea unei secții de binale la Sîndominic, pentru utilizarea ușilor celulare produse de IPSAL Gălăuțaș, cu o capacitate de 110.000 mp/an;

- construirea unei secții de parchete la Hodoșa, cu o capacitate de 200.000 mp/an, care va prelucra frizele din producția proprie și cele provenite de la I.F.I.L.– Reghin;

- construirea unei secții de plăci aglomerate la Sovata, pentru utilizarea deșeurilor proprii ale fabricii de cherestea și a valorificării superioare a lemnului de foc;

- construirea unei fabrici pentru mobila de export la Odorhei, cu o capacitate de 10.000 garnituri/an și o valoare a producției globale de 42.000 mii lei;

- construirea unui complex pentru industrializarea lemnului la Covasna, cu o capacitate de 140.000 buc. traverse CFR normale, 25.000 mc cherestea – din care 2.500 mc frize pentru secția de parchete, care va avea o capacitate de 200.000 mp/an – și 22.000 tone carton ondulat din pastă semichimică, corespunzător unei producții globale de 73.000 mii lei.

Investițiile necesare realizării acestor obiective se ridică la suma de 448.000 mii lei.

Pe linia dezvoltării industriei locale s-a prevăzut pe lângă lărgirea secțiilor de mobile existente și crearea unei unități de mobilier școlar în Valea Ghimeșului, o secție pentru producerea cutiilor de radio și televizor în Tg.Mureș și va începe mangalizarea în retorte urmînd ca produsele secundare captate să fie prelucrate de industria chimică locală.

Pe măsura modernizării, se va trece treptat la toate fabricile de rășinoase, la schimbarea modului de debitare a buștenilor, prin care se va elimina producția de cherestea de calitate inferioară, greu vandabilă și se vor putea utiliza pentru producția de cherestea și frize buștenii de fag cu diametrul sub 20 cm.

Ca efect al propunerilor enumerate, valoarea produselor finite rezultate dintr-un mc de masă lemnoasă brută va crește de la 235 lei în anul 1959, la 462 lei în 1965, adică de cca. 2 ori, reducînd prețul de cost al producției comparabile cu 12,6%.

#### m/. Industria ușoară

Avînd în vedere faptul că în perioada 1960–1965 producția vegetală și animală (plante tehnice, lînă, piei etc.) în R.A.M. va crește considerabil – prin care se crează o bază puternică de materie primă pentru industria ușoară – în acest interval pe lîngă dezvoltarea prin reutilări și modernizări a unităților existente, se propune înființarea de noi unități. Prin aceste măsuri producția globală în industria ușoară va crește în 1965 la 238% – 240%.

##### 1. Industria textilă

Topitoria de in Ghindari. La propunerile privind planul economic s-a ținut cont de rezervele de materii prime din raionul Sg.de Pădure care face posibilă mărirea producției cu 2,4 ori în 1965 față de 1959. În această perioadă se vor trece la producerea de fibre de mare rezistență. Pentru realizarea acestora sînt necesare 10.500 mii lei investiții din care 8.500 mii lei construcții.

Topitoria de in Joseni. Pentru evitarea transporturilor de materii prime între subunități, s-a prevăzut modernizarea secției din Lăzarea. Astfel, producția se va mări cu 2,5 ori în 1965 față de 1959. Aceasta necesită 4.000 mii lei investiții, din care 1.000 mii lei construcții-montaj.

Topitoria de in Cristur. Raionul Cristurul Secuiesc are mari posibilități în cultivarea materiei prime necesare. Pe perioada 1960–1965 s-a prevăzut mărirea producției cu 2,1 ori față de 1959.

Pentru aceasta sînt necesare 550 mii lei investiții, din care 350 mii lei construcții-montaj.

Topitoria de in Reci. În raionul Sf.Gheorghe se cultivă materie primă suficientă producției, pe acest considerent s-a prevăzut modernizarea întreprinderii, prin care producția va crește cu 2,5 ori față de 1959.

Investițiile necesare sînt de 2.100 mii lei, din care 1.900 mii lei construcții-montaj.

Filatura de in Gheorgheni. Prin folosirea mai intensă a utilajului existent și ridicarea numărului de schimburi s-a prevăzut mărirea producției de cca. 2 ori față de 1959. In perioada 1966–1975 unitatea se va lărgi cu o secție de țesături de in.

Intre anii 1960–1965 sînt necesare 1.000 mii lei investiții pentru construcții.

Uzinele textile Gh.Doja Sf.Gheorghe. S-a prevăzut modernizarea secției țesătorie, de finisaj și de vopsitorie. Pe lângă producția existentă se va produce și alte sortimente noi. Datorită acestor măsuri producția globală va crește în 1965 cu 1,6 ori față de 1959. In perioada 1966–1975 se va moderniza secția de țesătorie, ridicînd producția cu 1,6 ori față de 1959. Investițiile necesare acestei lucrări se ridică la 28.700 mii lei, din care 16.330 mii lei construcții-montaj.

Filatura de lînă Covasna. Avînd în vedere disponibilul de forțe de muncă calificate în această ramură, – chiar în localitate – s-a prevăzut reutilizarea întreprinderii și introducerea unor produse noi (covoare orientale). Astfel, producția globală în 1965 se va mări de 2 ori față de cea actuală. Pentru realizarea acesteia trebuie investite 4.900 mii lei, din care 900 mii lei construcții-montaj.

## 2. Industria confecțiilor

Fabrica Croitorul-Odorhei în anul 1963 va sista producția și o va continua în fabrica nouă, ce se înființează în 1962. In perioada 1960–1965 producția se va mări cu 14 ori față de 1959.

S-au prevăzut investiții în valoare de 300 mii lei.

Fabrica de confecții-Tg.Mureș va mări producția cu 2,35 ori față de 1959. S-a prevăzut reutilizarea și amenajarea vopsitoriei, investițiile necesare fiind de 5.200 mii lei, din care 2.100 mii lei construcții-montaj. După înființarea noii fabrici de confecții cea existentă în prezent se va comasa cu cea nouă.

Fabrica de confecții-Miercurea Ciuc în perioada 1960–1965 va mări producția cu 1,7 ori față de 1959. În această perioadă se vor înlocui utilajele necorespunzătoare cu utilaj modern de mare productivitate. După înființarea fabricii noi unitatea existentă se va comasa cu ea. Investițiile necesare sînt de 325 mii lei.

### 3. Industria pielăriei, blănăriei și încălțămintei

S-a prevăzut ca întreprinderea “Solidaritatea” (gheata) – Reghin să-și mărească producția cu 1,1 ori față de 1959. Pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă și creșterea productivității muncii s-au prevăzut. 300 mii lei investiții, din care 1.150 mii lei pentru construcții-montaj.

În această perioadă fabrica de piele și mînuși Petőfi Sandor din Tg.Mureș își va mări producția cu 1,25 ori față de 1959. Majoritatea investițiilor s-au prevăzut pentru utilări, deoarece unitatea existentă se va comasa cu fabrica nouă de mînuși, integrată. Investițiile necesare sînt de 5.700 mii lei, din care 800 mii lei construcții-montaj.

Întreprinderea “Sport” din Tg.Secuiesc în perioada 1960–1965 va mări producția cu 1,8 ori față de 1959. Pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă și ridicarea productivității muncii s-au prevăzut investiții în valoare de 1.300 mii lei, din care 1.150 mii lei construcții-montaj.

### n/. Industria alimentară

La formularea propunerilor pentru perioada 1960–1965, ne-am bazat pe folosirea integrală, rațională și economicoasă a materiilor prime existente în regiune.

Bazați pe folosirea acestor resurse – în continuă creștere – pentru perioada 1960–1965 propunem creșterea producției globale la 1.450.700 mii lei (1965) față de 648.050 (1959) adică o creștere de 2,2 ori.

Această producție se va putea realiza prin înfăptuirea propunerilor privind dezvoltarea întreprinderilor existente, mecanizarea proceselor de producție, schimbarea treptată a utilajelor învechite cu altele de mare productivitate, precum și construirea de noi întreprinderi.

Dezvoltarea industriei alimentare schițată în cadrul planului de perspectivă, între anii 1960–1965 se propune a se concretiza astfel:

Între anii 1962–1963 se propune dezvoltarea Fabricii de zahăr – Tg.Mureș de la 1.400 t/24 ore la 3.000 t/24 ore.

Investițiile necesare se estimează la 87.200 mii lei, din care construcții-montaj 42.475 mii lei.

Datorită acestor lucrări se prevede creșterea producției de zahăr de la 19.320 tone în 1959 la 47.000 tone în 1965, adică de 2,4 ori.

Creșterea șeptelului de animale prevăzut pentru anii 1960–1965 va atrage după sine creșterea producției de carne și lapte de consum.

Pe baza acestora s-a prevăzut pentru această perioadă o creștere de 145% la carne și de 90% la preparate de carne.

Pentru asigurarea bazei materiale în industria cărnii propunem:

- modernizarea abatoarelor Reghin, Miercurea Ciuc, Tușnad, Sf.Gheorghe, Tg.Secuiesc, Odorhei, Borsec, Covasna (anul 1961) prin investirea sumei de 4.150 mii lei;

- se mai propune construirea unor abatoare moderne la Gheorgheni și Mina Bălan – în anul 1960 – și la Sg.de Pădure și Baraolt în 1961–1962, prin investirea sumei de 4.150 mii lei.

Am prevăzut pentru această perioadă înființarea de secții de prelucrarea sîngelui și subproduselor de abator la abatorul Odorhei și Gheorgheni.

În vederea asigurării lanțului frigorific propunem înființarea între 1960–1966 de fabrici de gheață și frigorifere în incinta abatoarelor, după cum urmează: Odorhei, Miercurea Ciuc (tip A), Gheorgheni, Sf.Gheorghe, Reghin, Cristurul Secuiesc, Toplița, Tușnad (tip B) cu o investiție de 3.600 mii lei. La Sg.de Pădure și Baraolt se vor înființa fabrici de gheață în cadrul industriei locale de stat.

În cadrul planului economic 1960–1965 propunem ca valoarea producției globale a acestui sector să crească în 1965 la 590.200 mii lei față de 96.300 mii lei cît era în 1959, adică o creștere de 6 ori.



Realizarea acestei producții va fi asigurată prin modernizarea, reutilizarea cu utilaj nou a întreprinderilor existente, precum și prin construirea unor întreprinderi noi.

Astfel, propunem: dezvoltarea fabricii de lapte praf "Mureșul" – Remetea cu încă o linie (1961) prin care se prevede dublarea – din anul 1962 – a producției de lapte praf.

Investițiile necesare se estimează la 11.300 mii lei din care construcții-montaj 3.550 mii lei.

De asemenea, se prevede dezvoltarea fabricii de unt din Cristurul Secuiesc, prin care capacitatea acestei unități se va ridica la 18.250 hl lapte, 840 t unt și 595 t brânză telemea/an.

Pentru dezvoltarea producției de lapte, brânză și alte produse lactate, prin prelucrarea laptelui cât mai aproape de sursa de materii prime propunem înființarea următoarelor unități noi:

- unități pentru fabricarea brânzeturilor (fermentate, telemea, frământată) la Monor, Casin, Gălățeni, Sg.de Pădure, Toplița, Sf.Gheorghe, Vărghiș, Breaza, Tulgheș și în Valea Ghimeșului la Lunca de Jos.

În afară de aceste unități mai propunem construirea a 4 fabrici de lapte de consum, unt, praf de lapte smântînit și integral, la Tg.Mureș (1961), Odorhei (1964), Miercurea Ciuc (1965) și Tg.Secuiesc (1964). Pentru realizarea acestor construcții propunem investirea sumei de 100 milioane lei din care construcții-montaj 72 milioane lei.

Pentru această perioadă s-a mai prevăzut:

- construirea unui depozit de vin și stație de îmbuteliere la Tg.Mureș;

- modernizarea fabricii de țigarete din Sf.Gheorghe înlocuind utilajul învechit prin investirea unei sume de 7.900 mii lei;

- modernizarea exploatării în salina Praid, prin care productivitatea muncii se va ridica și calitatea sării se va îmbunătăți simțitor.

Am prevăzut construirea mai multor fabrici de pâine și brutării și anume:

- fabrica de pâine în Tg.Mureș cu o capacitate de 40 t/24 ore între anii 1962–1963;
- brutării în Tușnad-Băi, Ciceu, Harghita, Tulgheș și Sg.de Pădure între anii 1963–1965.

Totalul sumelor propuse pentru a fi investite în perioada planului economic (1960–1965) în ramura industriei alimentare se cifrează la 1.140.100 mii lei din care construcții-montaj 682.400 mii lei.

### III DEZVOLTAREA AGRICULTURII

Principala sarcină ce revine sectorului agricol în perioada planului economic 1960–1965 este desăvârșirea transformării socialiste a agriculturii. Până în anul 1961 se va termina cooperativizarea sectorului individual, urmînd ca pînă în anul 1964 să se termine colectivizarea completă a agriculturii.

Suprafața agricolă a gospodăriilor agricole de stat se va ridica la 31.480 ha în 1965 față de 17.630 ha suprafață existentă în 1959.

Prin lucrări de îmbunătățiri funciare vor trece la o categorie superioară de folosință: 23.000 ha prin desecări și 2.350 ha prin combaterea eroziunilor. Se vor executa într-un volum de 11.800 ml lucrări de consolidări (cleionaje, baraje, terasări).

În această perioadă vor trece de la pășuni și fînețe la arabil 19.200 ha, de la neproductiv la arabil 12.000 ha, iar de la neproductiv la plantații de vii și livezi 8.600 ha.

În scopul asigurării irigațiilor culturilor pe suprafețe cît mai întinse se vor executa lucrări de captarea apelor prin 63 bazine de acumulare în suprafață de 2.100 ha, prin care se va asigura irigarea unei suprafețe de 12.000 ha pînă în anul 1965.

#### a/. Producția vegetală

Suprafața totală a terenului agricol în perioada 1960–1964 va crește de la 728.685 ha existent în 1959 la 749.300 ha în anul 1965. Suprafața arabilă a regiunii va crește de la 317.784 ha la 1 iulie 1959, la 349.000 ha în anul 1965, ceea ce reprezintă o creștere de 10%.

În același timp suprafața pășunilor scade, o parte trecînd la fînețe și la arabil, iar terenurile folosite în mod neeconomic cu pantă mare vor fi plantate cu vii și livezi, trecînd în acest fel de la pășuni 7.200 ha la alte categorii de folosință.

Suprafața fînețelor naturale va suferi de asemenea o scădere de 12.000 ha deoarece majoritatea acestor terenuri trec la arabil pentru cultivarea plantelor de nutreț.

Suprafața viilor va crește prin noile plantări de la 1.933 ha realizate în anul 1959 la o suprafață de 3.400 ha ceea ce reprezintă o sporire de 76%.

Suprafața livezilor va crește prin plantări noi ce se vor executa pe terenurile neproductive în prezent, de la 4.762 ha realizări în 1959 la 11.900 ha în 1965 adică de 2,5 ori.

În structura terenului arabil se va modifica suprafața ocupată cu cereale pentru boabe, scăzându-se cu 8,7% pînă în anul 1965 față de 1959. În schimb va crește suprafața cultivată cu porumb cu 12,5%. La grupa plantelor tehnice suprafața ocupată cu inul de fuior va înregistra o creștere de 16% față de suprafața realizată în 1959.

În conformitate cu hotărîrea Plenarei C.C. al P.M.R. din noiembrie 1958 se va acorda o mare importanță cultivării sfeclii de zahăr care va crește de la 12.032 ha realizat în 1959 la 25.000 ha în 1965 ceea ce reprezintă o creștere cu 108%.

Prin extinderea suprafeței cultivate cu sfeclă de zahăr va fi asigurată materia primă necesară pentru fabrica de zahăr din Tg.Mureș, cu o capacitate anuală de 36.000 vagoane, din raioanele Tg.Mureș, Reghin, Sg.de Pădure și Sărmaș din regiunea Cluj și a fabricii de zahăr din Sf.Gheorghe, care se va construi în perspectivă, cu o capacitate anuală de 24.000 vagoane. Această fabrică va fi asigurată cu materie primă din raioanele Sf.Gheorghe, Tg.Secuiesc și Ciuc și în caz de nevoie din raioanele Cristur și Odorhei, care vor contribui la aprovizionarea fabricilor deficiente.

Grupa plantelor furajere care ocupă 13,4% în anul 1959 din totalul suprafeței arabile, în anul 1965 va crește la 20%.

În vederea sporirii producției la ha pe lângă repartizarea rațională a culturilor se prevede organizarea teritoriului și introducerea asolamentelor la toate unitățile socialiste.

Se va acorda o atenție deosebită extinderii mecanizării tuturor lucrărilor agricole. Numărul tractoarelor fizice la S.M.T. va crește de la 407 buc. existente în 1959 pînă la 1.100 buc. tractoare în 1965. Volumul lucrărilor executate de S.M.T. va crește de la 163.500 h.a.n. în 1959 la 732.600 h.a.n. în 1965. Productivitatea pe tractor convențional crește față de 275 h.a.n. în 1959 la 450 h.a.n. în 1965.

În perioada anilor 1960–1965 lucrările pentru cultura păioaselor vor fi mecanizate în 1965 în 74,5%, din care arat și grăpat 85,6%, iar recoltatul păioaselor 65,2%. Lucrările privind cultura prășitoarelor în 1965 vor fi mecanizate 46,7%, din care prășitul 40,2%, iar recoltatul 38,5%. Lucrările privind cultura legumelor și plantelor tehnice se vor mecaniza 34,4%.

În acest scop se vor asigura mașinile și uneltele necesare executării lucrărilor de mai sus și în special asigurarea plugurilor reversibile.

Se prevede mecanizarea lucrărilor de întreținerea și recoltarea fînețelor naturale și artificiale, precum și mecanizarea lucrărilor de curățire și îngrijire a pășunilor. De asemenea, se vor executa lucrări mecanizate a combaterii dăunătorilor vegetali și animalii pe terenurile arabile, pășuni, fînețe, vii și livezi.

Prin dezvoltarea numerică a efectivului de animale, se asigură necesarul de îngrășăminte naturale, astfel că în anul 1965 din totalul suprafeței arabile se va îngrășa 35% cu o doză de 27 t/ha, ceea ce reprezintă un total de 3.298 mii tone.

În viile existente și în cele ce se vor planta se va aplica din 4 în 4 ani o doză de 35 t/ha îngrășăminte naturale pe o suprafață de 450 ha, iar pentru livezi se prevede la fiecare 5 ani o doză de 25 t/ha pe întreaga suprafață.

În vederea obținerii producțiilor mărite este necesar ca pe fiecare hectar arabil să se asigure 28 kg îngrășăminte chimice în 1960 și 160 kg/ha în 1965. În vii și livezi se vor aplica în această perioadă 40 kg/ha, respectiv 50/ha. În acest fel necesarul total de îngrășăminte chimice pe terenul arabil, vii, livezi, pășuni și fînețe va fi de 95.450 tone în 1965. În vederea menținerii unui echilibru favorabil culturilor din punct de vedere al reacțiilor chimice a solului se vor aplica amendamente calcaroase atît pe terenurile arabile, cît și pe pășuni și fînețe, precum și extinderea pe o scară largă a îngrășămintelor bacteriene.

În perioada 1960–1965 se vor folosi apele reziduale din centrele populate, precum și apele evacuate din fabricile industriei alimentare pentru îngrășarea unei suprafețe de 3.000 ha anual în jurul centrelor Tg.Mureș, Reghin, Sf.Gheorghe și Sînsimion.

Pentru mărirea producției se vor asigura semințe de soi prin crearea de loturi seminciere în toate unitățile agricole socialiste. Intreaga suprafață cultivată cu porumb se va însămînța cu sămînță hibridă.

Producțiile medii vor înregistra la sfîrșitul intervalului față de anul 1959 sporuri de 22% la grîu-secară, 50% la porumb, 40% la sfecla de zahăr, 33% la floarea soarelui și 46% la cartofi. În raport cu sporirea producțiilor medii la hectar va crește și producția totală cu 10,0% la grîu-secară, 91% la porumb, 127% la sfecla de zahăr, 64% la floarea soarelui și cu 77% la cartofi, din care la G.A.S. la grîu și secară va crește cu 27,4%, la porumb boabe cu 183%, la sfecla de zahăr cu 275%, la cartofi cu 114%.

Gospodăriile agricole de stat vor avea rolul de a asigura semințe de soi pentru gospodăriile cooperatiste, material săditor viti-pomicol, aplicarea metodelor agrotehnice avansate, devenind model pentru sectorul cooperatist agricol.

În sectorul legumicol producția totală de legume și zarzavaturi va spori de la 50.657 tone – ce se vor realiza în anul 1959 – la 83.750 tone în anul 1965, din care la G.A.S. cu 140,7%. La ridicarea productivității și producției va contribui și extinderea suprafețelor irigate care vor crește de la 830 ha – din planul anual 1959 – la 4.000 ha în 1965.

Producția totală de struguri va crește cu 121%, iar producția de fructe cu 41%, iar la G.A.S. cu 35% respectiv cu 340%.

#### b/. Producția animală

În perioada anilor 1960–1965 pe lîngă mărirea suprafețelor cultivate cu plante de nutreț se vor mări și producțiile medii la fînurile cultivate de la 3.800 kg/ha în 1960 la 5.000 kg/ha în 1965, urmînd ca lucerna și trifoiul să ajungă la sfîrșitul intervalului la 6.000 kg/ha. Se va acorda o atenție deosebită cultivării porumbului pentru siloz spre a se asigura 10 tone furaj însilozat, pe cap de animal. De asemenea, se pune un accent deosebit pe furajarea animalelor cu masă verde care va reprezenta  $\frac{1}{3}$  din totalul rației calculate în unități nutritive. Aceasta se va realiza prin mărirea producțiilor la pășunile naturale unde

masa verde va crește de la 8.000 kg/ha la 10.000 kg/ha în 1965. În rația animalelor supuse la îngrășat se va administra și alte substanțe ca: ureea, din care anual se vor folosi 6.300 tone și drojdia furajeră 6.250 tone anual, rezidii de abator, precum și natibioticele furajere. În acest fel balanța furajeră în anii 1963–1965 se va echilibra.

În perioada 1960–1965 pentru a lichida rămânerea în urmă se va spori efectivul de animale.

Dinamica efectivului de animale se prezintă în felul următor:

SPECIILE	1959	1960	1965	Procentaj		Densit.100 ha		
				1960	1965	1959	1960	1965
				1959	1959			
Taurine <sup>x</sup>	289.000	328.900	389.000	113,8	134,6	40	45	53
din care:								
– vaci <sup>x</sup>	142.000	145.900	205.500	102,7	144,7	20	20	28
Cabaline <sup>x</sup>	58.000	54.800	47.700	94,5	82,2	8,1	7,5	6,5
Porcine <sup>xx</sup>	216.400	249.700	286.200	115,3	132,2	70	76	82
din care:								
– scroafe	34.000	55.800	62.800	164,1	184,7	10,7	17	18
Ovine <sup>x</sup>	525.000	649.300	735.000	123,6	140,0	72,7	89	100
din care:								
– cu lână semi-fină <sup>x</sup>	183.800	259.000	521.100	140,9	283,5	25,8	35,5	71
Păsări <sup>xxx</sup>	1300.000	1700.000	3800.000	130,7	153,8	703	827	1139
Colonia de albine	32.800	36.000	75.000	1098	228	–	–	–

Prin lucrările de hidroameliorațiuni se vor organiza 63 eleștee între anii 1960–1965 cu o suprafață de 3.500 ha, care vor furniza, după popularea lor, cel puțin 1.800 tone pește/an.

x/ la 100 ha teren agricol

xx/ la 100 ha teren arabil

xxx/ la 100 ha teren ocupat cu culturile cerealiere.

Producțiile animale vor crește prin organizarea bazei furajere și îmbunătățirea raselor existente. Laptele de vacă muls va crește de la 1.600 l în 1959 la 2.250 l în anul 1960 și 2.800 l în anul 1965. Producția totală de lapte de vacă va crește de 2,5 ori în anul 1965 față de 1959 și vom avea o producție de 3.200 mii hl în anul 1960 și 5.544 mii hl în 1965.

Producția de lapte de oaie va crește de la 45 litri în 1959 la 53 litri în anul 1965, producția totală crescând cu 49% în 1965 față de anul 1959. Pe asemenea, va crește producția de lână pe cap de oaie productivă de la 1,9 kg în anul 1959 la 2,2 kg în anul 1960 și 2,7 kg în 1965.

Producția de lână față de 798 tone din anul 1959 va crește la 1.715 tone în anul 1965, din care producția de lână semi-fină va crește de 4,5 ori, de la 279,3 tone la 1.261 tone în anul 1965.

Producția de ouă va crește cu 232% adică de la 81,8 mil. bucăți în anul 1959 la 272 mil. bucăți în anul 1965.

Producția de carne, în greutate vie disponibilă la sacrificare va crește cu 182% față de 1959. Se va realiza un disponibil de sacrificare la taurine de 147.500 capete în 1965 față de 65.100 capete în 1960, cu o greutate medie de sacrificare de 320 kg în 1965 față de 300 kg în 1960. La porcine se va realiza un disponibil de sacrificare de 683.000 capete.

În această perioadă se vor îmbunătăți rasele existente, la taurine va crește rasa Simenthal, la ovine rasa țigaie (în raioanele de munte – țigaia de munte), la porcine rasele actuale vor fi ameliorate pentru producția de carne și capacitatea de îngrășare timpurie. Rasa locală de păsări va fi îmbunătățită cu rasa Rhode și se vor crea rase de păsări cu randament mare la îngrășare.

În sectorul creșterii animalelor, gospodăriile agricole de stat vor asigura pe plan regional necesarul de animale de reproducție, ouă pentru incubarea artificială și vor introduce metodele cele mai avansate în creșterea, furajarea și ocrotirea sănătății animalelor.

În cadrul plantelor tehnice se va introduce ca o cultură nouă cultura hameiului, a cărui arie de extindere se amplasează



în raioanele Reghin, Sg.de Pădure, Cristur și Odorhei, după necesitățile unităților industriale pe o suprafață de 150 ha care se va putea extinde.

În perioada anilor 1960–1965 se va dezvolta rețeaua în-sămânțărilor artificiale la vaci și oi, astfel ca să cuprindă cel puțin 75% din efectivul de vaci și 50% din efectivul de oi.

Pentru dezvoltarea creșterii păsărilor se va lărgi acțiunea de incubație artificială prin construirea unui centru avicol și reutilizarea stațiunilor existente cu incubatoare moderne.

Asistența tehnică sanitară-veterinară se va îmbunătăți prin lărgirea rețelei, construirea de noi unități spitalicești și dispensare.

### c/. Investiții – construcții agricole

În perioada 1960–1965 investițiile din agricultură se vor orienta spre dezvoltarea creșterii animalelor, depozitarea produselor, difuzarea semințelor selecționate, precum și lucrări de îmbunătățiri funciare. Investițiile centralizate se vor executa în valoare totală de 655.000 mii lei.

Construcțiile Departamentului Agriculturii se vor executa în valoare de 146.820 mii lei, principalele obiective fiind 6 centre de însămânțări artificiale, 2 centre avicole, 4 spitale veterinare și 5 dispensare veterinare.

Pentru păstrarea semințelor selecționate se vor construi în regiune 4 magazine și o stațiune de decuscutare. Se va înființa Casa Agronomului pentru care se prevede amenajarea unei clădiri în cadrul centrului școlar agricol Tg.Mureș. De asemenea, se vor construi un centru mecanic S.M.T., ateliere de reparații și centre de protecția plantelor, 10 case laborator, 3 pavilioane pentru expoziții agricole și alte construcții zoopastorale.

În unitățile Gostat, față de efectivele de animale în continuă creștere și sporirea producțiilor agricole vegetale ca și față de extinderea mecanizării, volumul lucrărilor de construcții necesită fonduri în valoare de 21.200 mii lei care vor asigura adăposturi pentru 11.800 capete taurine, 8.300 capete porcine, 19.000 capete ovine, 10.000 păsări, precum și magazine pentru

720 vagoane de produse, ateliere mecanice pentru repararea unui număr de 345 tractoare, 53 apartamente de locuit, precum și alte construcții.

Lucrările de investiții în sectorul îmbunătățirilor funciare și hidroameliorații se cifrează la o valoare totală de 19.203 mii lei, în afară de care se vor mai executa lucrări prin muncă voluntară prin mobilizarea țărănimii muncitoare evaluate la 120.647 mii lei.

În gospodăriile agricole colective valoarea investițiilor programate în intervalul 1960–1965 este de 380.550 mii lei la care se vor folosi creditele acordate de stat într-un volum de 155.000 mii lei.

#### d/. Învățământ agricol și problema cadrelor de specialitate.

Pentru pregătirea cadrelor medii și profesionale în cadrul regiunii s-a propus funcționarea în continuare a 3 centre școlare agricole existente, precum și a 25 școli profesionale agricole și silvice față de 17 școli profesionale existente în prezent.

#### e/. Fondul central de produse agricole

Contribuția regiunii la fondul central de produse agricole va crește în această perioadă atât la produsele vegetale cât și la produsele animale. Creșterea va fi mai accentuată în anii 1964–1965 odată cu terminarea transformării socialiste a agriculturii.

Creșterea volumului de produse destinat fondului central se prezintă astfel:

PRODUSELE	U/M	1959	1960	1965	%	%
					1960	1965
Grâu-secară	t	32.000	34.950	38.760	109,2	121,1
Orzoaică	t	13.000	13.100	31.000	100,8	238,4
Fl. soarelui	t	1.000	1.000	2.000	100,0	200,0
Sfl. zahăr	t	286.000	400.000	700.000	139,9	244,7
Cartofi	t	123.000	173.000	427.000	140,7	347,2
Carne	t	29.400	32.500	90.000	110,5	306,1
Lapte – total	hl	1.011.500	1.550.000	4.200.000	153,2	415,2
Lână	t	540	760	1.500	140,7	277,7

Gospodăriile agricole de stat în anul 1965 vor preda statului:

PRODUSE	1965	Creșteri în % între 1959–1965
– Grâu–seară	4.960 t	36
– Sfecla de zahăr	30.000 t	275
– Cartofi	10.100 t	144
– Legume, zarzavaturi	6.000 t	141
– Carne	4.810 t	220
din care:		
– carne de porc	2.130 t	177,5
– Lapte	252.600 hl	614
– Lână	79,5 t	430

Prețul de cost la principalele produse vegetale și animale se va reduce în anul 1965 cu 18–20% față de realizările din anul 1959.

#### IV DEZVOLTAREA SILVICULTURII

Regimul democrat-popular a moștenit de la fostul regim burghezo-moșieresc un fond forestier dezorganizat, slab productiv, epuizat de rezervele de masă lemnoasă, lipsit de instalații corespunzătoare și cu întinse suprafețe despădurite, neregenerate și brăcuite.

Datorită transformărilor revoluționare din ultimii 10 ani aceste situații s-au îmbunătățit simțitor.

Fondul forestier se prezintă astăzi organizat, just proporționat, cca. 92% din suprafața păduroasă a R.A.M. reprezentând fondul de stat și cca. 8% fiind în gospodărirea sfaturilor populare.

În ultimii ani s-au împădurit cca. 53.000 ha lichidându-se aproape suprafețele despădurite, neregenerate și brăcuite. Azi mai sînt de împădurit cca. 10.500 ha restanțe și cca. 700 ha terenuri degradate. Aceste suprafețe se vor împăduri pînă în 1962 inclusiv, după care urmează numai executarea lucrărilor curente, în volum de cca. 2.100 ha în medie anuală. Se vor împăduri de asemenea, și terenurile de folosință comunală și terenurile degradate ale G.A.S. și G.A.C. (cca. 1.350 ha) în perioada 1960–1965 rămînînd neatînse terenurile bune pentru pășunat.

Procentul mediu de reușită a împăduririlor de cca. 77%, în ultimii 10 ani s-a îmbunătățit ajungînd în 1958 la 81%. Ca efect al calificării continue al personalului, a productivității mereu sporite a pepinierelor, a mecanizării unor lucrări și mai ales a realizării la împăduriri, a proporției celei mai indicate a speciilor, procentul mediu de reușită va ajunge în anul 1965 la cel puțin 90%.

Prețul de cost actual de 1.429,65 lei/ha împădurit, prin extinderea muncii patriotice se va reduce la cca. 1.290 lei/ha.

Volumul lucrărilor de întreținere și operații culturale între 1960–1965 va crește simțitor, ajungînd în 1965 la un volum de peste 20% din masa lemnoasă totală.

Se vor pune în producție rezervele lemnoase din pădurile de protecție de grupa I-a, în volum mult sporit față de trecut, cca. 50.000 mc în 1965, față de cca. numai 10–12.000 mc în 1959. Aceasta va contribui la creșterea volumului exploatabil al fondului centralizat. Se vor mobiliza resursele extraforestiere, precum cel al pădurilor comunale în volum de cca. 65.000 mc anual.

Din pădurile G.A.S., pășuni împădurite etc. se vor mobiliza cca. 13.000 mc anual, deci în total cca. 78.000 mc anual, care va fi destinat în special aprovizionării populației.

Se prevede o sporire de cca. 45–50% a veniturilor din produsele accesorii ale pădurilor.

Prin lucrările de combaterea dăunătorilor executate în ultimii ani pădurile din R.A.M. se află în situația de a putea fi îngrijite cu muncă de natură preventivă, care va da posibilitatea de a se stinge orice focar nou de infecție ce s-ar ivi, încă din stadiul său inițial.

Se prevede ca în anul 1965 pădurile din R.A.M. vor ajunge în situația corespunzătoare cu prevederile silviculturale, ceea ce va permite pe de o parte dezvoltarea normală a pădurilor, iar pe de altă parte – ca efect al justei solicitări a posibilității reale – să se regularizeze într-un timp relativ scurt (cca. 40 ani) și situația claselor de vîrstă, astăzi încă anormale.

Pentru activitatea accesorii se propune următoarele creșteri:

SPECIFICARE	U/M	1959	1965	1965
				1959 %
A.				
– Conuri de molid	tone	117	250	213,0
– Coajă de molid	tone	850	1000	117,6
– Rășină	tone	175	200	114,2
B.				
– Păstrăvi	tone	5,5	10,0	181,8
– Carne de vînat	tone	22,0	25,0	113,6
– Piei și blănuri de vînat	mii buc.	15,0	20,0	133,3
C. Fructe de pădure	tone	1400	2800	200,0

## V TRANSPORTURI SI TELECOMUNICATII

### C.F.R.

În perioada 1960–1965, transportul pe calea ferată va trebui să asigure îndeplinirea sarcinilor ce-i revin prin creșterea cu 30% a volumului de mărfuri încărcate și cu 11% a călătorilor expediați față de prevederile de plan pe anul 1959.

În acest scop pentru această perioadă s-au prevăzut următoarele:

- înlocuirea treptată a locomotivelor cu aburi cu locomotive Diesel-electrice, astfel ca în anul 1965 parcul locomotivelor cu aburi să fie redus cu 17%;
- la Praid și Brețcu se prevede efectuarea unor lucrări de construcții necesare alimentării cu apă și cărbuni, în valoare totală de 270 mii lei;
- urmare mării parcului de vagoane, reviziilor curente și a reparațiilor se prevede construirea halei de reparat vagoane la atelierul de zonă Tg.Mureș pentru care se prevăd cheltuieli de 3.950 mii lei;
- reconstruirea a 162 poduri și consolidarea a 19 poduri cu o lungime totală de 819 ml, în valoare de 31.175 mii lei;
- avînd în vedere electrificarea preconizată a liniei Ghimeș–Ciceu se prevede reconstruirea tunelului Ciuman–Livezi pentru perioada 1963–1965, în valoare de 36.900 mii lei;
- centralizarea electrodinamică a stației Ciceu și Sf.Gheorghe, în valoare de 8.650 mii lei;
- pentru a face față creșterii volumului de transport, se prevăd lucrări de sistematizarea stației Ciceu, între anii 1960–1965, în valoare de 10.000 mii lei;
- pentru construirea de locuințe de serviciu, se prevăd 38.000 mii lei eșalonate pe anii 1960–1965.

Ca urmare a înzestrării tehnice a căilor ferate, a măsurilor de organizare, precum și a extinderii metodelor avansate de lucru se prevede că indicii de calitate ai transporturilor pe calea ferată se vor îmbunătăți în 1965 față de 1959 astfel:

- viteza comercială de secție a trenurilor de marfă va crește de la 14,4 la 17,0 km/oră;
- încărcătura statică la vagoanele de marfă va spori de la 7,10 la 7,70 tone de osie;
- greutatea medie brută a unui tren de marfă va crește de la 785 la 920 t/tren;
- consumul specific de combustibil al locomotivelor va fi redus de la 4,98 la 4,80 kg/100 tone brute km;
- productivitatea muncii va crește cu 22,7%.

### Drumuri

In perioada anilor 1960–1965 se va pune un accent deosebit pe modernizarea principalelor căi rutiere.

In această perioadă se propune modernizarea a 474,661 km drumuri naționale, astfel:

Traseul	Anul
Ungheni – Tg.Mureș – Toplița	1960
Chichiș – Miercurea Ciuc – Toplița	1960
Bălăușeri – Sovata – Miercurea Ciuc	1961
Toplița – Borsec	1962
Bălăușeri – Tg.Mureș	1963
Fărăgău – Reghin	1963
Brețcu – Poiana Sărată	1963
Gheorgheni – Bicz	1963
Reghin – Teaca	1964
Miercurea Ciuc – Ghimeș	1964

Totodată propunem modernizarea drumurilor care leagă următoarele localități cu drumuri naționale:

Reghin – Lăpușna  
 Tolvayos – Harghita  
 Malnaș – Malnaș Băi  
 Homorod – Chirui Băi.

Eșalonarea pe ani se prezintă astfel: 1960 – 59,766 km, 1961 – 71,920 km; 1962 – 105,276 km; 1963 – 133,289 km; 1964 – 86,575 km; 1965 – 17,835 km.

Costul total al acestor lucrări va fi de 357.300 mii lei astfel, prețul mediu va fi de cca. 753 mii lei la km.

Pînă în anul 1965 se vor moderniza 393 km de drumuri de interes local, eșalonat pe ani după cum urmează: 1960 – 35,100 km; 1961 – 51,200 km; 1962 – 66,500 km; 1963 – 75,600 km; 1964 – 77,600 km și 1965 – 87,000 km. Costul acestor lucrări se ridică la suma de 266.700 mii lei, astfel prețul mediu va fi de 678 mii lei/km inclusiv lucrările de artă.

În vederea reducerii prețului de cost, pe toate șantierele de modernizare a drumurilor se va organiza muncă patriotică. Luînd în considerare natura lucrărilor se prevede că în această perioadă, la drumuri naționale, valoarea muncilor voluntare va însuma 91.100 mii lei, iar la lucrările de modernizarea drumurilor locale, valoarea de 72.300 mii lei, în total 163.400 mii lei, ce reprezintă o ieftinire a costului total al lucrărilor în medie cu 27%.

#### Transporturile auto rutiere

Pentru perioada 1960–1965 se prevede că transportul auto trebuie să asigure:

La traficul de călători majorarea capacității cu 27% (de la 2.024 la 2.580 locuri), a volumului de călători/km cu 31%, a coeficientului de utilizare cu 10% și a productivității cu 3% în plus față de 1959.

La traficul de marfă se prevede ca: volumul de tone/km va crește cu 41%, coeficientul de utilizare al parcului cu 39%, coeficientul utilizării capacității cu 15%, iar productivitatea va crește cu 10% față de 1959.

În această perioadă prețul de cost lei t/km va scădea de la 1,432 la 0,810, adică cu 43,5% față de 1959.

Economia realizabilă în perioada 1960–1965 se estimează la 153.300 mii lei.

Pentru asigurarea realizării economiei arătate mai sus se prevede: schimbarea formei organizatorice actuale de exploatare și comasarea parcului regional a întreprinderilor de transport, I.P.T.A., I.T.C., Gostranscoop, T.R.C.L. Totodată se consideră necesară schimbarea formei organizatorice la întreținerea



parcului cu o formă organizatorică mai superioară, socialistă, prin care se va asigura productivitate mai mare, siguranță în circulație și cu un preț de cost mai redus.

Pentru realizarea unui aparat tehnic corespunzător, se prevede ca din economii să se efectueze lucrări de investiții în valoare totală de 139.200 mii lei, din care:

– construcții-montaj	76.450 mii lei
– completarea cu utilaje și achiziții de autovehicule	62.800 mii lei

Productivitatea muncii (t/km convențional/1 salariat) va crește în această perioadă cu 97%.

#### Poșta și telecomunicații

Până în 1965 se vor automatiza centralele telefonice din 4 localități urbane (reședințe raionale): Miercurea Ciuc, Reghin, Odorhei, Sf.Gheorghe cu o capacitate totală de 2.000 linii, numărul abonaților telefonici putând crește în aceste centre cu 800. Astfel, numărul liniilor telefonice automate în mediul urban – care în prezent reprezintă 45% din totalul liniilor – va ajunge în 1965 la 62%.

Se vor automatiza comunicațiile telefonice în mediul rural în 4 raioane, ajungându-se astfel ca în 1965 – 44% din telefonia rurală să fie automatizată.

Pentru satisfacerea în condițiuni mai bune a deservirii convorbirilor telefonice interurbane se vor constitui noi circuite telefonice și sisteme de frecvență pe direcțiile cu trafic intens, astfel rețeaua interurbană va crește cu 390 km circuit și 1.590 km căi frecvente.

Pentru ridicarea nivelului cultural și pentru o mai bună informare a populației, se vor executa noi lucrări de radioficare și se vor extinde instalațiile existente, astfel încât numărul abonaților radioficare în anul 1965 va ajunge la 22.000.

În stațiunea balneo-climaterică Borsec și în gara Ciceu se vor construi clădiri corespunzătoare pentru poșta și telecomunicații.

Baza tehnico-materială a dezvoltării pe linie de exploatare va fi asigurată prin investiții în valoare totală de 19.434 mii lei.

## VI INVESTITII – CONSTRUCTII

In scopul creării bazei materiale a dezvoltării diferitelor sectoare de activitate în perioada 1960–1965 s-a prevăzut un volum mai mare de investiții decât ceea ce ar conveni în medie perioadei respective.

In perioada planului economic (1960–1965) volumul lucrărilor de investiții propuse se ridică la 7.425.474 mii lei, adică 40% din valoarea propusă pentru întreaga perioadă a schiței program de dezvoltare.

Greutatea specifică a lucrărilor de construcții-montaj reprezenta 67% din volumul total de investiții și se cifrează la 5.010.479 mii lei.

In formularea propunerilor privind investițiile pentru această perioadă s-a orientat către sectoarele conducătoare ale economiei naționale. Astfel, din volumul total al investițiilor sumele propuse a fi alocate industriei reprezintă 52%, transportului, telecomunicațiilor și drumurilor 9,8%, agriculturii și silviculturii 9%, circulației mărfurilor 1,4%, sectorului construcții 0,7% și construcțiilor social-culturale și gospodării comunale 14,9%.

In cadrul industriei se prevede dezvoltarea într-un ritm mai rapid a ramurilor producătoare de mijloace de producție. Din suma totală 3.841.034 mii lei prevăzut pentru industrie, ramura industriei chimice va avea ponderea de 36,5%, industria extracției gazului metan 10,2%, exploatarea forestieră și prelucrarea lemnului 17%, industria cărbunelui 7,3%.

Odată cu dezvoltarea ramurilor producătoare de mijloace de producție, se va acorda atenția cuvenită și dezvoltării ramurilor producătoare de bunuri de consum. Astfel, pentru industria alimentară s-a alocat 11,6%, iar pentru industria ușoară 4,7% din volumul total al investițiilor prevăzute pentru întreaga industrie.

Investițiile propuse la unitățile sfaturilor populare, în această perioadă reprezintă 20,8%, adică aproape de 3 ori mai mare decât ponderea pe care o va deține acest sector în întreaga perioadă a anilor 1960–1975. Aceasta din motivul că în intervalul 1960–1965 se prevede dezvoltarea diferitelor ramuri existente ale industriei locale și nu înființarea de noi unități.

Prin contribuția voluntară în acest interval se va executa investiții în valoare de 288.540 mii lei, care reprezintă 4% din volumul total al investițiilor și peste 50% din valoarea contribuției estimate pe perioada 1960–1975.

Dinamica volumului de investiții față de anul 1959 se prezintă astfel:

1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
100%	211	223	272	327	335	345

Pe ramurile economiei naționale dinamica investițiilor în perioada 1960–1965 față de realizările din 1954–1959, arată o creștere după cum urmează:

- Industria 280%, construcții 363%, transport-drum – telecomunicații 309%, agricultură-silvicultură 410%, circulația mărfurilor 366%, gospodăria comunală și sectorul social-cultural 450%, construirea locuințelor 405%.

În cadrul planului economic se prevede, pe lângă lărgirea întreprinderilor existente și construirea unor întreprinderi noi, executarea unor lucrări de mare importanță ca modernizarea drumurilor, terminarea procesului de reîmpădurire etc. Se vor construi liniile de transport electrice, necesare electrificării regiunii și se vor electrifica 275 localități și se va introduce gazul metan în 48 localități din care 5 orașe.

Pentru a putea face față sarcinilor de construcții se va mări capacitatea trustului de construcții local (Tg.Mureș) și se va înzestra cu utilaje moderne de mare productivitate. Se prevede folosirea mai intensă a elementelor prefabricate, contribuind astfel la creșterea productivității muncii și reducerea cheltuielilor în construcții.

## VII DEZVOLTAREA ACTIVITĂȚILOR DE DESERVIRE A POPULATIEI

### a/. Extinderea rețelei de desfacere a comerțului socialist.

În cadrul planului de dezvoltare pe perioada 1960–1965 s-a prevăzut creșterea volumului de desfacere de la 1.737 milioane lei din 1959 la 2.965 milioane lei în 1965 (de 170%). S-a prevăzut că 85% din fondul de mărfuri alimentare și 90–92% din fondul de mărfuri industriale să fie desfăcute prin comerțul socialist.

În această perioadă numărul unităților de desfacere va crește cu 202 unități noi, înzestrându-se cu instalații frigorifice și utilaje comerciale moderne. Avînd în vedere faptul că rețeaua actuală de depozite (13.000 mp și 6.500 tone capacitate), nu este în raport cu nevoile reale ale comerțului socialist, se propune dezvoltarea rețelei – prin construirea de noi depozite – cu încă 13.800 mp.

Pentru procurări de utilaje comerciale moderne, mica mecanizare, automatizarea deservirii și specializarea unităților s-au prevăzut investiții în valoare de 17.399 mii lei.

Pentru dezvoltarea rețelei comerciale în centrele muncitorești și stațiunile balneo-climaterice pentru construcții noi s-au prevăzut 7.587 mii lei.

### b/. Învățămînt–cultură

Învățămînt. În vederea generalizării învățămîntului de 7 ani pentru cuprinderea tuturor copiilor de vîrstă școlară în cl.V–VII numărul școlilor de 7 ani se va ridica de la 270 din 1960 la 283 pînă în 1965. În acest scop din fond central s-a propus construirea a 20 școli de cultură generală, dezvoltarea a 34 școli și construirea din contribuție voluntară a 334 săli de clasă, 8 internate, 9 săli de laborator, 5 săli de gimnastică și 5 ateliere. Valoarea totală a construcțiilor din fond central se ridică la 51.600 mii lei, iar din contribuție voluntară la 21.275 mii lei.

În sumele propuse pentru investiții se cuprinde și necesarul de utilaje pentru școli, ateliere, precum și laboratoarele Institutului Medico-Farmaceutic.

Analizând dezvoltarea economică a regiunii și necesarul de cadre de specialitate considerăm necesar construirea a 10 școli profesionale și anume: școală tehnică alimentară în Tg.Mureș și Miercurea Ciuc, școală profesională dulgher în Reghin, școală profesională metal Vlahița și Reghin, școală profesională lemn Gălăuțaș, școală profesională minier Căpeni, școală tehnică chimică Tg.Mureș, școală tehnică sanitară Sf.Gheorghe, școală profesională construcții Odorhei, care vor asigura necesarul de muncitori și tehnicieni calificați întreprinderilor economice.

Cultură. Necesitatea dezvoltării nivelului cultural al oamenilor muncii impune dezvoltarea rețelei instituțiilor culturale. În acest sens s-a prevăzut creșterea rețelei cinematografice, a bibliotecilor, caselor de cultură și căminelor culturale.

În prezent 3 instituții artistice din Tg.Mureș dispun de o singură sală de spectacol care inițial nici nu a fost construită pentru scopuri teatrale. Din acest motiv construirea teatrului prevăzut în plan este justificată.

Rețeaua instituțiilor artistice corespunde necesităților regiunii. Considerăm însă necesar înființarea unui teatru de stat român în orașul Reghin care va da spectacole și în cuprinsul regiunii.

Se propune construirea caselor de cultură raionale în Toplița, Miercurea Ciuc, Tg.Secuiesc și Band și un palat al pionierilor la Tg.Mureș până la 1960–1963.

Cunoscând rolul important al muzeelor în educarea masei și având în vedere faptul că majoritatea muzeelor nu dispun de localuri, este necesar construirea celor 3 muzee propuse până în 1965.

În vederea antrenării masei în activitatea sportivă, construirea bazelor sportive cuprinse în propunerile de plan este un minim de necesar. Se prevede construirea unui bazin de înot acoperit la Tg.Mureș – până în 1963. Valoarea totală a construcțiilor cu destinație pentru sport se ridică la 77.759 mii lei.

Se prevede amenajarea platoului Cornești ca parc de cultură până în 1960–1963.

### c/. Ocrotirea sănătății

Îmbunătățirea asistenței medicale în anii precedenți a ameliorat starea de sănătate a populației care se reflectă în scăderea mortalității generale, a celei infantile și a morbidității generale.

În perioada 1960–1965 s-au propus unele obiective care vor trebui să contribuie și pe mai departe la întărirea asistenței sanitare a oamenilor muncii.

S-a propus construirea a 2 spitale, cu câte 450 paturi, în Odorhei și Tg.Secuiesc, 1 spital de boli contagioase, cu 350 paturi la Tg.Mureș și câte un spital cu câte 150 paturi la Baraolt și Sf.Gheorghe. În felul acesta numărul paturilor de spital va crește la 6,1 paturi la mia de locuitori.

Pentru o asistență medicală cât mai specializată s-a propus construirea a 6 policlinici mari și moderne – cu toate cabinetele de specialitate și înzestrate cu cele mai noi aparate medicale la Reghin, Toplița, Odorhei, Baraolt, Sg.de Pădure și Tg.Secuiesc.

Pentru lărgirea asistenței medicale în mediul rural se propune construirea a 12 dispensare medicale în acele localități unde se vor înființa circumscripții sanitare model. Se prevede ca în perioada viitoare să se construiască alte 36 dispensare, în așa fel ca în 50% din ele să se poată acorda cea mai calificată asistență medicală.

Pentru asigurarea promptă și în bune condițiuni a populației cu medicamente s-a propus construirea unui depozit de medicamente în orașul Tg.Mureș și 5 farmacii moderne în unele din orașele regiunii.

Pe măsura creșterii bunei stări a populației cresc și cerințele, față de o asistență medicală modernă și calificată și asigurarea asistenței de urgență. Pentru aceasta am propus construirea a 5 stații de salvare înzestrate fiecare cu 2-3 mașini de salvare.

### d/. Gospodăria comunală

În perioada 1960–1965 sectorul gospodăriei comunale își va spori volumul producției de la 87.920 mii lei în 1959,

la 146.426 mii lei în 1965, adică cu 66,5%. Volumul total al investițiilor pentru obiectivele și lucrările propuse se ridică la 479.954 mii lei.

Pentru a îmbunătăți alimentarea cu apă potabilă și industrială s-a prevăzut construirea și dezvoltarea uzinelor de apă și a stațiilor de epurare, extinderea rețelei de apă și canalizare, și sporirea capacității de transport a conductelor în 10 orașe: Tg.Mureș (1960–1963), Gheorgheni, Sf.Gheorghe, Reghin, Odorhei, Cristurul Secuiesc, Sovata, Tg.Secuiesc, Toplița și Miercurea Ciuc, investindu-se în acest scop 78.022 mii lei.

Se propune construirea a 4 uzine de apă în localitățile Reghin, Vlăhița, Lacul Roșu, Tg.Secuiesc. Astfel, numărul orașelor cu instalație centrală de apă potabilă va crește de la 7 la 11, iar rețeaua se va extinde cu 25 km ceea ce reprezintă un spor de 17%. Odată cu aceasta va crește și consumul pe cap de locuitor de la 55,1/zi la 85,1/zi, deci cu 54,5%.

Se propune introducerea gazului metan în 42 localități din care 10 centre industriale și stațiuni balneo-climaterice, între care Reghin, Tg.Secuiesc, Odorhei, Tușnad, Sovata, Cristurul Secuiesc, Miercurea Ciuc, Sf.Gheorghe. La sfârșitul perioadei gazul metan va fi introdus în 76 localități, adică cu 85% mai multe decât cele existente în 1959 investindu-se în acest scop 30.989 mii lei.

Rețeaua de distribuție va spori cu 276 km ceea ce reprezintă cu 79% mai mult decât rețeaua existentă în 1959.

Se va introduce treptat transportul în comun în orașele Odorhei, Sovata și Covasna, iar serviciul de taximetre se va extinde în 8 orașe printre care Miercurea Ciuc, Gheorgheni, Sovata Reghin, Sf.Gheorghe, Tg.Secuiesc, Covasna, Toplița, ceea ce va asigura o deservire corespunzătoare a populației, precum și creșterea volumului încasărilor cu 91,3%,

Parcul de autobuse și taximetre va spori de la 54 buc. existente în anul 1959 la 134 buc, adică cu 149%.

Se prevede crearea condițiilor minime de garare, întreținere și repararea parcului auto pentru care se propune o investiție de 4.452 mii lei .

În domeniul salubrității – băi s-a propus construirea de băi publice în orașele Sovata și Sg.de Pădure și amplificarea celei din Tg.Mureș.

Pentru salubritatea străzilor și evacuarea gunoaielor s-a prevăzut procurarea a 8 autocamioane, 3 autostropitori și 1 autobasculantă și autogunoieră ca și amenajarea crematoriului de gunoi din Tg.Mureș.

Pentru muncitorii din acest sector s-a prevăzut construirea la Tg.Mureș a unui grup social.

Realizarea acestor obiective necesită o investiție de 7.810 mii lei prin care producția acestor activități va crește cu 25,4%.

În vederea rezolvării problemei spațiului locativ s-a apreciat necesar construirea a 7.220 apartamente în valoare de 274.360 mii lei.

S-au prevăzut noi construcții de hoteluri în Tg.Mureș, Tg.Secuiesc, Toplița și Sg.de Pădure cu o capacitate totală de 390 paturi, în valoare de 5.480 mii lei, ceea ce va face ca volumul încasărilor din acest sector să crească cu 36,8% față de anul 1959.

În alte activități de deservire aparținând sectorului gospodăriei comunale, ca de exemplu coșeritul, repararea și instalarea diferitelor mașini, producerea pieselor din fontă turnată pentru instalații, volumul producției va crește cu 65,9% contribuind astfel la o mai bună deservire a populației cu aceste servicii .

x

x x

La întocmirea schiței program de dezvoltare economică și social-culturală a Regiunii Autonome Maghiare și la concretizarea acestor propuneri în cadrul planului economic ne-am condus după indicațiile date de Comisia centrală de partid și guvern pentru elaborarea planului de perspectivă.

Propunerile făcute se bazează pe:



- folosirea integrală și rațională a bogățiilor solului și a subsolului;
- asigurarea ocupării în sfera producției materiale a forței de muncă disponibile în prezent și celei ce va deveni disponibilă în perspectivă;
- dezvoltarea economică și social-culturală a regiunii în viitor, prin ridicarea raioanelor rămase în urmă.

La formularea propunerilor am avut în vedere faptul că în această perioadă poporul nostru va termina în linii mari construirea socialismului în țara noastră, trecând într-o nouă etapă – aceea a desăvârșirii construcției socialiste.

Regiunea noastră în perioada planului de perspectivă va trebui să aibă o contribuție de seamă la realizarea acestei sarcini mărețe.

Călăuzit de aceste idei, în vederea creării bazei tehnico-materiale necesare înlăptuirii planului economic, în primul rând am propus dezvoltarea întreprinderilor industriale și instituțiilor social-culturale, prin înzestrarea lor cu utilaj modern, de mare capacitate; iar în al doilea rând – acolo unde prin dezvoltare sau reutilare nu se poate rezolva problema – am propus înființarea, construirea și înzestrarea cu utilajul cel mai modern a unor unități noi industriale, sociale și culturale.

Regiunea noastră dispune de diferite zăcăminte, minereuri, gaze și alte bogății ale subsolului. Pentru cunoașterea precisă a acestor bogății – însemnate pentru întreaga economie națională – am propus intensificarea explorărilor și prospecțiunilor geologice.

În anul 1975, prin înlăptuirea propunerilor făcute în cadrul planului de perspectivă, Regiunea Autonomă Maghiară va avea: o industrie care va contribui la satisfacerea cerințelor economiei naționale în mijloace de producție și a consumului individual în permanentă creștere.

Agricultura socialistă, intensivă cu o productivitate sporită va asigura cantități abundente de produse agroalimentare, asigurând totodată aprovizionarea cu materie primă a industriei alimentare și ușoare.

Prin dezvoltarea învățămîntului, ocrotirii sănătății și a instituțiilor culturale, prin dezvoltarea rețelei de desfacere și asigurarea unei abundențe în mărfuri, va crește considerabil nivelul de trai material și cultural al oamenilor muncii din R.A.M.

Oamenii muncii din regiunea noastră, însuflețiți de politica națională consecventă marxist-leninistă a partidului nostru și de succesele obținute pînă în prezent, în construcția socialistă sub conducerea partidului în viitorii ani, vor concentra toate eforturile și vor munci cu entuziasm, hotărîre și perseverență pentru traducerea în viață a prevederilor planului de perspectivă, contribuind prin aceasta la înflorirea scumpei noastre patrii Republica Populară Romînă.

## REFERAT

privind posibilitățile de valorificare pe cale industrială  
a sienitelor nefelinice din masivul de la Gheorgheni – Ditrău  
și a aluviunilor din bazinul superior al Mureșului, precum și  
a măsurilor ce le propunem în acest scop.

I. în masivul eruptiv de la Gheorgheni – Ditrău sînt cunoscute importante rezerve de sienite nefelinice, cercetate de către Comitetul Geologic și a căror lucrări au conturat 79 milioane tone rezerve de categoria C<sub>2</sub>, cu un conținut informativ de:

– Al <sub>2</sub> O <sub>3</sub>	– 20–25%
– Fe <sub>2</sub> O <sub>3</sub>	– 1,5%
– K <sub>2</sub> O + Na <sub>2</sub> O	– 13–15%
– SiO <sub>2</sub>	– 40–50%

Cu toată forma lenticulară a zăcămintelor sienit-nefelinice, totuși rezervele sînt foarte importante și merită să fie luate în considerare.

În ultimul deceniu valorificarea complexă a sienitelor nefelinice a fost cercetată și s-a pus în aplicare pe scară industrială în U.R.S.S.

Din datele de literatură se constată că compoziția chimică a unor sienite nefelinice în exploatare, din Canada, sînt foarte apropiate cu cele de la Ditrău și anume:

– Al <sub>2</sub> O <sub>3</sub>	– 23,3%
– Fe <sub>2</sub> O <sub>3</sub>	– 2%
– K <sub>2</sub> O + Na <sub>2</sub> O	– 15 %
– SiO <sub>2</sub>	– 59 %

Literatura sovietică a publicat în ultimii ani numeroase articole privind valorificarea complexă a sienitelor nefelinice, din care rezultă că se pot obține următoarele produse:

- Alumină pentru industria de aluminiu,
- Compuși alcalinici sub formă de carbonat de sodiu și potasiu,
- Ciment Portland,
- Silice coloidală.

Prin prelucrarea sienitelor nefelinice, la 1 tonă alumină se obține cca. 1 tonă carbonați alcalini și 7-8 tone ciment portland.

Ținând seama de faptul că la noi în țară rezervele de bauxită de bună calitate și de categoriile A+B+C<sub>1</sub> explorate în regiunea Oradea sînt limitate și vor acoperi nevoile interne, înscrise în perspectivă pe o perioadă de cca. 15 ani, rezultă că dezvoltarea industriei de aluminiu în R.P.R. după 1970, trebuie orientată spre valorificarea acestei noi baze de materii prime, din care dispunem în zona Gheorgheni–Ditrău de importante rezerve.

În cazul unei producții de 200.000 t/an alumină (corespunzătoare cu 100.000 t/an aluminiu metalic) prevăzut și în planul de perspectivă al ramurii metalurgiei neferoase, se vor obține următoarele produse:

- 200.000 tone alumină (Al<sub>2</sub>O<sub>3</sub>),
- 200.000 tone carbonați alcalini,
- 1.600.000 tone ciment Portland.

Pentru realizarea acestor produse se vor consuma:

- 1.100.000 t/an sienite-nefelinice,
- 1.500.000 t/an calcar.

În literatura de specialitate se menționează că investițiile pentru un complex cu profilul indicat mai sus sînt mult mai mici decît investițiile ce s-ar face separat pentru o fabrică de ciment la capacitatea arătată mai sus.

II. Masivul sienit-nefelinic de la Gheorgheni–Ditrău reprezintă sursa cea mai importantă de aluviuni cu valoarea economică din bazinul superior al Mureșului. Lucrările științifice asupra acestor roci sienit-nefelinice sînt numeroase, însă problema valorificării industriale a aluviunilor cu titan-zirconvanadiu nu s-a pus pînă în 1958. La ora actuală această problemă este încă în faza cercetărilor și pînă în prezent nu s-a întocmit nici un studiu tehnico-economic corespunzător.

Aluviunile de rîu din bazinul superior al Mureșului prezintă un deosebit interes pentru economia națională și sînt cele mai interesante din țară comparativ cu alte zone de aluviuni, întrucît se pretează la o valorificare totală.

Astfel, prin prelucrarea acestor aluviuni se pot obține următoarele produse:

- concentrate de ilmenit, titanit (sfen) și zircon,
- minerale radioactive de tipul monazitului,
- feldspați,
- hornblendă,
- magnetită titano-vanadiferă,
- sienite nefelinice cu utilizările arătate mai sus.

Lucrările recente executate de către Comitetul Geologic prin ISEM asupra aluviunilor de la pîrîul Alb din acest bazin au dat următoarele rezultate (raportate la o tonă de aluviuni brute):

- 12 kg. concentrat colectiv de minereuri grele din care
- concentrat de zircon 2 kg.
- concentrat de ilmenit 1,2 kg.
- concentrat de titanit 2 kg (din totalul de 4 kg cît există în realitate)
- feldspați 2 kg.
- magnetită titano-vanadiferă 2,8 kg.

De asemenea bolovănișul și pietrișul acestor aluviuni este format în proporție de pînă la 90 % din sienite și sienite-nefelinice.

Studiile asupra valorificării aluviunilor de pe valea Mureșului (Lăzarea–Ditrău–Jolotca) au delimitat trei cîmpuri aluvionare mai importante:

a/ Cîmpul de aluviuni zirconifere de la Lăzarea cu un perimetru de 1.000 ml x 700 ml, unde în 1957 s-au executat lucrări de explorare, evaluîndu-se:

- 13.300 mii tone rezerve de categoria C<sub>1</sub> și
- 6.200 mii tone rezerve de categoria C<sub>2</sub>

cu un conținut mediu de:

- zircon 1.300 g/t
- magnetit și ilmenit 2.400 g/t (dintre care cca. 600 g/t ilmenit și cca. 1.800 g/t magnetit)

Caracteristic pentru acest zăcămînt este conținutul ridicat în zircon, precum și grosimea mare a depozitelor aluvionare (în medie 10 m).

b/ Cîmpul de aluviuni complexe de la Ditrău este singurul zăcămînt aluvionar care a putut fi explorat în cea mai mare parte în culcuș pe un perimetru de 2.400 ml x 1.000 ml și unde lucrările executate pînă în prezent au pus în evidență o rezervă

C<sub>1</sub> de 50.000 mii tone, cu următorul conținut de minerale grele valorificabile:

– ilmenit + magnetit g/t ilmenit).	3.000 g/t (dintre care 1.700
– sfen	1.690 g/t
– zircom	720 g/t
– feldspat	3.600 g/t
– hornblendă	1.400 g/t

Spre deosebire de câmpul Lăzarea, cantitatea de argilă din cuprinsul acestui zăcământ este mult mai redusă (cca. 20%), cea mai mare parte a materialului aluvionar fiind alcătuit din fragmente de sienite, dintre care predomină sienitele-nefelinice.

c/ Câmpul aluvionar Güdücz prezintă aproximativ aceleași caracteristici ca și câmpul aluvionar Ditrău (avînd însă mai mult sien și hornblendă). Acest câmp are o rezervă C<sub>2</sub> estimată la 125.000 mii tone.

Alte câmpuri aluvionare unde conținutul în minerale grele este mai ridicat, sînt câmpurile de la Putna și Magas.

Conținutul aluviunilor sus arătate, nu reprezintă întregul conținut real al zăcămîntului din cauza pierderilor exagerate în actuala fază experimentală. În cazul instalării în această zonă a unei stații experimentale perfecționate, cantitatea de concentrat colectiv de minereuri grele, raportată la o tonă aluviuni brute va crește sensibil.

Menționăm că în 1959 se continuă de către ISEM lucrările de explorare în sectorul Jolotca–Pîrîul Alb și pe valea pîrîului Güdücz din hotarul comunei Ditrău. ISEM este dotat cu laborator portativ pentru determinarea la fața locului a metalelor rare din zăcămîntul explorat.

Din cele arătate mai sus se poate afirma că obiecțiunile făcute pînă în prezent privitor la nerentabilitatea exploatării aluviunilor din bazinul superior al Mureșului, datorită concentrației scăzute în ilmenit, trebuie combătute, atunci cînd se pune problema valorificării complexe a acestor aluviuni.

În afară de zona de sienite nefelinice și aluviuni conținătoare de metale rare, o deosebită importanță pentru economia națională prezintă și zona munților Călimani–Gurghiu–Harghita, unde sînt indici despre existența unor bogate rezerve de minereuri neferoase, a căror extindere și valoare însă nu se poate preciza din cauza lipsei lucrărilor geologice corespunzătoare.

În concluzie ținând cont de rezervele de sienite nefelinice și de aluviuni conținătoare de metale rare, descoperite pînă în prezent, de posibilitățile de creștere a acestor rezerve și de valoarea lor economică, precum și de perspectivele pe care le prezintă zonele de mineralizații din lanțul munților Călimani–Gurghiu–Harghita.

- de existența unui disponibil de forță de muncă în bazinul superior al Mureșului, cu tendințe de creștere datorită micșorării volumului exploatărilor forestiere și creșterii productivității muncii în această ramură,

- de existența a două rețele de înaltă tensiune (110 KV) care se încrucișează în această zonă, precum și de o rețea deasă de căi ferate și drumuri rutiere,

- de necesitatea industrializării rapide a acestei regiuni,

propunem construirea unui complex industrial care se va ocupa de valorificarea sienitelor nefelinice pînă la aluminiu metal, a aluviunilor conținătoare de metale rare precum și a rezervelor de minereuri neferoase ce se vor descoperi în viitor.

Stabilirea profilului acestui complex (așa cum este schițat în anexă) la nivelul actual al cunoștințelor are o valoare relativă, mai mult orientativă.

Față de cele arătate mai sus propunem următoarele:

- intensificarea de către Comitetul Geologic a lucrărilor de prospecțiuni și explorări, pentru determinarea rezervelor de categoria B și C<sub>1</sub> atât a sienit-nefelinelor din masivul Ditrău–Gheorgheni cît și a aluviunilor cu conținut de metale rare, precum și pentru determinarea zonei de minereuri complexe din munții Călimani–Gurghiu–Harghita,

- construirea în această regiune a unei stații-pilot pentru a se obține rezultate concludente asupra conținutului a fluxului tehnologic optim și a posibilităților de valorificare complexă a tuturor componentelor aluvionare.

- înscrierea în planul de cercetări a institutelor de specialitate a studiului sienitelor-nefelinice și a aluviunilor cu conținut de metale rare, în scopul valorificării lor complexe,

- să se ceară documentația tehnică din U.R.S.S. pe linia colaborării tehnico-științifice,

- în baza datelor preliminare de cercetare, să se întocmească de către un institut de proiectare un studiu tehnico-economic privitor la această problemă.

- alcătuirea unei comisii de coordonare formată din specialiști ai: C.S.P., M.A.T., Comitetului Geologic, M.I.P.Gh., și M.I.G. Această comisie va trebui să întocmească planul de activitate al institutelor de cercetări și al întreprinderii de explorări, să-l urmărească pe parcurs și pe baza unui studiu tehnico-economic, să facă propuneri privind profilul viitorului complex chimico-metalurgic și a măsurilor ce se impun pentru realizarea acestui complex.

Ultima propunere este făcută pe considerentul că pînă în prezent s-au executat o serie de studii și cercetări izolate care privind numai anumite aspecte ale problemei, au dus uneori la concluzii eronate (de exemplu aspectul nerentabilității exploatării aluviunilor atunci cînd s-a privit problema numai a extragerii și prelucrării ilmenitei). Considerăm de asemenea necesară impulsionarea activității colectivului interdepartamental înființat în cursul lunii iunie a.c., care avea ca sarcină întocmirea unui raport de sinteză privind situația aluviunilor cu conținut de metale rare din R.P.R., precum și a măsurilor ce se propun pentru valorificarea lor.



## PROPUNERI

privind principalii indicatori pentru Combinatul de extragere și prelucrarea metalelor neferoase

Denumirea ramurei componente	U/M		Investiții		Nr. salariați	
	tone	valori mii lei	T.	C.M.	Total din care	muncitori
<u>Industria metalurgiei neferoase</u>						
— obținerea Al metal	100.000	1.200.000	1.000.000	600.000	5.000	4.000
— obținerea Ti metal	1.000	150.000	100.000	50.000	200	170
— obținerea Zr metal	200	100.000			50	40
		500.000	200.000	100.000	3.000	2.500
<u>Prelucrarea metalelor neferoase</u>						
<u>Industria materialelor de constr.</u>						
Ciment Portland	1.600.000	320.000	600.000	300.000	800	700
<u>Industria nemetaliferă</u>						
Feldspat	6.000	18.000	—	—	100	80
<u>Ind. extractivă a met. feroase</u>						
Magnetită	10.000	15.000	—	—	150	70
<u>Industria chimică</u>						
Alb de titan	3.000	50.000	100.000	50.000	1.200	1.000
Carbonat de sodiu+potasiu	200.000	150.000				
Total:		2.503.000	2.000.000	1.100.000	10.500	8.550

LISTA  
unităților industriale noi propuse a se executa în cadrul  
planului de perspectivă și a planului economic.

Denumirea unității	Localitatea	Observațiuni
<u>I. ENERGIA ELECTRICA</u>		
1. Centrala termo-electrică	Căpeni	
2. Linie de înaltă tensiune	110 kv Fântânele Tg.M.	
3. Idem	110 kv Fântânele Odorhei	
4. Idem	110 kv Gheorgheni–Odorhei	
5. Idem	110 kv Odorhei–M. Ciuc	
6. Idem	110 kv Or.Stalin–Sf.Gh.	
7. Idem	110 kv Bicaz–Gheorgheni	
8. Idem	110 kv Căpeni–Sf.Gh.	
9. Linie de înaltă tensiune	35 kv Odorhei–M.Ciuc	
10. Idem	35 kv Odorhei–Vlahita	
11. Idem	35 kv Gheorgheni–M.Ciuc	
12. Idem	35 kv Sf.Gh.–Tg.Secuesc	
<u>II. EXTRACTIE GAZ METAN</u>		
1. Conductă de alimentare gaz metan	Corunca–Nades	
2. Idem	Corunca–Comb. 3	
3. Idem	Corunca–Dumbrăveni	
4. Racord la Comb.Chimic nr.3	Ungheni	
<u>III. CONSTRUCTII MASINI</u>		
1. Fabrica de acumuloare	Odorhei	
2. Fabrica de elem.de automatică	Tg.Mureș	
3. Fabrica de mașini si unelte de preciz.	Tg.Mureș	
4. Fabrica de utilaje pt. ind.chimică și turnătorii	Tg.Mureș	
<u>IV. INDUSTRIA CHIMICA SI CELULOZA</u>		
1. Combinatul Chimic nr.3	Ungheni	
	w	
2. Combinatul de hîrtie si celuloză	M.Ciuc	
<u>V. MATERIALE DE CONSTRUCTII</u>		
1. Fabrica de ciment	Vărghiș	
2. Fabrica de var	Vărghiș	
3. Fabrica de cărămizi refractare	Cristur	

Denumirea unității	Localitatea	Observatiuni
<u>VI. STICLA SI CERAMICA</u>		
1. Fabrica de geamuri trase	Tg.Mureș	
<u>VII. EXPLOATARIEA SI IND. LEMNULUI</u>		
1. I.P.S.A.L.	Gălăuțaș	
2. Fabrica de mobilă	Odorhei	
3. Intr.de ind.lemnului	Tg.Secuesc	
4. Intr.de plăci aglomerate lemn	Sovata	
5. Intr. de plăci fibrolemnoase	Reghin	
6. Fabrica de făină de lemn	Gheorgheni	
<u>VIII. INDUSTRIA USOARA</u>		
1. Topitoria de in	M.Ciuc	
2. Idem	Tg.Secuesc	
3. Intr.de ind. bumbacului	Tg.Secuesc	
4. Filatura de bumbac	Sîng.de Pădure	
5. Fabrica de tricotaje	Odorhei	
6. Tesătorie de mătasă	Tg.Mures	
7. Fabrica de pasmanterie	Tg.Mures	
8. Fabrica de confecții	Tg.Mures	
9. Fabrica se încălțăminte	Tg.Secuesc	
<u>IX. INDUSTRIA ALIMENTARA</u>		
1. Fabrica de brînzeturi	Monor	
2. Idem	Casin	
3. Idem	Gălățeni	
4. Idem	Sîng.Pădure	
5. Idem	Sf.Gheorghe	
6. Idem	Vărghis	
7. Idem	Breaza	
8. Idem	Tulghes	
9. Fabrica de produse lactate	Odorhei	
10. Idem	Tg.Secuesc	
11. Idem	Tg .Mures	
12. Idem	M.Ciuc	
13. Idem	Toplita	
14. Depozit de vin	Tg.Mures	
15. Idem	Gheorgheni	
16. Idem	M.Ciuc	
17. Idem	Sf.Gheorghe	
18. Idem	Tg.Secuesc	
19. Idem	Odorhei	

Denumirea unității	Localitatea	Observatiuni
20. Combinatul de carne	Tg.Mureș	
21. Fabrica de zahăr	Sf.Gheorghe	
22. Fabrica de amidon	Tg.Secuesc	
23. Fabrica de bere si malț	M.Ciuc	
24. Fabrica de conserve fructe	Cristur	
25. Fabrica de drojdie furajeră	Tg.Mures	
26. Statie de îmbuteliere ape min.	Sîncrăeni	
27. Frigorifer	M.Ciuc	
28. Idem	Sf.Gheorghe	
29. Idem	Odorhei	

#### X. INDUSTRIA LOCALA

1. Intr.de prelucrarea sienitului	Ditrău	
2. Fabrica de prelucrarea maselor plastice	Tg.Mureș	
3. Idem	M.Ciuc	
4. Idem	Odorhei	
5. Intr.de inobilat diatomită	Filia	
6. Mina de cărbune	Jolotca	
7. Cariere de agregate	In regiune	
8. Fabrică de butelii (sticle)	Borsec	
9. Moară comercială	Tg.Mures	
10. Abator	Gheorgheni	
11. Idem	Bălan	
12. Idem	Baraolt	
13. Idem	Sîng.de Pădure	

LISTA  
unităților industriale propuse spre dezvoltare în cadrul  
planului de perspectivă și a planului economic.

Denumirea unității	Localitatea	Observatiuni
<u>I. ENERGIA ELECTRICA</u>		
1. Amplificarea centralei termice	Fîntînele	
<u>II. INDUSTRIA CARBUNELUI</u>		
1. I.M. Căpeni	Căpeni	
<u>III. IND.EXTRACTIV.DE MIN.FEROASE</u>		
1. I.M. Harghita – Sect.Lueta	Lueta	
<u>IV. IND.EXTRACTIV. DE MIN.NEMETALIF.</u>		
1. I.M. Harghita – Sect.Harghita	Harghita-băi	
<u>V. IND.METALURGIEI FEROASE</u>		
1. I.S.Metalurgică	Vlahita	
<u>VI. IND.EXTRACTIVA A MIN.NEFEROASE</u>		
1. I.M. Bălan	Bălan-Sîndominic	
<u>VII. CONSTRUCTII DE MASINI</u>		
1. I.I.S. Encsel Mauriciu	Tg.Mureș	
2. I.I.S. Ludovic Minschi	Tg.Mureș	
3. I.I.S. Secera si Ciocanul	Tg.Mureș	
4. Intr.Reparatii Utilaje	Reghin	
5. Intr. Rep.Auto nr.2	Tg.Mureș	
6. Intr. Republica	Reghin	
7. Intr. Gabor Aron	Odorhei	
<u>VIII. INDUSTRIA CHIMICA</u>		
1. Fabrica de hîrtie fotosensibilă	Tg.Mureș	
<u>IX. IND.MATERIALE DE CONSTRUCTII</u>		
1. Fabrica de cărămizi Mureseni	Tg.Mureș	
2. Cariere de piatră CFR	In regiune	
<u>X. EXPL. SIIndustr.LEMNULUI</u>		
1. Unitatea de industr.lemnului	Lunca Bradului	
2. Idem	Toplița	
3. Idem	Hodoșa	
4. Idem	Ditrău	
5. Idem	Gheorgheni	
6. Idem	Odorhei	
7. Idem	Tg.Secuesc	
8. Idem	Sîndominic	

Denumirea unității	Localitatea	Observatiumi
9. Unitatea de Ind.Lemnului	Sovata	
10. Iprofil Simo Geza	Tg.Mures	
11. I.F.I.L.	Reghin	
<u>XI. INDUSTRIA USOARA</u>		
1. Topitoria de in	Ghindari	
2. Idem	Joseni	
3. Idem	Cristur	
4. Idem	Reci	
5. Filatura de in	Gheorgheni	
6. Uzinele textile Gh.Doza	Sf.Gheorghe	
7. Filatura de lână	Covasna	
8. Fabrica de confectii	Odorhei	
9. Idem	M.Ciuc	
10. Idem	Tg.Mureș	
11. Intr.de pielărie Petöfi Sandor	Tg,Mureș	
12. Intr.de pielărie Solidaritatea	Reghin	
13. Sporting (pielărie)	Tg.Secuesc	
<u>XII. INDUSTRIA ALIMENTARA</u>		
1. Fabrica de praf lapte	Remetea	
2. Fabrica de tigarete	Sf.Gheorghe	
3. Apemin	Borsec	
4. Apemin	Sf.Gheorghe	
5. Fabrica de zahăr	Tg.Mureș	
6. Fabrica de conserve Mureseni	Tg,Mures	
7. Abator	Tg.Mures	
8. Frigorifer	Tg.Mures	
9. Salina Praid	Praid	
10. Prodavicola	Tg.Mures	
11. Fabrica de unt	Tg.Mureș	
<u>XIII. INDUSTRIA LOCALA</u>		
1. Fabrica de conductori electrici	Tg.Mures	
2. Fabrica de oxigen	Tg.Mures	
3. Intr.Mixtă 7 Noembrie	M.Ciuc	
4. Mina de cărbune	Borsec	
5. Carierele de agregate IREM	M.Ciuc	
6. Intr. locală de mat.de constr.	Tg.Mureș	
7. I.L.E.F.O.R	Tg.Mureș	
8. Fabrica de placaje si mobilă	Păltinis	